

วิทยานิพนธ์

การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
ที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว

A Comparative Study of Northeastern Thai Dialect and
Lao-Wiang Language Used in Sakaeo Province

นายวาทัญญู สังข์อ่อน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๔๕

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

สาขา

ภาษาไทย

ภาควิชา

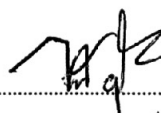
เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันใน
จังหวัดสระแก้ว

A Comparative Study of Northeastern Thai Dialect and Lao-Wiang Language Used
in Sa Kaeo Province

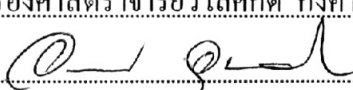
นามผู้วิจัย นายวาทัญญู สังข์อ่อน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

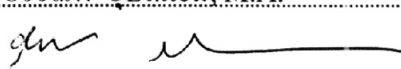
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

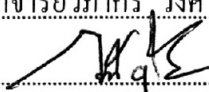
กรรมการ

(อาจารย์อรรถพร อุบลเยี่ยม, M.A.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิภากร วงศ์ไทย, M.A.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว

A Comparative Study of Northeastern Thai Dialect and Lao-Wiang Language Used in
Sa Kaeo Province

โดย

นายวาทัญญู สังข์อ่อน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2549

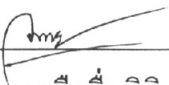
ISBN 974-16-1467-5

วทัญญู สังข์อ่อน 2549: การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้
สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย
ภาควิชาภาษาไทย ประชานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.
224 หน้า
ISBN 974-16-1467-5

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของ
ระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ ของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารในจังหวัด
สระแก้ว 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสาร
กันในจังหวัดสระแก้ว

กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ คือ ผู้บอกภาษาชาวไทยถิ่นอีสาน และผู้บอกภาษา
ลาวเวียง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ รายการคำศัพท์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จำนวน
1,300 คำ กรอบประโยคทดสอบ และตารางสำหรับทดสอบเสียงวรรณยุกต์ เพื่อศึกษาลักษณะของ
ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง แล้วนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ พร้อมทั้งจัดหมวดหมู่

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาทั้งสองมีความคล้ายคลึงมากกว่าความแตกต่าง ความคล้ายคลึงคือภาษา
ทั้งสองมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ
21 หน่วยเสียง แบ่งเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 เสียง มีหน่วยเสียง
วรรณยุกต์จำนวน 6 หน่วยเสียง และระบบไวยากรณ์ส่วนมากคล้ายคลึงกัน ส่วนความแตกต่างนั้นจะ
เป็นความแตกต่างเรื่องคำศัพท์พื้นฐานซึ่งเป็นคำศัพท์เฉพาะของภาษา และหน่วยเสียงวรรณยุกต์บาง
หน่วยเสียงเท่านั้น ด้านแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษา พบว่าภาษาทั้งสองมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยน
แปลงไปคล้ายกับภาษาไทยมาตรฐาน เนื่องจากอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานได้เข้าไปมีบทบาทใน
ชีวิตประจำวันมากขึ้น

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

30 / 03 / 49

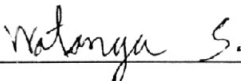
Watanyu Sung-on 2006: A Comparative Study of Northeastern Thai Dialect and Lao-Wiang Language Used in Sa Kaeo Province. Master of Arts (Thai), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Wilaisak Kingkham, Ph.D. 224 pages.
ISBN 974-16-1467-5

The Research's purpose 1) To compare the same and different aspects in phonology, grammar, system between Northeastern and Lao-Wiang Language which are used to communicate in Sakaeo 2) To study the changes of usage in these languages

The population: 30 informants of Northeastern and Lao-Wiang languages.

The instruments: 1,300 lists of grosser, test sentence frame and the table for testing the tone to study these languages and are brought to analysis and classify

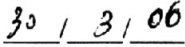
The result The two languages are similar. The similarity is that both languages have the twenty initial sounds and the twenty one final sounds which is divided into the eighteen single sounds and the three diphthongs and they have six tones and the mostly similarity in grammar system. The difference is in the aspects of basic words of the giver languages and some information. The trend in changing is found that both languages are lithely to change by the influence of Thai as the Standard Thai does which has come to play the significant role in everyday life.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ ประธานกรรมการที่ปรึกษาเป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา เสียสละเวลา และให้ข้อเสนอแนะ แนะนำช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์อรรถพร อุบลเยี่ยม กรรมการสาขาวิชาเอก รองศาสตราจารย์วิภากร วงศ์ไทย กรรมการสาขาวิชารอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเวศ อินทองปาน ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ช่วยดูแลเลี้ยงดู สนับสนุนด้านงบประมาณ และกำลังใจ ตลอดจนขอขอบคุณเพื่อนๆ สาขาภาษาไทยทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจมาโดยตลอด

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณผู้บอกภาษาและผู้ให้ข้อมูลทางภาษาอีกหลายท่าน ที่ให้เสียสละเวลา ให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้เขียนเป็นอย่างดี ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

วาทัญญู สังข์อ่อน

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง

(3)

บทที่ 1 บทนำ

1

ความสำคัญของปัญหา

1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

3

ขอบเขตของการทำวิจัย

4

วิธีดำเนินการวิจัยและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย

4

นิยามศัพท์เฉพาะ

4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

5

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6

เอกสารที่เป็นตำรา

6

เอกสารที่เป็นงานวิจัย

10

กรอบแนวคิดการวิจัย

15

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

17

วิธีดำเนินการวิจัย

17

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

21

วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

25

การวิเคราะห์ข้อมูล

25

บทที่ 4 เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

27

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

27

เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

67

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

150

บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

153

สรุปผล

153

อภิปรายผล

164

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ	167
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	168
ภาคผนวก	173
ภาคผนวก ก ประวัติผู้บอกภาษา และประวัติหมู่บ้าน	174
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์	179
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	224

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายละเอียดการเก็บข้อมูล	18
2	หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นอีสาน	28
3	หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาลาวเวียง	29
4	หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยมาตรฐาน	30
5	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นภาษาไทยถิ่นอีสาน	33
6	หน่วยเสียงพยัญชนะต้นภาษาลาวเวียง	34
7	หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน	41
8	หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาลาวเวียง	42
9	หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยมาตรฐาน	42
10	หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทยถิ่นอีสาน	46
11	หน่วยเสียงสระประสมภาษาไทยถิ่นอีสาน	46
12	หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาลาวเวียง	47
13	หน่วยเสียงสระประสมภาษาลาวเวียง	47

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทยมาตรฐาน	48
15	หน่วยเสียงสระประสมภาษาไทยมาตรฐาน	48
16	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นอีสาน	58
17	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาลาวเวียง	58
18	หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐาน	59

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้มีภาษาที่ใช้สื่อสารกันหลายภาษา ภาษาเหล่านี้จัดอยู่ใน 7 ตระกูลภาษา ได้แก่ ตระกูลไท ตระกูลทิเบต-พม่า ตระกูลกระเหรี่ยง ตระกูลม้ง-เย้า ตระกูลมอญ-เขมร ตระกูลจีน และตระกูลมลาโย-โปลินีเซียน ภาษาที่มีผู้ใช้พูดกันอยู่มากที่สุด ได้แก่ ภาษาในตระกูลไท (กัลยา, 2545: 451) ซึ่งภาษาในตระกูลนี้ประกอบไปด้วย ภาษาไทย ไทยใหญ่ ไทลื้อ ไทของ ไทยา ไทดำ ผู้ไท ลาวโซ่ง ลาวเวียง ลาวใต้ ลาวครั่ง ลาวพวน กีน (จีน) กะเลิง ย้อ (ญ้อ) โย้ย แสก ซึ่งกลุ่มคนที่พูดภาษาเหล่านี้อาศัยอยู่ทั่วไปในทุกภาคของประเทศไทย อีกทั้งหลายพื้นที่ในประเทศไทยยังเป็นชุมชนที่มีได้มีการใช้เพียงภาษาเดียว เนื่องจากมีกลุ่มชนที่พูดต่างภาษามาอาศัยอยู่รวมกัน (ปนิฏฐา, 2544) จึงทำให้สังคมไทยเป็นสังคมพหุลักษณะหรือสังคมที่ประกอบด้วยหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างชุมชนในสังคม (ธีระพันธ์, 2545: 1)

เนื่องจากการที่ในสังคมหนึ่งมีผู้พูดหลายภาษาอยู่ด้วยกันจึงเกิดการแลกเปลี่ยนทางภาษา เพราะในชีวิตประจำวันผู้พูดที่พูดภาษาต่างกันเหล่านี้ได้มีโอกาสติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการผสมผสานของภาษาเข้าด้วยกัน เช่น การนำคำศัพท์ของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ การปรับระบบเสียงของภาษาหนึ่งให้เข้ากับภาษาของตนเอง เป็นต้น (ปนิฏฐา, 2544) ภาษาถิ่นก็เช่นเดียวกับภาษาอื่นที่ย่อมมีการผสมผสานเช่นเดียวกัน และเมื่อเกิดการผสมผสานกันแล้ว วิธีที่จะแยกออกว่าลักษณะของภาษาเดิมเป็นอย่างไรก็ต้องใช้การเปรียบเทียบดูว่าหากเสียงไหนมีอยู่ในภาษาต่างๆ ที่เรานำมาเปรียบเทียบทุกภาษา เราก็สามารถสรุปได้ว่าเสียงนั้นมีอยู่ในภาษาเดิมด้วย

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความแตกต่างด้านการออกเสียงและศัพท์ในภาษาถิ่นของไทย มีผู้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก บางเรื่องเป็นการเทียบหมวดคำศัพท์ในภาษาไทยถิ่นต่างๆ แต่บางเรื่องมีการวิเคราะห์ความต่างออกเป็นระบบด้วย ซึ่งนอกจากจะแสดงความแตกต่างของภาษาไทยถิ่นที่แบ่งหยาบๆ เป็นภาคแล้ว ยังมีการวิเคราะห์ลึกซึ้งถึงความแตกต่างของภาษาถิ่นย่อยต่างๆ ในจังหวัด

ใดจังหวัดหนึ่งหรือในอำเภอใดอำเภอหนึ่งอีกด้วย ส่วนผลงานเกี่ยวกับด้านความแตกต่างด้านวากยสัมพันธ์ระหว่างภาษาถิ่นต่างๆ ยังมีน้อยมาก เรียกว่าแทบไม่มีเลยก็ได้ จึงน่าจะมีการศึกษาด้านนี้ให้มากเพื่อเป็นหลักฐานให้เห็นถึงการแปรของภาษาและยังทำให้เห็นแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่นด้วย (อมรา, 2544: 98-99)

จังหวัดสระแก้วนั้นนับว่าเป็นชุมชนหนึ่งที่มีความหลากหลายทางภาษามาก เนื่องจากมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา นอกจากนั้นยังมีการอพยพของกลุ่มชนต่างๆ ซึ่งเดิมเคยอยู่ในประเทศลาว เช่น ลาวพวน ลาวเวียง เป็นต้น ทำให้ภาษาพูดที่ใช้สื่อสารในจังหวัดนี้มีหลายภาษา เช่น ภาษาไทยถิ่นอีสาน (ไทลาว) ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยโคราช ภาษาญ้อ ภาษาเขมร ภาษาญ้อ เป็นต้น และจากการสังเกตของผู้วิจัยซึ่งเป็นคนพื้นที่โดยกำเนิด พบว่าแนวโน้มการใช้ภาษาไทยถิ่นของผู้พูดที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหล่านี้เพื่อการสื่อสารเริ่มลดลง เพราะการแทรกแซงของภาษาไทยมาตรฐาน และการผู้พูดภาษาไทยถิ่นดังกล่าวมีทัศนคติต่อภาษาของตนเองว่าเป็นภาษาที่มีวัฒนธรรมด้อยกว่าภาษาไทยมาตรฐาน เด็กที่เกิดใหม่จึงถูกสอนให้พูดภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาแรก ซึ่งแตกต่างจากแต่เดิมที่จะเรียนเป็นภาษาที่สอง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ คำศัพท์บางคำนั้นมีการยืมคำศัพท์จากภาษาไทยมาตรฐานไปใช้แทนคำศัพท์ดั้งเดิมของภาษา เช่น ภาษาไทยถิ่นอีสานเดิมเรียกข้อนว่า กะบ่วง แต่ปัจจุบันใช้คำว่า ข้อน แทนแล้ว ผู้วิจัยจึงมีข้อสันนิษฐานว่า นับวันภาษาเหล่านี้ยังจะเปลี่ยนแปลงไปตามอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้นถ้าไม่มีการศึกษาเก็บรวบรวมคำศัพท์เหล่านี้ไว้ อาจทำให้เกิดการสูญหายของคำศัพท์หรือเสียงบางเสียงในภาษาเหล่านี้ได้

จากการสำรวจงานวิจัยศึกษาเกี่ยวกับภาษาในจังหวัดสระแก้วนั้นพบว่ามิใช่ผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้เป็นจำนวนน้อย งานวิจัยส่วนมากเป็นการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำแผนที่ภาษา ดังเช่นงานของ จันทนา(2538: บทคัดย่อ) ได้จัดทำแผนที่ภาษาในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว โดยสรุปผลการวิจัยว่าภาษาที่ใช้พูดกันอยู่ในจังหวัดสระแก้วนั้น มีอยู่ 4 ภาษา คือ ภาษาเขมร ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทยโคราช โดยภาษาที่จันทนาไม่ได้กล่าวถึงเลยคือ ภาษาลาวพวน ภาษาลาวเวียง เนื่องจากการสำรวจข้อมูลในระดับตำบลโดยการสุ่มเลือกหมู่บ้านนั้น ไม่สามารถที่จะวิเคราะห์ภาษาได้ถูกต้องทั้งหมด และจากการค้นคว้าเอกสารเกี่ยวกับลาวพวน ที่มีผู้ศึกษาไว้ พบว่ามีเอกสารเล่มเดียวที่กล่าวถึงภาษาลาวพวน ในจังหวัดสระแก้วคือแผนที่ภาษามหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2538 (2538) ซึ่งดำเนินงานโดยมี รศ.ดร.สุวิไล เปรมศรีรัตน์ เป็นหัวหน้าโครงการ ส่วนภาษาลาวเวียงในจังหวัดสระแก้วนั้นไม่ปรากฏว่ามีผู้ศึกษาไว้ แต่มีการกล่าวถึงไว้ในงานวิจัยเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชาวลาวเวียงและลาวพวน (2529) โดยมีศาสตราจารย์เพ็ญศรี คุ้ม

เป็นหัวหน้าโครงการจึงเสี่ยงต่อการสูญหายของภาษามากที่สุดภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันอยู่ในจังหวัดสระแก้วจึงควรที่จะได้มีการศึกษาไว้ นอกจากภาษาลาวเวียง ภาษาที่ควรจะมีการศึกษาไว้ให้ละเอียดอีกภาษาหนึ่งก็คือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน เพราะเป็นภาษาที่มีผู้ใช้สื่อสารกันมากที่สุดในจังหวัดสระแก้ว แต่ปัจจุบันได้รับอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐานทำให้ศัพท์บางคำในภาษาสูญหายไปและจากการสังเกตของผู้วิจัยผู้พูดภาษานี้ใช้ภาษาสื่อสารน้อยลง ต่อไปอาจจะสูญหายได้เช่นเดียวกัน การศึกษาภาษาทั้งสองในเชิงเปรียบเทียบน่าจะเป็นประโยชน์ในการรักษาภาษาไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และเป็นแนวทางในการศึกษาภาษาย่อยถิ่นอื่นต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงต้องการจะศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว เพื่อให้รู้จักลักษณะที่สำคัญของภาษาทั้งสองโดยเฉพาะเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบไวยากรณ์ รวมทั้งพัฒนาการของภาษาทั้งสอง อันจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาภาษาถิ่นอื่นๆ ต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาภาษาทั้งสองในเชิงเปรียบเทียบภาษาว่าระหว่างภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงมีความคล้ายคลึงและความแตกต่างกันอย่างไร โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาโดยตรง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยใช้สัทอักษรแทนเสียง (Phonetics) สถานที่ที่ใช้ศึกษานั้นผู้วิจัยเลือกชุมชนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานสื่อสารในหมู่บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว และเลือกชุมชนที่ใช้ภาษาลาวเวียงสื่อสารในหมู่บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ด้วยเหตุที่ชุมชนทั้งสองนี้เป็นชุมชนเก่าแก่ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดสระแก้ว มีการติดต่อสัมพันธ์กันมาเป็นเวลาช้านาน แต่มีสำเนียงการพูดที่แตกต่างกัน จึงน่าที่จะได้รับการศึกษาและจดบันทึกภาษาไว้เป็นลายลักษณ์อักษรให้ชัดเจน เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังได้รู้จักภาษาของตนและช่วยกันอนุรักษ์ภาษาของตนให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของ ระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ ของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารในจังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะภาษาไทยถิ่นอีสาน หมู่บ้านหนองบัว ตำบลหันทราย อำเภอ อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว กับภาษาลาวเวียงในหมู่บ้านบูกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอ วัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว โดยใช้ผู้บอกภาษาที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านทั้งสองตั้งแต่กำเนิด และมีอายุ ระหว่าง 15-80 ปี โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มอายุ คือ 15-35 ปี 36-55 ปี และ 56-80 ปี การศึกษาครั้งนี้จะ ศึกษา 2 เรื่อง คือ ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์
2. ผู้บอกภาษาจะต้องเป็นผู้มีอวัยวะในการออกเสียงสมบูรณ์ เป็นคนหมู่บ้านหนองบัวและ บูกะสังโดยกำเนิด และบิดามารดาต้องใช้ภาษาเดียวกัน

วิธีดำเนินการวิจัยและอุปกรณ์

1. สัมภาษณ์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย
2. สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้บอกภาษาจำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นผู้บอกภาษาไทยถิ่นอีสาน จำนวน 15 คน และผู้บอกภาษาลาวเวียงจำนวน 15 คน ดังที่ระบุคุณสมบัติไว้ในขอบเขตการ วิจัย ด้วยแถบบันทึกเสียง และใช้อุปกรณ์ต่างๆ เช่น รูปภาพ สิ่งของ ของจริง ในการสัมภาษณ์ผู้บอก ภาษา
3. รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน หมายถึง ภาษาไทยถิ่นอีสานที่ใช้สื่อสารกันในหมู่บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2546-2547

ภาษาลาวเวียง หมายถึง ภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในหมู่บ้านบูกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ปี พ.ศ. 2546-2547

การศึกษาเปรียบเทียบภาษา หมายถึง การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและ ความแตกต่างของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้วในช่วง เวลาเดียวกัน

ผู้บอกภาษา หมายถึง บุคคลในท้องถิ่นที่เป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษาไทยถิ่นอีสานและ ภาษาลาวเวียง อายุระหว่าง 15-80 ปี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ รวมทั้งทราบคำศัพท์ของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว
2. ทำให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว
3. เป็นแนวทางส่งเสริมความเข้าใจระหว่างกลุ่มชนในชาติ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติในโอกาสต่อไป
4. เป็นแนวทางในการศึกษา และวิเคราะห์ภาษาถิ่นอื่นๆ ในภาคสำหรับการทำวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยถิ่น ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่มีผู้ศึกษาไว้ โดยจำแนกเป็น 2 ส่วนคือ เอกสารที่เป็นตำรา และเอกสารที่เป็นงานวิจัย

เอกสารที่เป็นตำรา

ภิญโญ (2517: 9) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาถิ่นไว้ว่า ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่มีภาษาอื่นปนน้อยและมีความเปลี่ยนแปลงได้น้อย คนในถิ่นทุกถิ่นยังคงพูดและใช้ภาษาเดิมอยู่มาก คำบางคำในภาษากลางได้เลิกใช้ไปแล้ว แต่ในภาษาไทยถิ่นยังคงรักษาไว้อย่างดี การศึกษาภาษาถิ่นได้ประโยชน์ในการศึกษาวรรณคดีและวัฒนธรรมต่างๆ และเป็นที่มาของภาษาปัจจุบัน...ภาษาถิ่นเป็นภาษาเดิมที่ชาวบ้านรักษาไว้เป็นอย่างดี

นฤมล (2530: 8-9) ได้กล่าวถึงความหมาย ความสำคัญ และประโยชน์ของการศึกษาภาษาถิ่นไว้เช่นเดียวกันว่า ภาษาถิ่นหมายถึงภาษาย่อยหรือภาษาของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ที่มีเสียง วงศัพท์ และระบบไวยากรณ์แตกต่างไปจากภาษามาตรฐานของคนในชาตินั้น ภาษาถิ่นเป็นสัญลักษณ์ประจำถิ่นเป็นวัฒนธรรมสาขาหนึ่ง เป็นเครื่องมือในการรักษาและถ่ายทอดวัฒนธรรมประเพณีของมนุษย์ ช่วยให้การศึกษาวรรณคดีเป็นไปอย่างกว้างขวางลึกซึ้ง ตลอดจนเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าที่มาของภาษาปัจจุบัน มีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมคือ มีความรู้ในเรื่องของภาษาที่ทำการศึกษาช่วยให้เข้าใจความเป็นมาของภาษา ช่วยพัฒนาประเทศชาติในการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายการศึกษา การเรียนการสอนเด็กที่พูดภาษาถิ่นให้ใช้ภาษามาตรฐานได้ถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาประเทศชาติทางด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น และประการสำคัญคือช่วยสร้างความเข้าใจอันดีของคนในชาติ

เรืองเดช (2525: 1-2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษาถิ่นและตระกูลภาษาไทย ไว้ว่า เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในหมู่นักภาษาทั้งหลายแล้วว่า ภาษาไทยที่เราพูดอยู่ทุกวันนี้เป็นภาษาถิ่นหนึ่งของ

ภาษาตระกูลไทย (Tai family) หรือคำไต (Kam-Tai family) ปัจจุบันนี้มีคนไทยที่รู้ประวัติความเป็นมาของภาษาไทยน้อยมาก ดังนั้นการศึกษาเรื่องราวของภาษาถิ่นตระกูลไทย (Tai Dialectology) จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจภาษาไทยดีขึ้นและยังจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ศึกษาทั่วไปอีกด้วย ตระกูลภาษาไทยหรือคำไต (Tai or Kam Tai family) เป็นภาษาตระกูลใหญ่ตระกูลหนึ่งในเอเชีย และเป็นตระกูลภาษาที่มีผู้พูดกันแพร่หลายที่สุดในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ คือ มีผู้พูดภาษานี้อยู่ถึงประมาณ 8 ประเทศด้วยกัน คือ ประเทศจีน พม่า อินเดีย เวียดนาม เขมร ลาว ไทย และมาเลเซีย กล่าวคือ นับตั้งแต่แคว้นยูนนานตอนใต้ประเทศจีนเข้าไปในรัฐฉานประเทศพม่าเลยไปยังรัฐอัสสัมของอินเดีย จากรัฐฉานทางใต้มายังประเทศไทยเลยไปจนถึงประเทศมาเลเซีย และจากแคว้นยูนนาน กวางสี แฝ่ไปยังประเทศลาวและเขมรชนชาติที่พูดภาษาตระกูลไทยหรือภาษาตระกูลไตนี้ต่างก็ถือว่าตนเองเป็นชาติไทยด้วยกันทั้งหมด ชนชาติไทยและภาษาไทยนั้นจึงมิใช่เพียงอยู่ในประเทศไทยเท่านั้น

เมื่อคนไทยมีถิ่นที่อยู่คนละที่ละแห่งกันเช่นนี้ การเรียกชื่อคนไทยจึงมักแตกต่างกันไป เช่น คนไทที่อยู่ในรัฐฉานมี ไทยลื้อ ไทยใหญ่ ไทยจีน ไทยยอง ไทยที่อยู่ในอินเดียมี ไทยคำตี้ ไทยรง ไทยโนรา ไทยอาหม และไทยอ้ายต่น ไทยที่อยู่ในเวียดนามมี ไทยดำ ไทยขาว ไทยโห้ ไทยนุง ฯลฯ ไทยที่อยู่ในลาวมี ไทยลาว ไทยพวน (ลาวพวน) ผู้ไท ไทยซ้อ ไทยดำ ฯลฯ ไทยที่อยู่ในเขมรมีไทยลาวเป็นส่วนใหญ่ ส่วนไทยในมาเลเซียมีไทยปักยไต้เป็นส่วนใหญ่ สำหรับคนไทยในประเทศไทยนั้นมีไทยสยาม (หมายถึงคนไทยภาคกลางทั้งหมด) ไทยลาว (ไทยอีสาน) ไทยลานนาหรือยวน (ไทยเหนือ) และไทยปักยไต้ (ไทยใต้) นอกจากนี้ยังมีไทยถิ่นอื่นๆ อีกเป็นจำนวนมาก เช่น ไทยแสก ลาวโซ่ง ซ้อ ฯลฯ เป็นต้น นอกจากนั้นเรื่องเดช (2525: 34-36) ยังได้กล่าวถึงภาษาถิ่นตระกูลไทยในประเทศไทยว่า ในประเทศไทยมีภาษาถิ่นต่างๆ ที่นักภาษาศาสตร์จัดอยู่ในตระกูลภาษาไทยหลายภาษา เท่าที่ปรากฏในแผนที่ภาษาในประเทศไทย 2520 ของโครงการวิจัยภาษาไทยพื้นเมืองถิ่นต่างๆ สถาบันศูนย์ภาษาศาสตร์ไทยมหาวิทยาลัย (ปัจจุบันคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) มีจำนวนภาษาถิ่นตระกูลไทยทั้งหมดเท่าที่สำรวจแล้วมีอยู่ 12 ภาษาไม่นับรวมถึงภาษาถิ่นที่สำคัญของไทย ถ้านับรวมทั้งภาษาถิ่นที่สำคัญของไทย 4 ภาษา ซึ่งเป็นภาษาของชนส่วนใหญ่ (Majority Language) ในภาคต่างๆ ของประเทศไทย รวมทั้งภาษาไตหย่าและภาษานครไทยเข้าด้วยแล้ว จะมีภาษาถิ่นตระกูลไทย พูดยังอยู่ในประเทศไทยทั้งหมด 18 ภาษา ดังนี้

- (1) ภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยถิ่นกรุงเทพฯ (Bangkok Thai Dialect)
- (2) ภาษาไทยถิ่นใต้ (Southern Thai Dialect)

- (3) ภาษาไทยถิ่นอีสานหรือภาษาไทยถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ (Northern Thai Dialect)
- (4) ภาษาไทยถิ่นเหนือหรือภาษาไทยลานนา (Northern Thai Dialect or Lanna)
- (5) ภาษาไทยใหญ่ (Tai Yai)
- (6) ภาษาไทยลื้อ (Tai Lu)
- (7) ภาษาไทยเงินหรือไตจีน (Khuen or Khun)
- (8) ภาษายอง (Tai Yong)
- (9) ภาษาไทยดำ (Tai Dam)
- (10) ภาษาลาวโซ่ง (Lao Song)
- (11) ภาษาผู้ไท (Phu Thai)
- (12) ภาษากะเลิง (Kalerng)
- (13) ภาษาฮ่อ (Yo)
- (14) ภาษาลาวพวน (Lao Phuan)
- (15) ภาษาไทยโซ้ย (Yooi)
- (16) ภาษาแสก (Saek)
- (17) ภาษาไทยหย่าหรือไตหย่า (Tai Ya)
- (18) ภาษานครไทย (Nakhon thai)

กัลยา (2545: 457-477) กล่าวถึงการศึกษาภาษาไทยถิ่นโดยใช้วิธีการทางภาษาศาสตร์ไว้ว่า ได้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2499 โดยมีวิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับที่ 1 เรื่อง “ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯและภาษาสงขลา” ของวิจิตร (2499) งานชิ้นนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นจังหวัดสงขลา กับภาษาไทยถิ่นจังหวัดกรุงเทพฯ ทั้งในเรื่องของเสียง ได้แก่ พยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ และในเรื่องของศัพท์ ซึ่งปรากฏว่าภาษาไทยถิ่นทั้งสอง มีการใช้ศัพท์ศัพท์เดียวกันแต่ในความหมายที่แตกต่างกัน และใช้ศัพท์ต่างศัพท์กันแต่ความหมายเดียวกัน ผู้วิจัยได้หาสาเหตุของการที่ภาษาถิ่นทั้งสองมีการใช้ศัพท์คนละศัพท์ด้วย สาเหตุหนึ่งคือ การที่ภาษาไทยถิ่นจังหวัดสงขลาขอยืมคำศัพท์จากภาษาเขมรและภาษามลายูมาใช้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีการกล่าวถึงวิธีการกำหนดคำขึ้นใช้ในภาษาไทยสงขลาด้วย ซึ่งมีทั้งคำซ้อน คำกลับหน้ากลับหลัง และคำผสม พร้อมทั้งสรุปไว้ว่า การศึกษาภาษาถิ่นนั้นเท่าที่ผ่านมาได้มีการศึกษาเรื่องระบบเสียงและเรื่องของศัพท์เป็นส่วนใหญ่ การศึกษาเรื่องโครงสร้างประโยคของภาษาไทยถิ่นมีน้อยมาก ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาได้มีความสนใจในเรื่องการศึกษาคำศัพท์ใน

ภาษาไทยถิ่นเพิ่มมากขึ้น การศึกษาภาษาไทยถิ่นเท่าที่ผ่านมามีทั้งประเภทที่ศึกษาภาษาของจุดเดียวและที่ศึกษาเปรียบเทียบภาษาของหลายๆ จุด สำหรับในแง่ของทฤษฎีที่ใช้ในการวิเคราะห์ระบบเสียงนั้น การศึกษาเกือบทั้งหมดใช้ทฤษฎีโครงสร้าง มิงานของ สมจิต ปิยะธรรม เพียงขึ้นเดียวเท่านั้นที่นำทฤษฎีปริวรรตมาวิเคราะห์ระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นจังหวัดภูเก็ต

สมทรง (2543: 2) กล่าวว่า การศึกษาภาษาไทยถิ่นจะมีความสัมพันธ์กับการศึกษาภาษาเชิงประวัติ เนื่องจากภาษาถิ่นเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภาษา การเปลี่ยนแปลงนี้สังเกตได้จากการศึกษาเปรียบเทียบภาษาที่ใช้ในปัจจุบันกับอดีตเรียกว่า “การศึกษาข้ามกาลเวลา” (Diachronic Study) และการศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นต่างๆ ที่ใช้ในปัจจุบันเรียกว่า “การศึกษาเฉพาะสมัย” (synchronic study) ซึ่งความแตกต่างของภาษาถิ่นที่ปรากฏในปัจจุบันนี้เป็นผลของการเปลี่ยนแปลงภาษาเดียวกันในอดีต

เรืองเดช (2525: 36-42) กล่าวถึง ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวพวนไว้ว่า ภาษาไทยถิ่นอีสาน (Northeastern) หรือภาษาลาว (Laotian or Thai lao) ได้แก่ ภาษาที่พูดโดยคนส่วนใหญ่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย รวมพื้นที่ทั้งสิ้นไม่ต่ำกว่า 16 จังหวัดที่พูดภาษานี้ มีเส้นแบ่งเขตอยู่หลายจังหวัดคือนับตั้งแต่จังหวัดเพชรบูรณ์ ลพบุรี สระบุรี นครราชสีมาจนถึงจังหวัดปราจีนบุรี และภายในจังหวัดเหล่านี้ยังมีส่วนพูดภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยอาศัยคำว่า “จมูก” กับคำว่า “ดั่ง” เป็นหลักในการแบ่งเขต ภาษาไทยถิ่นอีสานมีอักษรใช้เรียกว่า “ตัวธรรม” และอักษรไทยน้อย มีผู้พูดไม่ต่ำกว่า 12 ล้านคนในประเทศไทย

วิไลศักดิ์ (2544: 15) กล่าวถึงความหมายของภาษาไทยถิ่นอีสานไว้ว่า หมายถึง ภาษาย่อยของภาษาไทยที่ใช้พูดกันในท้องที่ ของจังหวัดต่างๆ ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานของประเทศไทย เช่น นครราชสีมา ชัยภูมิ อุบลราชธานี ขอนแก่น เลย และศรีสะเกษ เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เป็นคำราทั้งหมดพอสรุปได้ว่า การศึกษาภาษาไทยถิ่นที่ผ่านมานั้น มีการศึกษาไว้หลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการศึกษาเรื่องศัพท์ หรือระบบเสียง แต่ยังมีการศึกษาเรื่องประโยคและไวยากรณ์น้อยมาก

เอกสารที่เป็นงานวิจัย

กาญจนา(2523) ศึกษาเรื่องลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมืองจังหวัดนครปฐม พบว่าภาษาลาวเวียงมีเสียงพยัญชนะเดี่ยว 20 เสียง ได้แก่เสียง p,t,c,k,ʔ,ph,th,kh,b,d,f,s,h,m,n,N,l,w,j,ŋ ไม่มีเสียงควบกล้ำ มีจำนวนเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง ได้แก่เสียง i,i:,e,e:,I,I:,U,U:,F,F:,a,a:,u,u:,o,o:,C,C: มีเสียงสระประสม 2 เสียงจำนวน 14 เสียง ได้แก่เสียง ai,au,a:i,a:u,ui,u:i,i:u,i:u,e:u,o:i,ia,Ua,ua และมีเสียงสระประสม 3 เสียง จำนวน 3 เสียง ได้แก่เสียง iau,Uai,uai มีเสียงวรรณยุกต์ 6 เสียง ได้แก่ เสียงต่ำ-ขึ้น, เสียงสูง-ขึ้น-ตก,เสียงกลาง-ขึ้น-ตก,เสียงกลาง-ระดับ,เสียงต่ำ-ตก, และเสียงสูง-ตก

รัชนิย์ (2525) ศึกษาเปรียบเทียบเสียงและระบบเสียง ภาษาลาวพวนมาบปลาเค้า ที่บ้านมาบปลาเค้า ตำบลมาบปลาเค้า อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ระบบเสียงของภาษาลาวพวนที่พูดโดยคนต่างอายุกันมีระบบเสียงเหมือนกันคือมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระ 18 หน่วยเสียง แต่มีลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงต่างกัน เพราะได้รับอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯ และภาษาไทยเพชรบุรี ด้านการออกเสียงวรรณยุกต์พบว่า เสียงวรรณยุกต์ช่อง DS 123 มีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปใกล้เคียงกับวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ ทำให้เกิดเสียงวรรณยุกต์ใหม่ในภาษาลาวพวนจำนวน 3 เสียง อัตราการเปลี่ยนแปลงของเสียงวรรณยุกต์ พยัญชนะ สระ ของผู้พูดภาษาลาวพวนอายุ 60 ปี ขึ้นไป ยังคงออกเสียงภาษาลาวพวนเดิมในอัตราสูง ส่วนผู้พูดภาษาลาวพวนกลุ่มอายุ 15 ปี – 29 ปี ออกเสียงแบบภาษาไทยมาก ในด้านคำศัพท์ ผู้บอกภาษากลุ่มอายุน้อย มักใช้คำศัพท์ภาษาไทยกรุงเทพฯ บางคำแทนภาษาลาวพวน

วรรณ (2528) ศึกษาเรื่องคำและลักษณะคำในภาษาลาวเวียงจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะโครงสร้างคำในภาษาลาวเวียงมี 2 ลักษณะ คือ โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวและโครงสร้างคำสองพยางค์ขึ้นไป สำหรับโครงสร้างคำสองพยางค์ขึ้นไป จะมีการสร้างคำในลักษณะคำประสม คำผสม คำซ้ำ คำซ้อน ส่วนเรื่องในหมวดคำพบว่า คำในภาษาลาวเวียงที่มีการจำแนกคำตามตำแหน่งและหน้าที่ในประโยคได้ 15 หมวด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำช่วยกริยา คำหน้ากริยา และคำหลังกริยา คำกริยาวิเศษณ์ คำคุณศัพท์ คำลักษณนาม คำบอกจำนวน คำชี้เฉพาะ คำบอกเวลา คำบุพบท คำสันธาน คำปฏิเสธ และคำลงท้าย ในการเปรียบเทียบความหมายของคำภาษาลาวเวียงกับภาษาไทย

มาตรฐาน พบความสัมพันธ์ระหว่างคำในภาษาทั้งสองคือ คำเดียวกันใช้ในความหมายเดียวกัน คำเดียวกันใช้ในความหมายต่างกัน คำต่างกันใช้ในความหมายเดียวกัน และคำที่มีเฉพาะในภาษาใดภาษาหนึ่ง

เพ็ญศรี และนารี (2529: บทคัดย่อ) ศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชาวลาวเวียงและลาวพวน ในอำเภอนมสารและอำเภอสยามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่าชาว เวียงและลาวพวนในจังหวัดฉะเชิงเทราอพยพเข้ามาในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี และถูกกวาดต้อนและเกลี้ยกล่อมเข้ามาในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวสงครามเจ้าอนุวงศ์แห่งเวียงจันทน์ ทางกรมได้กำหนดพื้นที่ให้อยู่ในบ้านท่าทราย ซึ่งปัจจุบันนี้เป็นส่วนหนึ่งของอำเภอนมสารและ อำเภอสยามชัยเขต และอำเภอนันทนิคม จังหวัดชลบุรี คนอพยพที่เข้ามาตั้งแต่เจ้านาย ครอบครัวลงมาจนถึงภิกษุสามเณรและ สามัญชน ชนชั้นเจ้านายได้รับราชการและมีตำแหน่งเป็นนายกอง ปลัดกองเป็นต้น ทางกรมได้กำหนดสถานะของชาวลาวให้เป็นทาส ไพร่สม ไพร่หลวง เลกกองเมืองและเลกกองนอก มีหน้าที่ทำส่วยทองคำ เร่ว หมากร่อง ไม้รางปีน และเลี้ยงโคหลวง ต่อมาได้ยกบ้านท่าทรายขึ้นเป็นเมืองนมสารและ ยกบ้านพระเมืองขึ้นเป็นเมืองสยามชัยเขต และแต่งตั้งให้ชาวลาวด้วยกันเองเป็นเจ้าเมืองทั้ง 2 เมือง และใช้การปกครองเท่ากับอายุ 4 ตามแบบแผนการปกครองหัวเมืองลาวตะวันออก

จันทิราพร (2530) จัดทำภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาถิ่นในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแปรคำศัพท์ในภาษาถิ่นจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จากแบบสอบถามที่ประกอบด้วยหน่วยวรรดที่ใช้ศึกษาจำนวน 60 หน่วยวรรด ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ กำนันหรืออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนประจำตำบล การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ไม่ได้วิเคราะห์คำศัพท์เช่นเดียวกับงานวิจัยอื่นๆ ที่ศึกษาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์คำศัพท์แต่ได้แสดงการกระจายของคำทุกคำลงบนแผนที่ หน่วยวรรดละ 1 แผ่น โดยใช้สัญลักษณ์ต่อ 1 คำ แล้ววิเคราะห์ปริมาณการปรากฏของคำแต่ละคำว่าคำใดใช้เป็นส่วนมากในอำเภอนั้นๆ พร้อมทั้งแสดงสัญลักษณ์ขนาดใหญ่ของคำนั้นลงบนแผนที่ ต่อจากนั้นจึงพิจารณาแผนที่ของหน่วยวรรดทั้งหมดเพื่อดูการเกาะกลุ่มของคำ ผลการศึกษาพบว่าหน่วยวรรดทั้ง 36 หน่วยวรรด แสดงความคล้ายคลึงของการใช้คำในภาษาไทยถิ่นจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ส่วนที่เหลืออีก 24 หน่วยวรรด แสดงการจำแนกภาษาไทยถิ่นบริเวณที่ศึกษาออกเป็นภาษาถิ่นย่อยระดับจังหวัด 3 ภาษา ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นระยอง ภาษาไทยถิ่นจันทบุรี และภาษาไทยถิ่นตราด และภาษาถิ่นย่อยระดับอำเภอ 4 ภาษา ได้แก่ ภาษาถิ่นย่อยโป่งน้ำร้อน ภาษาถิ่นย่อยปลวกแดง ภาษาถิ่นย่อยอำเภอเมืองจันทบุรี และภาษาถิ่นย่อยอำเภอเมืองตาก

อจรรยา (2531) ศึกษาระบบเสียงภาษาถิ่นอำเภอรุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ จากคำศัพท์ประมาณ 1,000 คำ โดยใช้ผู้บอกภาษาเป็นชาวอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษโดยกำเนิด และคัดเลือกผู้บอกภาษาจาก 4 หมู่บ้าน ซึ่งใช้ภาษาอีสานในชีวิตประจำวัน การเก็บข้อมูลใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกคำศัพท์ตามรายการคำสำหรับเก็บข้อมูลตระกูลภาษาไทยของ วิลเลียม เจ เก็คนี และจดบันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษาโดยใช้สัทอักษร เนื้อหาประกอบด้วยการบรรยายระบบเสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ โครงสร้างพยางค์ และการลงน้ำหนัก ผลการวิจัยพบว่า ระบบเสียงภาษาถิ่นอุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ 19 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว 19 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายได้ 9 หน่วยเสียง ไม่ปรากฏพยัญชนะควบกล้ำ มีหน่วยเสียงสระ 21 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง ลักษณะโครงสร้างของคำพยางค์เดี่ยวแบ่งเป็น 5 ประเภท ส่วนคำผสมส่วนใหญ่เป็นการรวมคำพยางค์เดี่ยวเข้าด้วยกัน กลายเป็นคำประสม 2 พยางค์ 3 พยางค์ และ 4 พยางค์

กันทิมา และสุวัฒนา (2531) ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาลาวทั้ง 5 กลุ่ม ในลุ่มแม่น้ำท่าจีน โดยประกอบไปด้วย ภาษาลาวโขง ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ และลาวพวน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาตามจังหวัดต่างๆ ดังนี้ ภาษาลาวโขง จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ภาษาลาวครั้ง และลาวเวียง จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี และนครปฐม ภาษาลาวใต้ จังหวัดชัยนาท และนครปฐม ภาษาลาวพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการใช้คำศัพท์เพื่อทดสอบระบบเสียงจากผู้บอกภาษาลาวแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 50-75 ปี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ภาษาลาวทั้ง 5 กลุ่ม ต่างกันที่การแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ กล่าวคือ ภาษาลาวโขงมีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาไทยคำ ภาษาลาวครั้งมีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาลาวกลุ่มหลวงพระบาง ภาษาลาวเวียงและลาวใต้มีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาลาวกลุ่มเวียงจันทน์ และลาวพวนจังหวัดสุพรรณบุรี มีการแตกตัวของเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับภาษาลาวพวน อำเภอรุทุมพร จังหวัดสิงห์บุรี และอำเภอบ้านหมี่ อำเภอมือง จังหวัดลพบุรี จึงคาดว่าจะเป็นคนลาวกลุ่มเดียวกันที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งกระจายในเขตลุ่มน้ำท่าจีน นอกจากนั้นลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์ในภาษาลาวกลุ่มเดียวกัน แต่พูดคนละจังหวัดก็แตกต่างกันด้วย

ชลลดา (2534) ศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ซึ่งคนไทยเชื้อสายลาวใช้พูดในชีวิตประจำวัน ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ได้มาจากผู้บอกภาษาที่คัดเลือกจากผู้ให้ภาษาลาวพวนที่ตำบลหนอง

แสง มีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสมมี 3 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียง ลักษณะพยางค์ การสร้างคำ การจำแนกคำ โครงสร้างของวลี การเรียงคำในประโยคมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาไทยมาตรฐาน

จันทนา (2538) เสนอแผนที่ภาษาของจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว โดยใช้เกณฑ์ด้านคำศัพท์ แต่เนื่องจากคาดว่าในบริเวณที่จะศึกษามีการใช้ภาษาไทยถิ่นกลางและภาษาไทยถิ่นโคราชซึ่งใช้ศัพท์เหมือนกัน จึงได้ศึกษาวรรณยุกต์เพื่อแยกสองภาษานี้ออกจากกัน ข้อมูลในการวิจัยได้จากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยอรรถจำนวน 30 หน่วยอรรถ หน่วยอรรถที่ใช้ในการศึกษาศัพท์ และใช้คำที่ทดสอบวรรณยุกต์ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยอรรถจำนวน 20 คู่ โดยผลการวิจัยสรุปว่า จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดสระแก้ว มีภาษาที่ใช้พูดอยู่ 4 ภาษา ได้แก่ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยโคราชและภาษาเขมร พื้นที่พูดภาษานี้แบ่งออกเป็น 6 เขต เรียงลำดับจากเขตภาษาที่ครอบคลุมพื้นที่มากไปหาพื้นที่น้อย คือ 1. เขตภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดปราจีนบุรี และสระแก้ว 2. เขตภาษาไทยถิ่นกลางซึ่งครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดปราจีนบุรี 3. เขตภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาไทยถิ่นอีสาน ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 6 ตำบลในจังหวัดปราจีนบุรี กับอีก 9 ตำบลในจังหวัดสระแก้ว 4. เขตภาษาไทยโคราชซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบลในอำเภอดอนจาน จังหวัดสระแก้ว 5. เขตภาษาเขมรซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว โดยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา 6. เขตภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาเขมร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 1 ตำบล ในอำเภอดอนจานจังหวัดสระแก้ว แต่จากการศึกษางานของจันทนา พบว่ามีความบกพร่องในการวิเคราะห์ภาษาอยู่มาก เช่นบอกว่าเขตภาษาไทยถิ่นกลางควบคู่กับภาษาเขมรอยู่ในพื้นที่ 1 ตำบลในอำเภอดอนจานนั้น ไม่ถูกต้องนักเพราะในอำเภออุบลประเทศก็มีหมู่บ้านที่ใช้ทั้งสองภาษานี้อยู่ และบางภาษาก็ตกสำรวจ

นิรมล (2540) ศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวนที่หมู่บ้านสระกระเบื้อง หมู่ที่ 8 ตำบลหนองเต่า อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเภทโครงสร้างพยางค์และการปรากฏร่วมกันของคำลงท้าย การแปรรูปแปรเสียง และการใช้คำลงท้าย ผลที่ได้จากการศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน พบว่าคำลงท้ายภาษาพวนเป็นคำพยางค์เดี่ยวส่วนที่เห็นเป็นคำลงท้ายในลักษณะคำหลายพยางค์นั้น เป็นการปรากฏร่วมกันของคำลงท้ายบางคำ คำลงท้าย ปรากฏรูปเดี่ยว มี 36 คำ คำลงท้ายลักษณะ 2 พยางค์ มี 142 คำ คำลงท้ายลักษณะสามพยางค์มี 90 คำ และซึ่งเกิดจากลักษณะสี่

พยางค์มี 10 คำ ส่วนการศึกษารูปแบบและการแปรเสียงของคำลงท้าย ซึ่งเกิดจากลักษณะทางเสียงสามประการได้แก่ เสียงวรรณยุกต์ เสียงสระ และการเปิด-ปิด เส้นเสียงในการออกเสียง และการแปรเสียงของคำลงท้ายทำให้เกิดความหมายย่อยขึ้นมาแต่ไม่ทำให้ความหมายหลักของคำลงท้ายเปลี่ยนไป ส่วนการใช้คำลงท้ายจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ สถานภาพ เจตนาอารมณ์ และที่สำคัญขึ้นอยู่กับข้อความของผู้พูดขณะที่กล่าว ซึ่งข้อความที่ผู้พูดกล่าวนั้นพบว่ามี 6 ประเภท คือ 1. ข้อความเพื่อการบอกข้อมูล 2. ข้อความเพื่อการถาม 3. ข้อความเพื่อการชักชวนหรือขอร้อง 4. ข้อความเพื่อการสั่งสอนหรือตักเตือน 5. ข้อความเพื่อการคาดคะเนหรือสงสัย 6. ข้อความเพื่อการขัดแย้ง

ปนิษฐา (2544) ได้ศึกษาเรื่องวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน เขมร และ กูย ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรังค์กู จังหวัดศรีสะเกษ โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาเป็นคนไทยอีสานจำนวน 10 คน คนเขมร 10 คน และคนกูย 10 คน โดยผลการศึกษาพบว่า ระบบวรรณยุกต์ในภาษาไทยอีสานของคนไทยอีสานและคนกูยมีจำนวนระบบวรรณยุกต์และจำนวนของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เท่ากันคือ มี 2 ระบบวรรณยุกต์ โดยแบ่งเป็นวรรณยุกต์แบบที่มี 5 หน่วยเสียง และระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 6 หน่วยเสียง ส่วนคนเขมรมีจำนวนของระบบวรรณยุกต์และจำนวนของเสียงวรรณยุกต์ที่ต่างไป คือมี 3 ระบบวรรณยุกต์ โดยแบ่งเป็นระบบวรรณยุกต์แบบที่มี 4 หน่วยเสียง 5 หน่วยเสียง และ 6 หน่วยเสียง นอกจากนี้ยังพบว่าระบบวรรณยุกต์ของทุกกลุ่มชาติพันธุ์นั้นจะมีระบบวรรณยุกต์ย่อยที่หลากหลายโดยเฉพาะของคนเขมรและคนกูยนั้นจะมีความหลากหลายมากกว่าของคนไทย อีสาน แต่อย่างไรก็ตามระบบวรรณยุกต์ของคนเขมรและคนกูยก็ยังมีลักษณะเด่นของภาษาไทยอีสานที่เรียกว่า “ บันไดลาว ” ปรากฏอยู่ (บันไดลาว คือ ลักษณะการแตกตัวและการรวมตัวกันของเสียงวรรณยุกต์ระหว่างช่อง C และ DL ที่ เป็นแบบ C1-DL123 และ C 234-DL4 ซึ่งถือเป็นลักษณะการแตกตัวและการวางตัวของเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นลักษณะเด่นของภาษาไทยถิ่นอีสาน)

เบญจวรรณ (2542) ศึกษาเปรียบเทียบคำซ้อนภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นอีสาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาภาษาทั้งสองในด้านโครงสร้าง ชนิด ที่มา และความหมาย โดยรวบรวมคำซ้อนจากพจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ . 2525 พิมพ์ครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539พจนานุกรมภาษาถิ่นตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ . 2535 แลพจนานุกรมอีสาน-กลาง ฉบับมหาวิทยาลัยขอนแก่น-สววิทยาลัยอีสาน พ.ศ.2532 ผลการวิจัยพบว่า คำซ้อนในภาษาไทยกลาง

และภาษาถิ่นอีสาน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ คำซ้อนภาษาไทยกลาง จำนวน 1,866 คำ คำซ้อนภาษาถิ่นอีสาน จำนวน 611 คำ และคำซ้อนที่ใช้ร่วมกัน โดยการเปลี่ยนเสียง จำนวน 150 คำ

วันทนีย์ และ ดิฐ (2521) ศึกษาเปรียบเทียบเสียง ศัพท์ และกระบวนประโยคที่อยู่สมอระหว่างภาษาไทยกลางและไทยอีสาน จังหวัดขอนแก่น และสรุปผลการวิจัยว่า ลักษณะทางไวยากรณ์โดยทั่วไปของภาษาไทยถิ่นอีสานขอนแก่นไม่ต่างไปจากภาษาไทยกลาง ระบบเสียง สระ พยัญชนะ ในภาษาทั้งสองคล้ายคลึงกัน ยกเว้นเสียงบางเสียง และยกเว้นเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสานขอนแก่นมี 6 เสียง แต่ในภาษาไทยกลางมี 5 เสียง ลักษณะทางไวยากรณ์ตลอดทั้งประเภทของคำ และประโยคของภาษาทั้งสองภาษาก็คล้ายคลึงกันด้วย ความแตกต่างที่เด่นชัดจึงเป็นเรื่องการออกเสียงวรรณยุกต์ และการใช้คำศัพท์บางตัว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่างานวิจัยมีทั้งการศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาโดยตรงและการใช้แบบสอบถาม การศึกษาภาษาถิ่นที่ผู้ศึกษาได้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันส่วนมากจะเป็นการศึกษาถิ่นใดถิ่นหนึ่ง โดยเฉพาะหรือไม่ก็เป็นการศึกษาภาษาถิ่นเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานแต่มีการศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาถิ่นด้วยกันเองน้อยมาก การศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบภาษาถิ่นกับภาษาถิ่นด้วยกันเอง โดยจะใช้ภาษาไทยมาตรฐานในการให้ความหมายเท่านั้น

ส่วนการเรียกชื่อภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยยึดตามเอกสารที่ใช้อ้างอิงเป็นหลัก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

1. การศึกษาเปรียบเทียบภาษา หรือภาษาศาสตร์เปรียบเทียบ (Comparative Linguistics) การศึกษาแนวนี้เริ่มด้วยการพิจารณาภาษาซึ่งมีลักษณะทางภาษาคคล้ายคลึงกันในแบบที่มีใช่เป็นการบังเอิญ แต่เป็นความคล้ายคลึงที่เกิดขึ้นเพราะเคยเป็นภาษาเดียวกันมาก่อน และความคล้ายคลึงนั้นเป็นเครื่องแสดงความสัมพันธ์ทางเชื้อสาย (กัลยา, 2545: 402)

2. การเปลี่ยนแปลงของภาษา สังคมไทยเป็นสังคมหลายภาษา ภาษาต่างๆ ในสังคมไทยมีความใกล้ชิดกันและมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นผลเนื่องมาจากการปรากฏการณ์ที่เรียกว่าการสัมผัส

ภาษา...การสัมผัสภาษาเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษาในสังคมไทย นอกจากนั้น ยังมีปัจจัยอื่นๆ อีก เช่น การอพยพย้ายถิ่น การเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา สาเหตุทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรม ผลของการเปลี่ยนแปลงอาจทำให้ภาษาลดบทบาททางสังคมลง จนสูญหายไป หรืออาจทำให้มีความพยายามต่อต้านการเปลี่ยนแปลงเพื่อความคงอยู่ของภาษาก็เป็นไปได้ (อมรา, 2545: 104) สาเหตุที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงมีสองประการคือ

2.1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากตัวภาษาเอง ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดตามธรรมชาติและตามกาลเวลา ภาษาทุกภาษาในโลกจะเปลี่ยนแปลงเสมอเมื่อกาลเวลาเปลี่ยนแปลง

2.2 การเปลี่ยนแปลงจากภายนอก เป็นการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยทางสังคม เช่น การอพยพย้ายถิ่น การติดต่อค้าขาย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบภาษาทั้งสองในด้านระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ พร้อมทั้งศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษาทั้งสอง โดยใช้ทฤษฎีการเปรียบเทียบภาษา และการเปลี่ยนแปลงของภาษามาใช้ในการวิเคราะห์ รวมทั้งใช้กรอบแนวคิดจากเอกสารในบทที่ 2 เป็นตัวอย่างในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษา เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารในจังหวัดสระแก้ว ดังนี้คือ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับภาษาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ ภาษาไทยถิ่นต่างๆ และภาษาอื่นๆ ซึ่งอยู่ในตระกูลไท ที่มีผู้ศึกษาและวิจัยไว้แล้วเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ศึกษาหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์

ผู้วิจัยได้ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประวัติการอพยพ และการตั้งถิ่นฐานของชาวไทยถิ่นอีสานและลาวกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เช่น ลาวเวียง และลาวพวน โดยศึกษาจากเอกสารและคำบอกเล่าของผู้สูงอายุของชาวไทยถิ่นอีสานและชาวลาวแต่ละกลุ่ม

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น ในงานวิจัยครั้งนี้โดยใช้กลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 30 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 1,591 คน โดยข้อมูลของจำนวนประชากรได้มาจากกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2547) แบ่งเป็นประชากรชาวไทยถิ่นอีสาน จำนวน 678 คน เลือกเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง 15 คน ประชากรชาวลาวเวียงจำนวน 913 คน เลือกเป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง 15 คน โดยเก็บข้อมูลของภาษาทั้งสองจำนวนภาษาละ 7 ครั้ง โดยมีรายละเอียดของการเก็บข้อมูลดังนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง 15 คน

ครั้งที่ 1	วันที่ 2	ธันวาคม	พ.ศ. 2546
ครั้งที่ 2	วันที่ 9	ธันวาคม	พ.ศ. 2546
ครั้งที่ 3	วันที่ 16	ธันวาคม	พ.ศ. 2546

ครั้งที่ 4	วันที่ 2	มกราคม	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 5	วันที่ 9	มกราคม	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 6	วันที่ 6	กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 7	วันที่ 13	กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2547

ภาษาลาวเวียง จากกลุ่มประชากรตัวอย่าง 15 คน

ครั้งที่ 1	วันที่ 3	ธันวาคม	พ.ศ. 2546
ครั้งที่ 2	วันที่ 10	ธันวาคม	พ.ศ. 2546
ครั้งที่ 3	วันที่ 23	ธันวาคม	พ.ศ. 2546
ครั้งที่ 4	วันที่ 3	มกราคม	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 5	วันที่ 10	มกราคม	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 6	วันที่ 6	กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2547
ครั้งที่ 7	วันที่ 14	กุมภาพันธ์	พ.ศ. 2547

ตารางที่ 1 รายละเอียดของการเก็บข้อมูลภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

ครั้งที่	เรื่องที่เก็บข้อมูล	จำนวนผู้บอกภาษา	หมายเหตุ
1	รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับภาษา	15	
2	รายละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับภาษา	15	
3	คำศัพท์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน	5	
4	คำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งต่างๆ	5	
5	ระบบเสียง	5	
6	คำศัพท์และประโยค	10	
7	คำศัพท์และประโยค และเพิ่มเติมข้อมูลที่ บกพร่อง	10	

โดยการเก็บข้อมูลภาษาทั้งสองในครั้งที่ 6 คือวันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547 นั้นได้มี
ประธานกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ คือ รศ.ดร.วิไลศักดิ์ กิ่งคำ เดินทางไปให้คำแนะนำใน
การเก็บข้อมูลด้วย การเก็บข้อมูลและการเลือกแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมี
หลักเกณฑ์ ดังนี้

3.1 การสำรวจหมู่บ้านและการคัดเลือกผู้บอกภาษา

ผู้วิจัยได้สำรวจหมู่บ้านเฉพาะในเขตอำเภอรัฐประศาสน์และเขตอำเภอวัฒนานคร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยตรง ในการสำรวจนี้ได้คัดเลือกหมู่บ้านและผู้บอกภาษาที่เหมาะสมที่จะใช้ในการวิจัย โดยอาศัยหลักเกณฑ์ ดังนี้

3.1.1 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกหมู่บ้าน

3.1.1.1 ระยะทาง

หมู่บ้านที่ใช้ในการเปรียบเทียบต้องอยู่ห่างกันพอสมควรเพื่อหลีกเลี่ยงการกลมกลืนของภาษา

3.1.1.2 ลักษณะการใช้ภาษาของประชากร

ประชากรในหมู่บ้านที่ใช้เปรียบเทียบต้องใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้ติดต่อสื่อสารกันทั้งในครัวเรือนและในหมู่บ้าน

3.1.1.3 การคมนาคมติดต่อ

หมู่บ้านที่คัดเลือกเป็นหมู่บ้านที่อยู่ห่างจากศูนย์กลางของอำเภอเมืองพอสมควร การไปมาติดต่อกับท้องถิ่นอื่นไม่ค่อยสะดวกนัก เพื่อที่ว่าผู้ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวพวนของแต่ละหมู่บ้านยังคงสามารถรักษาภาษาเดิมของตนเอาไว้ได้มากที่สุด ภาษายังไม่ได้เปลี่ยนแปลงมากนักเนื่องจากอิทธิพลของภาษาอื่น

3.1.2 หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้บอกภาษา

3.1.2.1 อายุ

ผู้บอกภาษาต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี และไม่เกิน 80 ปี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษา และสันนิษฐานว่าผู้บอกอายุที่มีอายุมาก จะสามารถรักษาภาษาดั้งเดิมไว้ได้มากกว่าผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อย

3.1.2.2 เพศ

ในการวิจัยนี้ใช้ผู้บอกภาษาที่เป็นเพศชายและเพศหญิงในจำนวนเท่าเทียมกัน เพราะต้องการรู้ลักษณะของภาษาเดิมและการเปลี่ยนแปลงของภาษาด้วย การเลือกเพศใดเพศหนึ่งมากกว่ากันอาจจะผิดต่อการรู้ถึงภาษาดั้งเดิมแต่จะมีความบกพร่องในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงของภาษา

3.1.2.3 การตั้งถิ่นฐาน

ผู้บอกภาษาทุกคนต้องเป็นผู้ที่เกิดและตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่นนั้นจนถึงปัจจุบัน

3.1.2.4 อาชีพ

ผู้บอกภาษาส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนาเป็นหลัก อาจมีอาชีพอื่นๆ บ้าง แต่ต้องมีการติดต่อกับคนถิ่นอื่นน้อย

3.1.2.5 ความสามารถในการใช้ภาษา

ผู้บอกภาษาทุกคนสามารถใช้ภาษาที่วิจัยได้อย่างชัดเจนถูกต้อง และใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวัน มีอวัยวะที่ใช้ออกเสียงอยู่ในสภาพสมบูรณ์และคุณภาพของเสียงชัดเจนดี

3.1.2.6 คุณสมบัติอื่นๆ

ผู้บอกภาษาที่ใช้ในการวิจัยเป็นคนคล่องแคล่ว กล้า มีไหวพริบ สนใจและให้ความร่วมมือโดยดีตลอด และมีสุขภาพดี

4. การเก็บข้อมูลภาคสนาม

เมื่อคัดเลือกหมู่บ้านและผู้บอกภาษาที่เหมาะสมแล้ว จึงเริ่มเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยแบ่งระยะเวลาการเก็บข้อมูลเป็น 2 ระยะ ดังนี้

4.1 ระยะที่ 1 คือ ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2546 ถึงเดือนมกราคม 2547 รวมระยะเวลาประมาณ 1 เดือน เป็นระยะที่ไปติดต่อทำความคุ้นเคยกับผู้บอกภาษาที่คัดเลือกไว้ทั้งหมด ทดลองบันทึกเสียงของแต่ละคน เพื่อคัดเลือกผู้บอกภาษาที่ดีที่สุด ซึ่งจะใช้เป็นหลักในการเก็บข้อมูล สัมภาษณ์ประวัติความเป็นมาของภาษาทั้งสองที่ใช้เปรียบเทียบจากผู้สูงอายุในหมู่บ้าน และ นัดหมายเวลาที่จะไปเก็บข้อมูลครั้งต่อไป

4.2 ระยะที่สอง คือ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึงต้นเดือนมีนาคม 2547 รวมเวลาประมาณ 2 เดือน เป็นระยะที่เริ่มสัมภาษณ์ผู้บอกข้อมูลภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง โดยในเดือนมกราคมถึงเดือนต้นเดือนกุมภาพันธ์นั้นสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาไทยถิ่นอีสาน และต้นเดือนกุมภาพันธ์ถึงต้นเดือนมีนาคมสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาลาวพวนในการเก็บข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาเดียวจนเสร็จจึงเริ่มเก็บข้อมูลภาษาต่อไปเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการบันทึกข้อมูล ใช้เวลาในการเก็บข้อมูลประมาณวันละ 3-4 ชั่วโมง สัปดาห์ละไม่เกิน 2 ครั้ง โดยเก็บข้อมูล 1 วัน แล้วเว้น 2 หรือ 3 วัน เพื่อจะได้ไม่รบกวนเวลา ประกอบภารกิจของผู้บอกภาษามากเกินไป ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บอกภาษามีงานประจำพอสมควร

สรุปจำนวนครั้งที่ออกเก็บข้อมูลภาคสนามแต่ละภาษาได้ดังนี้

ไทยถิ่นอีสาน	7	ครั้ง
ลาวเวียง	7	ครั้ง

นอกจากระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่มีข้อมูลใดสงสัยหรือเป็นปัญหา ก็ไปสอบถามเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษาเป็นครั้งคราว

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รายการคำ

ใช้รายการคำสำหรับเก็บข้อมูลภาษาตระกูลไทของ ศาสตราจารย์ วิลเลียม เจ. เกดนี (William J. Gedney) ซึ่งจัดพิมพ์เผยแพร่โดยโครงการวิจัยภาษาไทย และภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ (ILTRP) และคำศัพท์จากหนังสือภาษาไทยถิ่นของรองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ เป็นหลัก กับได้ค้นคว้าจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม รวมจำนวนที่ใช้ในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 1,300 คำ (ดูภาคผนวก ข.)

2. ประโยค

ใช้กรอบประโยคสำหรับทดสอบโครงสร้างประโยคของศาสตราจารย์จินตน์ ภาณุพงษ์ และประโยคทดสอบจำนวน 500 ประโยค เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้บอกภาษา (ดูภาคผนวก ข.)

3. อุปกรณ์ประกอบการเก็บข้อมูล

ใช้เครื่องอัดเสียงเทปตลับยี่ห้อ SONY อุปกรณ์ของจริง และภาพประกอบต่างๆ ที่จะช่วยให้ผู้บอกภาษาเข้าใจความหมายของคำที่ต้องการจะได้ถามได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

4. สัญลักษณ์ (Phonetic symbols)

ในการจดบันทึกเสียงที่ได้ยินจากผู้บอกภาษา ผู้วิจัยได้นำสัญลักษณ์ของ I.P.A. (International phonetic Association) เป็นตัวถ่ายทอดเสียงในภาษา และใช้สัญลักษณ์อื่นๆ ดังนี้

4.1 สัญลักษณ์แทนเสียงพยัญชนะ

- /p/ (ป) แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง ไม่มีลม
- [p]
- /ph/ (ผ,พ,ภ) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง มีลม [ph]
- /b/ (บ) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ก้อง ไม่มีลม [b]
- /t/ (ต) แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด เกิดที่ฟันกับปุ่มเหงือก ไม่มีลม [t]
- /th/ (ถ,ท) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดระหว่างฟันกับปุ่มเหงือก มีลม [th]
- /d/ (ด) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดระหว่างฟันกับปุ่มเหงือก [d]
- /k/ (ก) แทนเสียงพยัญชนะกักหรือระเบิด เกิดที่เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีลม [k]
- /kh/ (ข,ค,ฅ) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่เพดานอ่อน ไม่ก้อง มีลม [kh]
- /ʔ/ (อ) แทนเสียงพยัญชนะระเบิด เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง ไม่ก้อง ไม่มีลม [ʔ]
- /c/ (จ) แทนเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เกิดระหว่างปุ่มเหงือกกับเพดานแข็ง ไม่ก้อง มีลม [c]
- /ch/ (ฉ,ช) แทนเสียงพยัญชนะกึ่งเสียดแทรก เกิดระหว่างปุ่มเหงือกกับเพดานแข็ง ไม่ก้อง มีลม [ch]
- /f/ (ฝ,ฟ) แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดระหว่างฟันบนกับริมฝีปากล่าง [f]
- /s/ (ส,ซ) แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดระหว่างฟันกับปุ่มเหงือก [s]
- /h/ (ฮ,ฮ) แทนเสียงพยัญชนะเสียดแทรก เกิดที่ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง [h]
- /m/ (หม,ม) แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ริมฝีปาก ก้อง [m]
- /n/ (ณ,น,หน) แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ฟันกับปุ่มเหงือก ก้อง [n]
- /ɲ/ (หญ-, หย-, ญ-, ย-) แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ส่วนกลางกับเพดานแข็ง ก้อง
- [ɲ]
- /ŋ/ (หง-, ง) แทนเสียงพยัญชนะนาสิก เกิดที่ลิ้นส่วนหลังกับเพดานอ่อน ก้อง [ŋ]
- /l/ (หล-, ล-) แทนเสียงพยัญชนะข้างลิ้น เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ก้อง [l]
- /r/ (หร-, ร-) แทนเสียงพยัญชนะลิ้นร้ว เกิดที่ปลายลิ้นกับปุ่มเหงือก ก้อง [r]
- /w/ (หว-, ว-) แทนเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่ริมฝีปากและเพดานอ่อน ก้อง [w]
- /y/ (หญ-, หย-, ญ-, ย) แทนเสียงพยัญชนะกึ่งสระ เกิดที่ลิ้นส่วนกลางกับ เพดานแข็ง ก้อง [y]

4.2 สัญลักษณ์แทนเสียงสระ

4.2.1 สระเดี่ยว

- /i/ (อิ) แทนเสียงสระสั้น หน้า สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /i:/ (อี) แทนเสียงสระยาว หน้า สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /e/ (เอะ) แทนเสียงสระสั้น หน้า กึ่ง-สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /e:/ (เอ) แทนเสียงสระยาว หน้า กึ่ง-สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /ɛ/ (เอะ) แทนเสียงสระสั้น หน้า กึ่ง-ต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก
- /e:/ (เอ) แทนเสียงสระยาว หน้า กึ่ง-ต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก
- /a/ (อะ) แทนเสียงสระสั้น กลาง ต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก
- /a:/ (อา) แทนเสียงสระยาว กลาง ต่ำ ไม่ห่อริมฝีปาก
- /ʊ/ (อุ) แทนเสียงสระสั้น หลัง สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /u:/ (อู) แทนเสียงสระยาว หลัง สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /ə/ (เออะ) แทนเสียงสระสั้น หลัง กึ่ง- สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /ə:/ (เออ) แทนเสียงสระยาว หลัง กึ่ง-สูง ไม่ห่อริมฝีปาก
- /u/ (อุ) แทนเสียงสระสั้น หลัง สูง ห่อริมฝีปาก
- /u/ (อู) แทนเสียงสระยาว หลัง สูง ห่อริมฝีปาก
- /o/ (โอะ) แทนเสียงสระสั้น หลัง กึ่ง-สูง ห่อริมฝีปาก
- /o:/ (โอ) แทนเสียงสระยาว หลัง กึ่ง-สูง ห่อริมฝีปาก
- /ɔ/ (เออะ) แทนเสียงสระสั้น หลัง กึ่ง-ต่ำ ห่อริมฝีปาก
- /ɔ:/ (ออ) แทนเสียงสระยาว หลัง กึ่ง-ต่ำ ห่อริมฝีปาก

4.2.2 สระประสม

- /ia/ (เอีย) แทนเสียงประสม เอียะ และ เอีย
- /ua/ (เอือ) แทนเสียงประสม เอือะ และ เอือ
- /ua/ (อ้าว) แทนเสียงประสม อ้าวะ และ อ้าว

4.3 สัญลักษณ์อื่นๆ

- [] ใช้กับลัทอักษรที่เป็นเสียง เช่น [p] เป็นต้น
- ~ ใช้กับบนลัทอักษร เพื่อแสดงว่าเป็นเสียงนาสิก
- ใช้กับหลังหรือหน้าอักษรเพื่อ

4.3.1 แสดงว่าเป็นพยัญชนะต้น เช่น

p-

t-

k-

4.3.2 แสดงว่าเป็นพยัญชนะท้าย เช่น

-p

-t

-k

ใช้ในกรณีที่ เป็นสัญลักษณ์แทนเสียงพยัญชนะที่ไม่เป็นเครื่องหมาย “-” กำกับหลังหรือหน้าดังกล่าว ถือว่าพยัญชนะตัวนั้น เป็นได้พยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย

4.4 สัญลักษณ์แทนเสียงวรรณยุกต์

4.4.1 ใช้สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สัญลักษณ์ที่ใช้มีดังนี้

/ / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 1 เสียงกลาง-ระดับ

/ ` / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 2 เสียงต่ำ-ตก

/ ^ / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 3 เสียงสูง-ตก

/ ' / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 4 เสียงสูง-ขึ้น

/ ~ / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 5 เสียงต่ำ-ขึ้น

/ ~ / แทนเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 กลาง-ขึ้น

4.4.2 ใช้สัญลักษณ์แทนลักษณะของเสียงวรรณยุกต์

4.4.2.1 เส้นแสดงลักษณะของเสียงวรรณยุกต์ (tone letter หรือ tone stick) ใช้ในการเปรียบเทียบให้เห็นลักษณะทางสัทศาสตร์ของเสียงวรรณยุกต์แต่ละเสียงในภาษา

4.4.2.2 อุปกรณ์สำหรับบันทึกเสียง

ใช้เครื่องบันทึกเสียงแบบที่ใช้กับแถบบันทึกเสียงชนิดตลับ (cassette) เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้าย และสามารถใช้อ่านไฟฉายแทนการใช้ไฟฟ้าในการบันทึกเสียงผู้บอกภาษา

วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

1. นำคำที่เตรียมไว้และอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบ เพื่อให้ผู้บอกภาษาเข้าใจความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้นไปสอบถามผู้บอกภาษา คำใดที่มีความหมายไม่ชัดเจน ต้องยกตัวอย่างคำนั้นในบริบท (Context)
2. ให้ผู้บอกภาษาออกเสียงคำละประมาณ 2-3 ครั้ง และซักถามข้อสงสัยที่เกิดขึ้นประกอบด้วย
3. เมื่อฟังเสียงของผู้บอกภาษาจนแน่ใจว่าเป็นเสียงอะไรบ้างแล้ว จึงบันทึกโดยใช้สัทอักษร พร้อมกับจดคำอธิบายเพิ่มเติมจากผู้บอกภาษา
4. สำหรับการบันทึกเสียงเพื่อเป็นหลักฐานในการตรวจสอบข้อมูลในภายหลัง ได้ให้ผู้บอกภาษาออกคำละ 2 ครั้ง โดยเว้นระยะเวลาระหว่างการออกเสียงครั้งแรกและครั้งที่สองพอสมควร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์หน่วยเสียงในภาษา

นำข้อมูลของแต่ละภาษาย่อยมาพิจารณา โดยดูการปรากฏของเสียงในตำแหน่งต่าง ๆ ของพยางค์หรือคำ หรือประโยค เพื่อวิเคราะห์ดูว่าแต่ละภาษาประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ จำนวนเท่าใด มีหน่วยเสียงอะไรบ้าง และมีหน่วยเสียงใดเป็นหน่วยเสียงย่อย

2. การเสนอผลการวิเคราะห์

เมื่อได้ผลการวิเคราะห์หาหน่วยเสียงในแต่ละภาษาแล้ว จึงเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

2.1 พยัญชนะ

2.1.1 หน่วยเสียงในพยัญชนะในแต่ละภาษา

2.1.1.1 พยัญชนะต้น

2.1.1.2 พยัญชนะท้าย

2.1.1.3 เปรียบเทียบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

2.2 สระ

2.2.1 หน่วยเสียงสระในแต่ละภาษา

2.2.1.1 สระเดี่ยว

2.2.1.2 สระประสม

2.2.2 เปรียบเทียบเสียงสระในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

2.3 วรรณยุกต์

2.3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในแต่ละภาษา

2.3.2 เปรียบเทียบเสียงวรรณยุกต์ใน ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

2.4 ระบบไวยากรณ์

2.4.1 ระบบไวยากรณ์ของแต่ละภาษา

2.4.2 เปรียบเทียบระบบไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

2.5 การเปลี่ยนแปลงของภาษา

2.5.1 แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

บทที่ 4

เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสานกับระบบเสียงภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาทั้งด้านความแตกต่างและความคล้ายคลึงของภาษาทั้งสอง โดยใช้สัทอักษรถ่ายทอดระบบเสียงในภาษาทั้งสอง พร้อมทั้งให้ความหมายเป็นภาษาไทยมาตรฐาน แต่เนื่องจากระบบเสียงของภาษาทั้งสองมีความแตกต่างกับภาษาไทยมาตรฐานอยู่มาก ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และระบบเสียงภาษาลาวเวียง กับภาษาไทยมาตรฐานไว้ด้วย เพื่อให้การวิเคราะห์เปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาทั้งสองมีความชัดเจนขึ้น

ระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

การศึกษาเปรียบเทียบภาษาทั้งสองภาษานั้น ผู้วิจัยจะใช้ตารางแสดงหน่วยเสียงของภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาลาวเวียง พร้อมกับภาษาไทยมาตรฐานก่อนการเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพรวมของภาษาทั้งสองเปรียบเทียบกัน ได้ชัดเจนขึ้น และได้เปรียบเทียบภาษาทั้งสองกับภาษาไทยมาตรฐานไว้ด้วย โดยจะแสดงหน่วยเสียงตามลำดับดังนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ

ภาษาไทยมาตรฐาน พยัญชนะทั้ง 44 ตัวนั้น มีหลายตัวที่มีเสียงเหมือนกัน เช่น ข ฃ และ ค ฅ ฆ ซึ่ง ข ฃ กับ ค ฅ ฆ นั้น ถือว่ามีเสียงคล้ายกันจึงนับเป็น 1 เสียง และมี เสียงลักษณะนี้อีกหลายเสียง ภาษาไทยมาตรฐานจึงมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง ส่วนภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนั้นจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียง เท่ากันดังนี้

ตารางที่ 2 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/k/	กั๋ง	/kûŋ/	กั๋ง
/kh/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/ŋ/	จิ้น	/ŋuín/	เงิน
/c/	จอง	/cɔ:ŋ/	จอง
/ɲ/	ญก	/ɲók/	ยก
/d/	ดี	/di:/	ดี
/t/	ตัก	/tok/	ตก
/th/	ถง	/thǎŋ/	ถุง
/n/	น้อง	/nɔiŋ/	น้อง
/b/	บ่าย	/bā:y/	บ่าย
/p/	ไป	/pāy/	ไป
/ph/	เผิง	/phəiŋ/	ฝั่ง
/f/	ฟอง	/fɔiŋ/	ฟอง
/m/	ม้วย	/máuy/	มวย
/y/	ยาง	/ya:ŋ/	ยาง
/l/	ลัม	/lóm/	ลม
/w/	เว่น	/wên/	เว้น
/s/	สอน	/sǎ:n/	สอน
/h/	ห้า	/hà:/	ห้า
/ʔ/	เอ็ก	/ʔǎk/	อก

ตารางที่ 3 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/k/	กั้ง	/kũŋ/	กั้ง
/kh/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/ŋ/	เงิน	/ŋuəm/	เงิน
/c/	จอง	/cɔ:ŋ/	จอง
/ɟ/	ญก	/ɟók/	ยก
/d/	ดี	/di:/	ดี
/t/	ตัก	/tok/	ตก
/th/	ถง	/thǎŋ/	ถุง
/n/	น้อง	/nɔŋ/	น้อง
/b/	บ้าย	/bǎ:y/	บ้าย
/p/	ไป	/pà:y/	ไป
/ph/	เผิง	/phǎŋ/	ผึ้ง
/f/	ฟอง	/fɔŋ/	ฟอง
/m/	ม้วย	/máuy/	มวย
/y/	ยาง	/ya:ŋ/	ยาง
/l/	ลัม	/lóm/	ลม
/w/	เว่น	/wên/	เว้น
/s/	สอน	/sǎ:n/	สอน
/h/	ห้า	/hà:/	ห้า
/ʔ/	อัก	/ʔǎk/	อก

ตารางที่ 4 หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/k/	กั๋ง	/kûŋ/	กั๋ง
/kh/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/ŋ/	เงิน	/ŋən/	เงิน
/c/	จอง	/cɔ:ŋ/	จอง
/y/	ยก	/yók/	ยก
/d/	ดี	/di:/	ดี
/t/	ตก	/tok/	ตก
/th/	ถูง	/thũŋ/	ถูง
/n/	น้อง	/nɔ:ŋ /	น้อง
/b/	บ่าย	/bà:y/	บ่าย
/p/	ไป	/pay/	ไป
/ph/	ฝั๋ง	/phuŋ/	ฝั๋ง
/f/	ฟ็อง	/fɔ̃ŋ/	ฟ็อง
/m/	มวย	/mauy/	มวย
/r/	รัก	/rá:k/	รัก
/l/	ลม	/lom/	ลม
/w/	เว้น	/wén/	เว้น
/s/	สอน	/sɔ̃:n/	สอน
/h/	ห้ำ	/hâ:/	ห้ำ
/ʔ/	อก	/ʔòk/	อก

หน่วยเสียงพยัญชนะ 20 หน่วยเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนี้ จะมีส่วนที่แตกต่าง จากหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยมาตรฐาน 3 หน่วยเสียงดังนี้ คือ

1. หน่วยเสียง /ch/ ฉ ช ใน ภาษาไทยมาตรฐานนั้น ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงไม่มีหน่วยเสียงนี้ จึงออกเสียงเป็นหน่วยเสียง /s/ ซ ส ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ซก /sók/	ซก /sók/	ซก
ซั๊ก /sák/	ซั๊ก /sák/	ซั๊ก
ซัน /sân/	ซัน /sân/	ซัน
ซ่า /sâ:/	ซ่า /sâ:/	ซ่า
ซ่าง /sâ:ŋ/	ซ่าง /sâ:ŋ/	ซ่าง
ซิม /sím/	ซิม /sím/	ซิม
ซีน /sû:n/	ซีน /sû:n/	ซีน
ซ่า /sâw/	ซ่า /sâw/	ซ่า
แซ่อก /swâk/	แซ่อก /swâk/	แซ่อก
ไซ่ /sây/	ไซ่ /sây/	ไซ่
สัน /sân/	สัน /sân/	สัน
ซาก /sàk/	ซาก /sàk/	ซาก
สาย /să:y/	สาย /să:y/	สาย
สำสา /săm-să:/	สำสา /săm-să:/	สำสา
สีก /sì:k/	สีก /sì:k/	สีก
สีด /sì:t/	สีด /sì:t/	สีด
เส /sě:/	เส /sě:/	เส
เสย /săy/	เสย /săy/	เสย
เสียง/siãŋ/	เสียง/siãŋ/	เสียง
แสก /sè:k/	แสก /sè:k/	แสก

2. เสียง /r/ ร ในภาษาไทยมาตรฐานนั้น ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงไม่มีหน่วยเสียงนี้ จึงออกเสียงเป็นหน่วยเสียง /l/ ล และหน่วยเสียง /h/ ฮ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน่วยเสียง /r/ ร ในภาษาไทยมาตรฐานเป็นหน่วยเสียง /l/ ล ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ลด /lót/	ลด /lót/	รถ
ลบ /lóp/	ลบ /lóp/	รบ
ล่อย /lô:y/	ล่อย /lô:y/	ร้อย
โลก /lô:k/	โลก /lô:k/	โรค

หน่วยเสียง /r/ ร ในภาษาไทยมาตรฐานเป็นหน่วยเสียง /h/ ฮ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ฮก /hók/	ฮก /hók/	รก
ฮ้อน /hôn/	ฮ้อน /hôn/	ร้อน
ฮ่าน /hân/	ฮ่าน /hân/	ร้าน
ฮู่ /hû:/	ฮู่ /hû:/	รู้
ฮุด /hû:t/	ฮุด /hû:t/	รู้ด

3. หน่วยเสียง /y/ ยู ในภาษาไทยมาตรฐานนั้น นับเป็นหน่วยเสียงเดียวกัน เพราะออกเสียงเหมือนกัน แต่ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนับเป็น 2 หน่วยเสียง ทั้งนี้เพราะทั้ง 2 เสียงจะออกเสียงแตกต่างกันมาก ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง จะออกเสียง /n/ ยู ขึ้นนาสิกต่างไปจาก /y/ ย ชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ญก /jók/	ญก /jók/	ยก
ญาก /jâ:k/	ญาก /jâ:k/	ยาก
ญ่าย /jâ:y/	ญ่าย /jâ:y/	ย้าย
ญึง /jínj/	ญึง /jínj/	หญิง
ยีน /ywn/	ยีน /ywn/	เย็น
ยิม /ywm/	ยิม /ywm/	ยิม

หน่วยเสียงพยัญชนะภาษาไทยถิ่นอีสาน และหน่วยเสียงพยัญชนะภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้วนี้ 20 หน่วยเสียงนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. หน่วยเสียงพยัญชนะต้น ทั้งสองภาษาสามารถใช้หน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงเป็นพยัญชนะต้นได้ทั้ง 20 หน่วยเสียง
2. หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ทั้งสองภาษามีหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายเท่ากันคือ 9 หน่วยเสียง

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น คือ หน่วยเสียงพยัญชนะที่อยู่ต้นพยางค์ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียง ใน ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนั้น จะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้ง 20 หน่วยเสียงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/k/	กู่	/kûŋ/	กู่
/kh/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/ŋ/	จั้น	/ŋuám/	เงิน
/c/	จง	/cɔ:ŋ/	จง
/p/	ญก	/pók/	ยก
/d/	ดี	/di:/	ดี
/t/	ตัก	/tok/	ตก
/th/	ถง	/thǎŋ/	ถูง
/n/	น้อง	/nôŋ/	น้อง
/b/	บ้าย	/bǎ:y/	บ้าย
/p/	ไป	/pà:y/	ไป
/ph/	เฟ็ง	/phəŋ/	ฝิ่ง
/f/	ฟอง	/fôŋ/	ฟ็อง
/m/	ม้วย	/máuy/	มวย
/y/	ยาง	/ya:ŋ/	ยาง
/l/	ลัม	/lóm/	ลม
/w/	เว่น	/wên/	เว้น
/s/	สอน	/sǎ:n/	สอน
/h/	ห่า	/hà:/	ห้ำ
/ʔ/	อัก	/ʔǎk/	อก

ตารางที่ 6 หน่วยเสียงพยัญชนะต้นภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/k/	กู่่ง	/kũŋ/	กู่่ง
/kh/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/ŋ/	เงิน	/ŋuɯn/	เงิน
/c/	จอง	/cɔ:ŋ/	จอง
/ɣ/	ญก	/ɣók/	ยก
/d/	ดี	/di:/	ดี
/t/	ตัก	/tok/	ตก
/th/	ถง	/thǎŋ/	ถุง
/n/	น้อง	/nũŋ/	น้อง
/b/	บ้าย	/bã:y/	บ้าย
/p/	ไป	/pây/	ไป
/ph/	เฟ้ง	/phəŋ/	ฝ้ง
/f/	ฟอง	/fũŋ/	ฟอง
/m/	ม้วย	/máuuy/	มวย
/y/	ยาง	/ya:ŋ/	ยาง
/l/	ลัม	/lóm/	ลม
/w/	เว่น	/wén/	เว้น
/s/	สอน	/sǎ:n/	สอน
/h/	ห่า	/hà:/	ห่า
/ʔ/	อัก	/ʔǎk/	อก

1.1.1 หน่วยเสียง /k/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กัก /kǎk/	กัก /kǎk/	กก
กัก /kǎt/	กัก /kǎt/	กค
กัก /kǎp/	กัก /kǎp/	กบ
กา /ka:/	กา /ka:/	กา

กิน /kin/	กิน /kin/	กิน
กิน /kwn/	กิน /kwn/	กลิ่น
กึ่ง /kũŋ/	กึ่ง /kũŋ/	กึ่ง

1.1.2 หน่วยเสียง /kh/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขน /khǎn/	ขน /khǎn/	ขน
ขม /khǎm/	ขม /khǎm/	ขม
ขาด /khà:t/	ขาด /khà:t/	ขาด
ไข่ /khǎy/	ไข่ /khǎy/	ไข่
คั่น /khón/	คั่น /khón/	คน
คำ /khâ:/	คำ /khâ:/	คำ

1.1.3 หน่วยเสียง /ŋ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
งก /ŋók/	งก /ŋók/	งก
จั้ง /ŋóŋ/	จั้ง /ŋóŋ/	จง
จ้วง /ŋũŋ/	จ้วง /ŋũŋ/	จ้วง
จ้อ /ŋó:/	จ้อ /ŋó:/	จอ
จ้ำ /ŋá:/	จ้ำ /ŋá:/	จา
จิ้น /ŋũn/	จิ้น /ŋũn/	เงิน
เหงา /ŋǎw/	เหงา /ŋǎw/	เหงา

1.1.4 หน่วยเสียง /c/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
จัต /cǎt/	จัต /cǎt/	จด
จอง /cw:ŋ/	จอง /cw:ŋ/	จอง
จัต /cǎt/	จัต /cǎt/	จัต
จิบ /cǐp/	จิบ /cǐp/	จิบ
จุง /cu:ŋ/	จุง /cu:ŋ/	จุง

เจ้า /câw/

เจ้า /câw/

เจ้า

1.1.5 หน่วยเสียง /p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ญก /pók/

ญก /pók/

ยก

ญอด /pót:/

ญอด /pót:/

ยอด

ญ่อม /póm/

ญ่อม /póm/

ยอม

ญา /pā:/

ญา /pā:/

ย่า

ญ้าย /pā:y/

ญ้าย /pā:y/

ยาย

ญีน /pīn/

ญีน /pīn/

ยีน

1.1.6 หน่วยเสียง /d/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ดัก /dǎk/

ดัก /dǎk/

ดก

ดง /don/

ดง /don/

ดง

ดอ ก /dò:k/

ดอ ก /dò:k/

ดอก

ด้า /dā:/

ด้า /dā:/

ต้า

ดี /di:/

ดี /di:/

ดี

ได้ /dāy/

ได้ /dāy/

ได้

1.1.7 หน่วยเสียง /t/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ตัก /tǎk/

ตัก /tǎk/

ตก

ตา /ta:/

ตา /ta:/

ตา

ตาก /tā:k/

ตาก /tā:k/

ตาก

ดี /ti:/

ดี /ti:/

ดี

ตู่ /tū:/

ตู่ /tū:/

ตู่

โต /to:/

โต /to:/

ตัว

1.1.8 หน่วยเสียง /th/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ถง /thǒŋ/	ถง /thǒŋ/	ถุง
ถม /thǒm/	ถม /thǒm/	ถม
ถ้ำ /thām/	ถ้ำ /thām/	ถ้ำ
ทั้น /thǒn/	ทั้น /thǒn/	ทน
ท้ำ /thá:/	ท้ำ /thá:/	ทา
ทู้ /thú:n/	ทู้ /thú:n/	ทูน

1.1.9 หน่วยเสียง /n/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
น้อง /nǒŋ/	น้อง /nǒŋ/	น้อง
นอน /nǒ:n/	นอน /nǒ:n/	นอน
นั่ง /nǎŋ/	นั่ง /nǎŋ/	นั่ง
นับ /ná:p/	นับ /ná:p/	นับ
นิ้ว /nǐw/	นิ้ว /nǐw/	นิ้ว
นุ่น /nūn/	นุ่น /nūn/	นุ่น
หน้า /nà:/	หน้า /nà:/	หน้า

1.1.10 หน่วยเสียง /b/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
บัก /bǎk/	บัก /bǎk/	บก
บัด /bǎt/	บัด /bǎt/	บด
บวช /bùat/	บวช /bùat/	บวด
บอก /bǎ:k/	บอก /bǎ:k/	บอก
บ้าย /bǎ:y/	บ้าย /bǎ:y/	บ้าย
บีด /bǐt/	บีด /bǐt/	บิด

1.1.11 หน่วยเสียง /p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
------------------	--------------	----------

ปน /pon/	ปน /pon/	ปน
ปา /pa:/	ปา /pa:/	ปลา
ป่า /pā:/	ป่า /pā:/	ป่า
ปิด /pīt/	ปิด /pīt/	ปิด
เป่า /pāw/	เป่า /pāw/	เป่า
ป็น /pi:n/	ป็น /pi:n/	ป็น
ไป /pày/	ไป /pày/	ไป

1.1.12 หน่วยเสียง /ph/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ผง /phǒŋ/	ผง /phǒŋ/	ผง
ผม /phǒm/	ผม /phǒm/	ผม
ผ่า /phà:/	ผ่า /phà:/	ผ่า
เผิง /phəŋ/	เผิง /phəŋ/	เผิง
พะ /phá? /	พะ /phá? /	พระ
พ่า /phā:/	พ่า /phā:/	พม่า
พ้าย /phá:y/	พ้าย /phá:y/	พาย
แพ่ /phê:/	แพ่ /phê:/	แพ่

1.1.13 หน่วยเสียง /f/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ฝน /fǒn/	ฝน /fǒn/	ฝน
ฝั่น /fǎn/	ฝั่น /fǎn/	ฝั่น
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า
ฝัด /fù:t/	ฝัด /fù:t/	ฝัด
ฟ่อง /fɔŋ ³ /	ฟ่อง /fɔŋ ³ /	ฟ่อง
ฟั้ง /faŋ ⁴ /	ฟั้ง /faŋ ⁴ /	ฟั้ง
ไฟ /fay ⁴ /	ไฟ /fay ⁴ /	ไฟ

1.1.14 หน่วยเสียง /m/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
มด /mót/	มด /mót/	มด
มัด /mát/	มัด /mát/	มัด
ม้วย /máuy/	ม้วย /máuy/	ม้วย
ม่า /mâ:/	ม่า /mâ:/	ม่า
ม้า /má:/	ม้า /má:/	ม้า
มือ /mû:/	มือ /mû:/	มือ
หมา /mă:/	หมา /mă:/	หมา

1.1.15 หน่วยเสียง /y/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ยา /ya:/	ยา /ya:/	ยา
ยาง /ya:ŋ/	ยาง /ya:ŋ/	ยาง
ยาย /yá:y/	ยาย /yá:y/	ยาย
ยีน /ywn/	ยีน /ywn/	ยีน
ยืม /yum/	ยืม /yum/	ยืม
หย่า /yă:/	หย่า /yă:/	หย่า
เหยียด /yiat/	เหยียด /yiat/	เหยียด

1.1.16 หน่วยเสียง /l/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ล้ง /lóng/	ล้ง /lóng/	ลง
ลัม /lóm/	ลัม /lóm/	ลม
ลัด /lát/	ลัด /lát/	ลัด
ล่าน /lâ:n/	ล่าน /lâ:n/	ล่าน
ลูก /lû:k/	ลูก /lû:k/	ลูก
ลื้ม /luím/	ลื้ม /luím/	ลื้ม
เหล่น /lèn/	เหล่น /lèn/	เหล่น
เหล่ม /lèm/	เหล่ม /lèm/	เหล่ม

1.1.17 หน่วยเสียง /w/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
วัง /wón/	วัง /wón/	วง
วัน /wón/	วัน /wón/	วน
ว่า /wá:/	ว่า /wá:/	วา
วาด /wâ:t/	วาด /wâ:t/	วาด
เว่น /wên/	เว่น /wên/	เว้น
แหวน /wǎ:n/	แหวน /wǎ:n/	แหวน

1.1.18 หน่วยเสียง /s/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ซด /sót/	ซด /sót/	ซด
ซบ /sóp/	ซบ /sóp/	ซบ
ซื่อ /sû:/	ซื่อ /sû:/	ซื่อ
ซุ่ม /sûm/	ซุ่ม /sûm/	ซุ่ม
สอง /sǎ:ŋ/	สอง /sǎ:ŋ/	สอง
สอน /sǎ:n/	สอน /sǎ:n/	สอน
สั่ง /sǎŋ/	สั่ง /sǎŋ/	สั่ง
เสื่อ /sù:a /	เสื่อ /sù:a /	เสื่อ

1.1.19 หน่วยเสียง /h/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
หอบ /hǎ:p/	หอบ /hǎ:p/	หอบ
หอม /hǎ:m/	หอม /hǎ:m/	หอม
हां /hà:/	हां /hà:/	हां
หืด /hù:t/	หืด /hù:t/	หืด
ไห่ /hà:y/	ไห่ /hà:y/	ไห่
ฮูป /hú:p/	ฮูป /hú:p/	ฮูป
เฮ้ /hé:/	เฮ้ /hé:/	เฮ
โฮ้ /hó:/	โฮ้ /hó:/	โฮ

1.1.20 หน่วยเสียง /ʔ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เอ็ก /ʔək/	เอ็ก /ʔək/	อก
อัด /ʔət/	อัด /ʔət/	อด
อ้าง /ʔaːŋ/	อ้าง /ʔaːŋ/	อ้าง
อุ้ม /ʔum/	อุ้ม /ʔum/	อุ้ม

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย หรือตัวสะกด คือ หน่วยเสียงที่อยู่ท้ายพยางค์ หรือท้ายคำ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงนั้นจะเป็น หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียง เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/-k/	กัก	/kāk/	กัก
/-t/	ชาด	/sāːt/	ชาติ
/-p/	รูป	/hūːp/	รูป
/-ŋ/	ห้อง	/hōːŋ/	ห้อง
/-n/	อ่าน	/ʔāːn/	อ่าน
/-m/	คุ่ม	/khūm/	คุ่ม
/-y/	เลีย	/lāy/	เลีย
/-w/	นิว	/nīw/	นิว
/-ʔ/	แกะ	/kǎʔ/	แกะ

ตารางที่ 8 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/-k/	กັก	/kǎk/	กັก
/-t/	ชาติ	/sâ:t/	ชาติ
/-p/	รูป	/hû:p/	รูป
/-ŋ/	ห้อง	/hò:ŋ/	ห้อง
/-n/	อ่าน	/ʔā:n/	อ่าน
/-m/	คุ่ม	/khûm/	คุ่ม
/-y/	เลย	/lɔy/	เลย
/-w/	นิ้ว	/nîw/	นิ้ว
/-ʔ/	แคะ	/kǎʔ/	แคะ

ตารางที่ 9 หน่วยเสียงพยัญชนะท้ายภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงพยัญชนะ	ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/-k/	กັก	/kàk/	กັก
/-t/	ชาติ	/châ:t/	ชาติ
/-p/	รูป	/rû:p/	รูป
/-ŋ/	ห้อง	/hî:ŋ/	ห้อง
/-n/	อ่าน	/ʔā:n/	อ่าน
/-m/	คุ่ม	/khúm/	คุ่ม
/-y/	เลย	/lɔy/	เลย
/-w/	นิ้ว	/nîw/	นิ้ว
/-ʔ/	แคะ	/kǎʔ/	แคะ

1.2.1 หน่วยเสียง /-k/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กັก /kǎk/	กັก /kǎk/	กັก
ปาก /pà:k/	ปาก /pà:k/	ปาก

เมฆ /mê:k/	เมฆ /mê:k/	เมฆ
เลข /lê:k/	เลข /lê:k/	เลข
สาก /sà:k/	สาก /sà:k/	สาก
ฮาก /hâ:k/	ฮาก /hâ:k/	ราก

1.2.2 หน่วยเสียง /-t/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กັด /kǎ:t/	กັด /kǎ:t/	กด
กั๊ด /kǎ:t/	กั๊ด /kǎ:t/	กั๊ด
ขาด /khà:t/	ขาด /khà:t/	ขาด
ชาด /sâ:t/	ชาด /sâ:t/	ชาติ
ตวัด /tùat/	ตวัด /tùat/	ตรวจ
สวัด /sùat/	สวัด /sùat/	สวัด
หวด /hùat/	หวด /hùat/	หวด

1.2.3 หน่วยเสียง /-p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กั๊ป /kǎp/	กั๊ป /kǎp/	กบ
กั๊ป /kǎp/	กั๊ป /kǎp/	กั๊ป
คาบ /khâ:p/	คาบ /khâ:p/	คาบ
นั๊ป /náp/	นั๊ป /náp/	นั๊ป
บาป /bà:p/	บาป /bà:p/	บาป
โลก /lô:p/	โลก /lô:p/	โลก
ฮูป /hû:p/	ฮูป /hû:p/	รูป

1.2.4 หน่วยเสียง /-ŋ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กาŋ /ka:ŋ/	กาŋ /ka:ŋ/	กาŋ
ข้าง /khǎŋ/	ข้าง /khǎŋ/	ข้าง
ค้ำŋ /ká:ŋ/	ค้ำŋ /ká:ŋ/	คาง

ช่าง /sâ:ŋ/	ช่าง /sâ:ŋ/	ช่าง
ลู่ /lú:ŋ/	ลู่ /lú:ŋ/	ลู่
สอง /sɔ̌:ŋ/	สอง /sɔ̌:ŋ/	สอง
ห้อง /hò:ŋ/	ห้อง /hò:ŋ/	ห้อง

1.2.5 หน่วยเสียง /-n/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กิน /kin/	กิน /kin/	กิน
ขัน /khǎn/	ขัน /khǎn/	ขัน
คั่น /khón/	คั่น /khón/	คน
เข็ญ /sɔ̌:n/	เข็ญ /sɔ̌:n/	เข็ญ
นอน /nɔ̌:n/	นอน /nɔ̌:n/	นอน
सान /sǎ:n/	सान /sǎ:n/	सान
อ่าน /ʔǎ:n/	อ่าน /ʔǎ:n/	อ่าน

1.2.6 หน่วยเสียง /-m/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กม /kom/	กม /kom/	กรม
แก้ม /kê:m/	แก้ม /kê:m/	แก้ม
ขม /khǒm/	ขม /khǒm/	ขม
คุ่ม /khûm/	คุ่ม /khûm/	คุ่ม
ผม /phǒm/	ผม /phǒm/	ผม
สาม /sǎ:m/	สาม /sǎ:m/	สาม
อม /ʔom/	อม /ʔom/	อม

1.2.7 หน่วยเสียง /-y/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กาย /kǎ:y/	กาย /kǎ:y/	กาย
ขาย /khǎ:y/	ขาย /khǎ:y/	ขาย
เคี้ย /khóy/	เคี้ย /khóy/	เคี้ย

ซ้าย /sâ:y/	ซ้าย /sâ:y/	ซ้าย
ซ้าย /pâ:y/	ซ้าย /pâ:y/	ซ้าย
ซ้าย /lây/	ซ้าย /lây/	ซ้าย
ซ้าย /hây/	ซ้าย /hây/	ซ้าย

1.2.8 หน่วยเสียง /-w/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กาว /ka:w/	กาว /ka:w/	กาว
ขาว /khă:w/	ขาว /khă:w/	ขาว
เขียว /khăw/	เขียว /khăw/	เขียว
ดาว /da:w/	ดาว /da:w/	ดาว
นิว /niw/	นิว /niw/	นิว
สิว /siw/	สิว /siw/	สิว
หิว /hiw/	หิว /hiw/	หิว

1.2.9 หน่วยเสียง /-ʔ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แกะ /kăʔ/	แกะ /kăʔ/	แกะ
กู /khuʔ/	กู /khuʔ/	กู
ติ /tʰiʔ/	ติ /tʰiʔ/	ติ
แต้ /tʰăʔ/	แต้ /tʰăʔ/	แต้

2. หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระเป็นหน่วยเสียงที่มีความสำคัญ คือสามารถทำให้คำมีความหมายแตกต่างกันได้ เช่น คำว่า ตา กับ ดี และหน่วยเสียงสระในภาษาหนึ่งๆ นั้นจะมีจำนวนจำกัด ในภาษาไทยมาตรฐานมีหน่วยเสียงสระทั้งหมด 21 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น 9 หน่วย หน่วยเสียงสระยาว 9 หน่วย และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วย (กาญจนา, 2545: 56) ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงมีหน่วยเสียงสระจำนวน 21 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/a /	จัน	/khǎn/	จัน
/a:/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/i /	หิว	/hǐw/	หิว
/i:/	มี	/mí:/	มี
/u/	จิ้น	/kùn/	จิ้น
/u:/	ชื้อ	/khũ:/	ชื้อ
/u /	คุบ	/khuíp/	ตะครุบ
/u:/	คู	/khú:/	ครู
/ɛ/	เก็บ	/kěp/	เก็บ
/ɛ:/	เพ็ง	/phé:ŋ/	เพลง
/ɛ/	แต่ง	/tɛ̃ŋ/	แต่ง
/ɛ:/	แค้น	/khê:n/	แค้น
/o/	คก	/khók/	ครก
/o:/	โรค	/lô:k/	โรค
/ɔ/	ก่อง	/kɔ̃ŋ/	ก่อง
/ɔ:/	พ้อม	/phô:m/	พ้อม
/ɔ/	คึก	/dǎk/	คึก
/ɔ:/	เกิด	/kə:t/	เกิด

ตารางที่ 11 หน่วยเสียงสระประสมภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ia/	เหียน	/hían/	เรียน
/wa/	เกือ	/kwa/	เกือ
/ua/	ปลวก	/pùak/	ปลวก

ตารางที่ 12 หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงสระ	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/a/	ขัน	/khǎn/	ขัน
/a:/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/i/	หิว	/hǐw/	หิว
/i:/	มี	/mí:/	มี
/u/	ขึ้น	/kùn/	ขึ้น
/u:/	ซื้อ	/khũ:/	ซื้อ
/u/	คุบ	/khúp/	ตะกรับ
/u:/	คู	/khú:/	ครู
/e/	เก็บ	/kěp/	เก็บ
/e:/	เพ็ง	/phé:ŋ/	เพลง
/ɛ/	แต่ง	/tɛ̃ŋ/	แต่ง
/ɛ:/	แก่น	/khê:n/	แก่น
/o/	กก	/khók/	กรก
/o:/	โรค	/lô:k/	โรค
/ɔ/	ก่อง	/kɔ̃ŋ/	กล่อง
/ɔ:/	พ้อม	/phô:m/	พ้อม
/ə/	เด็ก	/dǎk/	เด็ก
/ə:/	เกิด	/kə:t/	เกิด

ตารางที่ 13 หน่วยเสียงสระประสมภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงสระ	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ia/	เรียน	/hían/	เรียน
/ua/	เกือ	/klũa/	เกลือ
/ua/	ปลวก	/pũak/	ปลวก

ตารางที่ 14 หน่วยเสียงสระเดี่ยวภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/a /	ขัน	/khǎn/	ขัน
/a:/	ขาด	/khà:t/	ขาด
/i /	หิว	/hǐw/	หิว
/i:/	มี	/mi:/	มี
/u/	ขึ้น	/khuîn/	ขึ้น
/u:/	ชื้อ	/khù:/	ชื้อ
/u /	ตะกรุป	/tà-khrúp/	ตะกรุป
/u:/	ครู	/khru:/	ครู
/e/	เก็บ	/kèp/	เก็บ
/e:/	เพลง	/phle:ŋ/	เพลง
/ɛ/	แต่ง	/tèŋ/	แต่ง
/ɛ:/	เค้น	/khé:n/	เค้น
/o/	ครก	/khrók/	ครก
/o:/	โรค	/rô:k/	โรค
/ɔ/	กล่อง	/klɔŋ/	กล่อง
/ɔ:/	พร้อม	/phrɔ:m/	พร้อม
/ɔ/	คึก	/dùk/	คึก
/ɔ:/	เกิด	/kò:t/	เกิด

ตารางที่ 15 หน่วยเสียงสระประสมภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงสระ	ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ia/	เรียน	/rian/	เรียน
/wa/	เกลือ	/klua/	เกลือ
/ua/	ปลวก	/pluak/	ปลวก

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว คือ เสียงสระที่ไม่ประสมกับเสียงสระอื่น มี 18 หน่วยเสียง ดังต่อไปนี้

2.1.1 หน่วยเสียงสระ/a/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กั๊ด /kǎt/	กั๊ด /kǎt/	กั๊ด
ขัน /khǎn/	ขัน /khǎn/	ขัน
คำ /khám/	คำ /khám/	คำ
จ๊ับ /cǎp/	จ๊ับ /cǎp/	จ๊ับ
ตั่ง /tǎŋ/	ตั่ง /tǎŋ/	ตั่ง
พะ /phá:/	พะ /phá:/	พระ
ไน /náy/	ไน /náy/	ไน
เอา /ʔaw/	เอา /ʔaw/	เอา

2.1.2 หน่วยเสียงสระ /a:/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กา /ka:/	กา /ka:/	กา
ขา /khǎ:/	ขา /khǎ:/	ขา
ค่า /khâ:/	ค่า /khâ:/	ค่า
บ้าน /bâ:n/	บ้าน /bâ:n/	บ้าน
พาย /phá:y/	พาย /phá:y/	พาย
น้ำ /ná:/	น้ำ /ná:/	นา
ฮ่าน /hâ:n/	ฮ่าน /hâ:n/	ร้าน

2.1.3 หน่วยเสียงสระ /i/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กิน /kin/	กิน /kin/	กิน
จิม /khǐm/	จิม /khǐm/	จิม
จิก /cǐk/	จิก /cǐk/	จิก
ซิม /sím/	ซิม /sím/	ซิม

นึ้ม /nĩm/	นึ้ม /nĩm/	นึ้ม
ยึ้ม /yĩm/	ยึ้ม /yĩm/	ยึ้ม
หิว /hĩw/	หิว /hĩw/	หิว
อึ้ม /ʔĩm/	อึ้ม /ʔĩm/	อึ้ม

2.1.4 หน่วยเสียงสระ /i:/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กึบ /kì:p/	กึบ /kì:p/	กลีบ
จิด /khì:t/	จิด /khì:t/	จิด
บึบ /bì:p/	บึบ /bì:p/	บึบ
มี /mí:/	มี /mí:/	มี
ลิด /lì:t/	ลิด /lì:t/	ริด
หวิ /wĩ:/	หวิ /wĩ:/	หวิ
อิก /ʔì:k/	อิก /ʔì:k/	อิก

2.1.5 หน่วยเสียงสระ /u:/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
จุ่น /kùn/	จุ่น /kùn/	จู้
คั้ง /duŋ/	คั้ง /duŋ/	คั้ง
คั้ง /tuŋ/	คั้ง /tuŋ/	คั้ง
บั้ง /buŋ/	บั้ง /buŋ/	บั้ง
ยิด /yút/	ยิด /yút/	ยิด
หนึ่ง /nũŋ/	หนึ่ง /nũŋ/	หนึ่ง

หน่วยเสียงสระอี ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงบางคำจะเป็นหน่วยเสียงสระ อี ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คืด /kuít/	คืด /kuít/	คืด

2.1.6 หน่วยเสียงสระ /u:/ แทนเสียงสระ อี

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กิน /ku:n/	กิน /ku:n/	กลืน
ซื้อ /khũ:/	ซื้อ /khũ:/	ซื้อ
คืบ /khũ:p/	คืบ /khũ:p/	คืบ
ซื่อ /sũ:/	ซื่อ /sũ:/	ซื่อ
มีด /mũ:t/	มีด /mũ:t/	มีด
อิด /?ũ:t/	อิด /?ũ:t/	อิด

หน่วยเสียงสระสระอี ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงบางคำจะเป็นหน่วยเสียงสระอุ และสระเออในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ถึก /thũ:k/	ถึก /thũ:k/	ถึก
ต็ม /tũ:m/	ต็ม /tũ:m/	เต็ม

2.1.7 หน่วยเสียงสระ /u / แทนเสียงสระ อุ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กุม /kum/	กุม /kum/	กุม
ขุม /khũm/	ขุม /khũm/	ขุม
คุบ /khũp/	คุบ /khũp/	คุบ
งุ่ม /ŋũm/	งุ่ม /ŋũm/	งุ่ม
จุก /cũk/	จุก /cũk/	จุก
บู้ก /bũk/	บู้ก /bũk/	บูก
อุ๊ป /?ũp/	อุ๊ป /?ũp/	อุบ

2.1.8 หน่วยเสียงสระ /u:/ แทนเสียงสระอุ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กู่ /kũ:/	กู่ /kũ:/	กู่
ขู่ /khũ:/	ขู่ /khũ:/	ขู่
คู้ /khũ:/	คู้ /khũ:/	ครู
คูด /dũ:t/	คูด /dũ:t/	คูด

ฝูง /fũ:ŋ/	ฝูง /fũ:ŋ/	ฝูง
สู้ /sù:/	สู้ /sù:/	สู้
อู่ /ʔũ:/	อู่ /ʔũ:/	อู่

2.1.9 หน่วยเสียงสระ /e/ แทนสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เก็บ /kěp/	เก็บ /kěp/	เก็บ
เข้มน /khěm/	เข้มน /khěm/	เข้มน
เค้มน /khém/	เค้มน /khém/	เค้มน
เต้มน /tên/	เต้มน /tên/	เต้มน
เส้มน /sèn/	เส้มน /sèn/	เส้มน
เห้มน /hěn/	เห้มน /hěn/	เห้มน
เอ้มน /ʔen/	เอ้มน /ʔen/	เอ้มน

2.1.10 หน่วยเสียงสระเอ /e:/ แทนสระเอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เก้ /kê:/	เก้ /kê:/	เก้
เซ้ /sé:/	เซ้ /sé:/	เซ
เท้ /thé:/	เท้ /thé:/	เท
เพ้ง /phé:ŋ/	เพ้ง /phé:ŋ/	เพลง
เป้ /pe:/	เป้ /pe:/	เป
เลก /lê:k/	เลก /lê:k/	เลข
เสก /sè:k/	เสก /sè:k/	เสก
เอก /ʔê:k/	เอก /ʔê:k/	เอก

2.1.11 หน่วยเสียงสระ /ɛ/ แทนเสียงสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แก้ง /kɛŋ/	แก้ง /kɛŋ/	แก้ง
แจ้ง /khɛŋ/	แจ้ง /khɛŋ/	แจ้ง
แบ้ง /bɛŋ/	แบ้ง /bɛŋ/	แบ้ง

แผ่น /phǎn/	แผ่น /phǎn/	แผ่น
แต่ง /tǎiŋ/	แต่ง /tǎiŋ/	แต่ง
แน่น /nǎn/	แน่น /nǎn/	แน่น

2.1.12 หน่วยเสียง/ɛ:/แทนเสียงสระเอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แกง /kɛ:ŋ/	แกง /kɛ:ŋ/	แกง
แขน /khǎ:n/	แขน /khǎ:n/	แขน
แก่น /khɛ:n/	แก่น /khɛ:n/	แก่น
แดง /dɛ:ŋ/	แดง /dɛ:ŋ/	แดง
แปง /pǎ:ŋ/	แปง /pǎ:ŋ/	แปง
แสน /sǎ:n/	แสน /sǎ:n/	แสน

หน่วยเสียงสระเอ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงบางคำจะเป็นหน่วยเสียงสระเอ ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แอว /ʔɛ:w/	แอว /ʔɛ:w/	แอว
เหลว /lɛ:w/	เหลว /lɛ:w/	เหลว

2.1.13 หน่วยเสียงสระ /o/ แทนเสียงสระโอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กม /kom/	กม /kom/	กลม
ขม /khǒm/	ขม /khǒm/	ขม
คก /khók/	คก /khók/	ครก
จ่ม /ŋóm/	จ่ม /ŋóm/	งม
จับ /cǒp/	จับ /cǒp/	จับ
ว้ง /wóng/	ว้ง /wóng/	วง
ห่ม /hǒm/	ห่ม /hǒm/	ห่ม

หน่วยเสียงสระ โอะ ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงบางคำ จะเป็นหน่วยเสียงสระอุ ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ถง /thǒŋ/	ถง /thǒŋ/	ถุง
ถ่ง /thǒŋ/	ถ่ง /thǒŋ/	หุง

2.1.14 หน่วยเสียงสระ /o:/ แทนเสียงสระโอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
โกน /ko:n/	โกน /ko:n/	โกน
โขง /khǒ:ŋ/	โขง /khǒ:ŋ/	โขลง
โค้ง /khô:ŋ/	โค้ง /khô:ŋ/	โค้ง
โญ่น /pǒ:n/	โญ่น /pǒ:n/	โยน
โรค /lô:k/	โรค /lô:k/	โรค
โลก /lô:p/	โลก /lô:p/	โลก
โอน /ʔo:m/	โอน /ʔo:m/	โอน

หน่วยเสียงสระ โอ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงบางคำจะเป็นหน่วยเสียงสระอัว ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
โต /to:/	โต /to:/	ตัว

2.1.15 หน่วยเสียงสระ /ɔ:/ แทนเสียงสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก่อง /kǒŋ/	ก่อง /kǒŋ/	กล่อง
ข้อง /khǒŋ/	ข้อง /khǒŋ/	ข้อง
ค่อง /khǒŋ/	ค่อง /khǒŋ/	คล่อง
จ้อง /cǒŋ/	จ้อง /cǒŋ/	จ้อง
น้อง /nǒŋ/	น้อง /nǒŋ/	น้อง
ส่อย /sǒy/	ส่อย /sǒy/	สร้อย
ห้อย /hǒy/	ห้อย /hǒy/	ห้อย

หน่วยเสียงสระเอะ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงบางคำจะเป็นหน่วยเสียงสระเอะ ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เถาะ /thəʔ/	เถาะ /thəʔ/	เถาะ

2.1.16 หน่วยเสียงสระ /ɔ:/ แทนเสียงสระออ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กอง /kɔːŋ/	กอง /kɔːŋ/	กอง
ขอนแก่น /khɔːn/	ขอนแก่น /khɔːn/	ขอนแก่น
ค้อ /khɔːŋ/	ค้อ /khɔːŋ/	คลอง
พ้อม /phɔːm/	พ้อม /phɔːm/	พร้อม
น้อง /nɔːŋ/	น้อง /nɔːŋ/	น้อง
ป้อม /pɔːm/	ป้อม /pɔːm/	ปลอม
ล้อย /lɔːy/	ล้อย /lɔːy/	ร้อย
สอง /sɔːŋ/	สอง /sɔːŋ/	สอง
อ้อย /ʔɔːy/	อ้อย /ʔɔːy/	อ้อย

2.1.17 หน่วยเสียงสระ /ə/ แทนเสียงสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เตื่อะ /təʔ/	เตื่อะ /təʔ/	เตื่อะ
เลื่อะ /ləʔ/	เลื่อะ /ləʔ/	เลื่อะ

หน่วยเสียงสระเอะ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงส่วนมากจะเป็นหน่วยเสียงสระอี ในภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แข็ง /khɛŋ/	แข็ง /khɛŋ/	ครึ่ง
เด็ก /dɛk/	เด็ก /dɛk/	ดึก
เถิง /thɛŋ/	เถิง /thɛŋ/	ถึง
เผิง /phɛŋ/	เผิง /phɛŋ/	ฝั่ง

2.1.18 หน่วยเสียงสระ /ə:/ แทนเสียงสระเออ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เกิด /kə:t/	เกิด /kə:t/	เกิด
เคี้ย /khə:y/	เคี้ย /khə:y/	เคย
เงี้ย /ŋə:y/	เงี้ย /ŋə:y/	เงย
เซี้ย /sə:n/	เซี้ย /sə:n/	เซิญ
เถิก /thə:k/	เถิก /thə:k/	เถิก
เปิด /pə:t/	เปิด /pə:t/	เปิด
เผย /phə:y/	เผย /phə:y/	เผย
เสย /sə:y/	เสย /sə:y/	เฉย

2.2 หน่วยเสียงสระประสม คือ เสียงสระที่ประสมกับเสียงสระอื่น ในการออกเสียงนั้นจะลงเสียงหนักที่สระเสียงใดเสียงหนึ่ง มี 3 หน่วยเสียง

2.2.1 หน่วยเสียง /ia / แทนเสียงสระเอีย

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เกียน /kian/	เกียน /kian/	เกวียน
เจียน /khian/	เจียน /khian/	เจียน
เจียบ /ŋiap/	เจียบ /ŋiap/	เจียบ
เจียม /ciam/	เจียม /ciam/	เจียม
เถียง /thian/	เถียง /thian/	เถียง
เทียน /thian/	เทียน /thian/	เทียน
เบียด /biat/	เบียด /biat/	เบียด
เสียง /sian/	เสียง /sian/	เสียง
เฮียน /hian/	เฮียน /hian/	เวียน

2.2.2 หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงสระเอือ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เกือ /kua/	เกือ /kua/	เกลือ
เขื่อน /khuan/	เขื่อน /khuan/	เขื่อน

เคือบ /khúap/	เคือบ /khúap/	เคือบ
เคือน /dùan/	เคือน /dùan/	เคือน
เคือด /dùat/	เคือด /dùat/	เคือด
เปื่อน /puán/	เปื่อน /puán/	เปื่อน
เฟื่อง /fuáng/	เฟื่อง /fuáng/	เฟื่อง
เสื่อ /sǔa/	เสื่อ /sǔa/	เสื่อ
เฮื่อ /huía/	เฮื่อ /huía/	เรื่อ

หน่วยเสียงสระเอื่อนับเป็นหน่วยเสียงที่มีปัญหาในภาษาไทยถิ่นอีสาน เพราะการออกเสียงของคนท้องถิ่น จะออกเสียงเป็นเป็น 2 เสียง คือ สระเอื่อ และสระเอีย โดยเฉพาะผู้ที่ออกเสียงสระเอียนั้นจะเป็นผู้สูงอายุ และได้รับการศึกษาค่อนข้างน้อย แต่ในยุคนี้วิทยาการต่างๆ เจริญก้าวหน้ามาก ในปัจจุบันการออกเสียงสระเอื่อเป็นสระเอียของชาวอีสานทั่วทุกจังหวัด จึงแทบไม่ได้ยินได้ฟังอีกแล้ว แต่อย่างไรก็ตามอาจจะได้ยินได้ฟังบ้างจากบุคคลบางคน โดยเฉพาะผู้สูงอายุ เช่น

ข้อยสิเมียบ้านแล้วเคื่อ ความหมาย ฉันจะกลับบ้านแล้วนะ

น้ำเกียบเคียนแล้ว ความหมาย มาเกือบเคือนแล้ว

แต่ภาษาลาวเวียงไม่มีปัญหาในการใช้เสียงนี้ จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บอกภาษาพบว่า การออกเสียงสระเอื่อในภาษาไทยมาตรฐานจะออกเสียงทั้งเสียงสระเอื่อ และสระเอีย โดยพบว่าในภาษาไทยถิ่นอีสานที่ใช้สื่อสารในจังหวัดสระแก้ว กลุ่มผู้บอกภาษาที่มีอายุมากจะออกเสียงทั้งสระเอีย และสระเอื่อประสมกันแล้วแต่คำที่ใช้ แต่กลุ่มผู้บอกภาษาที่มีอายุน้อยจะใช้เสียงสระเอื่อเพียงเสียงเดียวเท่านั้น

2.2.3 หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงอัว

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กวน /kuan/	กวน /kuan/	กวน
ขวด /khùat/	ขวด /khùat/	ขวด
งวด /ŋùat/	งวด /ŋùat/	งวด
ดวง /duang/	ดวง /duang/	ดวง
ท้วน /thuán/	ท้วน /thuán/	ทวน
บวบ /bùap/	บวบ /bùap/	บวบ

ปวก /pùak/

ปวก /pùak/

ปลวก

หั่ว /hũa/

หั่ว /hũa/

หั่ว

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงสูงๆ ต่ำๆ เช่นเดียวกับภาษาอื่นๆ หลายๆ ภาษา แต่ภาษาไทยมีลักษณะพิเศษคือ มีรูปวรรณยุกต์กำกับเสียงสูงๆ ต่ำๆ เหล่านั้นเพื่อกำหนดว่าเป็นเสียงวรรณยุกต์อะไร และทำให้สื่อความหมายต่างกับอย่างไรเช่น คำว่า เสือ เสือ เสือ ถ้าไม่มีรูปวรรณยุกต์กำกับจะเป็นเรื่องยุ่งยากมากในการออกเสียงและสื่อความหมาย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยมาตรฐานมี 5 หน่วยเสียง แต่ภาษาไทยถิ่นอีสานมีวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง และภาษาลาวเวียงจะมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงดังต่อไปนี้

ตารางที่ 16 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยถิ่นอีสาน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	ภาษาไทยถิ่นอีสาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ /	กิน	/kin/	กิน
/ˊ/	แกบ	/kɛːp/	แกลบ
/ˋ/	บ้าน	/bâːn/	บ้าน
/ˊˊ/	คั่น	/khón/	คน
/ˊˋ/	ผัก	/phăk/	ผัก
/ˋˋ/	พ่อ	/phoːˋ/	พ่อ

ตารางที่ 17 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาลาวเวียง

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	ภาษาลาวเวียง	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ /	กิน	/kin/	กิน
/ˊˋ/	แกบ	/kɛːp/	แกลบ
/ˋˋ/	บ้าน	/bâːn/	บ้าน
/ˊˊ/	คั่น	/khón/	คน
/ˊˋ/	ผัก	/phăk/	ผัก
/ˋˋ/	พ่อ	/phɔːˋ/	พ่อ

ตารางที่ 18 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยมาตรฐาน

หน่วยเสียงวรรณยุกต์	ภาษาไทยมาตรฐาน	การถอดเสียงแสดงหน่วยเสียง	ความหมาย
/ /	กิน	/kin/	กิน
/ʔ/	เกลบ	/kle:p/	เกลบ
/ˊ/	บ้าน	/bâ:n/	บ้าน
/ˋ/	คั่น	/khón/	คั่น
/ˊˋ/	ขา	/khă:/	ขา

3.1 เสียงวรรณยุกต์สามัญ ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงกลางระดับหรือเสียงในระดับกลาง ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลางเฉพาะคำเป็น จะออกเสียงตรงกับคำภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งการเขียนด้วยสัทอักษรจะไม่ใช่สัญลักษณ์

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กิน /kin/	กิน /kin/	กิน
แกง /ke:ŋ/	แกง /ke:ŋ/	แกง
เกียน /kian/	เกียน /kian/	เกวียน
ใจ /cay/	ใจ /cay/	ใจ
ดาว /da:w/	ดาว /da:w/	ดาว
ดวง /duan/	ดวง /duan/	ดวง
คอย /do:y/	คอย /do:y/	คอย
ตอ /to:/	ตอ /to:/	ตอ
ตา /ta:/	ตา /ta:/	ตา
เต็ม /tem/	เต็ม /tem/	เต็ม
บัง /baŋ/	บัง /baŋ/	บัง
บาน /ba:n/	บาน /ba:n/	บาน
บุญ /bun/	บุญ /bun/	บุญ
ปา /pa:/	ปา /pa:/	ปา
ปี /pi:/	ปี /pi:/	ปี
ป็น /pi:n/	ป็น /pi:n/	ป็น
ปุ่น /pu:n/	ปุ่น /pu:n/	ปุ่น

อม /ʔom/	อม /ʔom/	อม
เอา /ʔaw/	เอา /ʔaw/	เอา
ไอ /ʔay/	ไอ /ʔay/	ไอ

3.2 เสียงวรรณยุกต์เอก ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงระดับต่ำหรือเสียงตก หรือเสียงต่ำตก การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˊ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง และอักษรกลาง

3.2.1 เสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งออกเสียงเอกตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง และอักษรกลาง เฉพาะคำตายสระเสียงยาวเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขอบ /khò:p/	ขอบ /khò:p/	ขอบ
ขาด /khà:t/	ขาด /khà:t/	ขาด
ชุด /khù:t/	ชุด /khù:t/	ชุด
ถีบ /thì:p/	ถีบ /thì:p/	ถีบ
ผูก /phù:k/	ผูก /phù:k/	ผูก
ฝาก /fà:k/	ฝาก /fà:k/	ฝาก
สาก /sà:k/	สาก /sà:k/	สาก
หาด /hà:t/	หาด /hà:t/	หาด
แกบ /kè:p/	แกบ /kè:p/	แกลบ
จาก /cà:k/	จาก /cà:k/	จาก
คูด /dù:t/	คูด /dù:t/	คูด
ตาก /tà:k/	ตาก /tà:k/	ตาก
บาด /bà:t/	บาด /bà:t/	บาด
ปาก /pà:k/	ปาก /pà:k/	ปาก
อืด /ʔùt/	อืด /ʔùt/	อืด

3.2.2 เสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งจะตรงกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ข้าง /khà:ŋ/	ข้าง /khà:ŋ/	ข้าง
เข้า /khàw/	เข้า /khàw/	เข้า
ไข่ /khây/	ไข่ /khây/	ไข่
ถ้า /thà:/	ถ้า /thà:/	ถ้า
ผ่า /phà:/	ผ่า /phà:/	ผ่า
ฝ่า /fa:/	ฝ่า /fa:/	ฝ่า
เสือ /sùa/	เสือ /sùa/	เสือ
ห้อง /hòŋ/	ห้อง /hòŋ/	ห้อง
ห่า /hà:/	ห่า /hà:/	ห่า
หิ้ว /hiw ² /	หิ้ว /hiw ² /	หิ้ว

3.3 เสียงวรรณยุกต์โท ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงวรรณยุกต์สูงแล้วตกลงมา เรียกว่า เสียงสูงตก การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ /[˥]/ ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลาง และอักษรต่ำ

3.3.1 เสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งออกเสียงตรงกับ ภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลางเฉพาะคำเป็น และอักษรต่ำเฉพาะคำตาย สระเสียงยาวเท่านั้น

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรกลางคำเป็น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก้าว /kâ:w/	ก้าว /kâ:w/	ก้าว
แก้ม /kê:m/	แก้ม /kê:m/	แก้ม
ข้าง /câ:ŋ/	ข้าง /câ:ŋ/	ข้าง
จี /ci:/	จี /ci:/	จี
ดิน /dîn/	ดิน /dîn/	ดิน
ด้าม /dâ:m/	ด้าม /dâ:m/	ด้าม
ตัน /tôn/	ตัน /tôn/	ตัน
ตุ้ /tû:/	ตุ้ /tû:/	ตุ้
บ้าน /bâ:n/	บ้าน /bâ:n/	บ้าน

ป้อน /pôn:/	ป้อน /pôn:/	ป้อน
ป่า /pâ:/	ป่า /pâ:/	ป่า
อุ้ม /ʔôm:/	อุ้ม /ʔôm:/	อุ้ม

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรต่ำคำตาย สระเสียงยาว

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คาบ /khâ:p/	คาบ /khâ:p/	คาบ
ก๊ีบ /khû:p/	ก๊ีบ /khû:p/	ก๊ีบ
งอก /ŋɔ:k³/	งอก /ŋɔ:k³/	งอก
พาด /phâ:t/	พาด /phâ:t/	พาด
ฟาด /fâ:t/	ฟาด /fâ:t/	ฟาด
มิด /mî:t/	มิด /mî:t/	มิด
ลาก /lâ:k/	ลาก /lâ:k/	ลาก

3.3.2 เสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งจะตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ค่อน /khôn:/	ค่อน /khôn:/	ค่อน
คั่น /khân:/	คั่น /khân:/	คั่น
ค้ำ /khâm:/	ค้ำ /khâm:/	ค้ำ
คิ้ว /khîw/	คิ้ว /khîw/	คิ้ว
โง้ง /ŋô:ŋ/	โง้ง /ŋô:ŋ/	โง้ง
ซ้าง /sâ:ŋ/	ซ้าง /sâ:ŋ/	ซ้าง
ซ้อ /sû:/	ซ้อ /sû:/	ซ้อ
ซุ่ม /sûm/	ซุ่ม /sûm/	ซุ่ม
ท้อง /thô:ŋ/	ท้อง /thô:ŋ/	ท้อง
น้ำ /nâ:/	น้ำ /nâ:/	น้ำ
นัว /nîw/	นัว /nîw/	นัว
พั่น /phu:n/	พั่น /phu:n/	พั่น
ฟ่อน /fôn:/	ฟ่อน /fôn:/	ฟ่อน
ฟ้า /fâ:/	ฟ้า /fâ:/	ฟ้า

มี้อ /mî:/	มี้อ /mî:/	มี้อ
มี่า /mâ:/	มี่า /mâ:/	มี่า
ยัวย /yûay/	ยัวย /yûay/	ยัวย
โย่ /yô:/	โย่ /yô:/	โย่
ล่าน /lân/	ล่าน /lân/	ล่าน
วุ่น /wûn/	วุ่น /wûn/	วุ่น
ฮ่าน /hân/	ฮ่าน /hân/	ฮ่าน

3.4 เสียงวรรณยุกต์ตรี ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงสูงขึ้น การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ' / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำ

3.4.1 เสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งออกเสียงตรีตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำตาย สระเสียงสั้น เท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กก /khók/	กก /khók/	กรก
คบ /khóp/	คก /khók/	กรบ
งก /ŋók/	งก /ŋók/	งก
ซก /sók/	ซก /sók/	ซก
ซุด /sút/	ซุด /sút/	ซุด
เซ็ด /sét/	เซ็ด /sét/	เซ็ด
นัต /nát/	นัต /nát/	นัต
นั๊ป /náp/	นั๊ป /náp/	นั๊ป
ฟัก /fák/	ฟัก /fák/	ฟัก
ยิด /yút/	ยิด /yút/	ยิด
ลูก /luk ⁴ /	ลูก /luk ⁴ /	ลูก
วัด /wát/	วัด /wát/	วัด

3.4.2 เสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์สามัญ ในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำเป็น

เท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คั่น /khón/	คั่น /khón/	คน
คู้ /khú:/	คู้ /khú:/	ครู
ง่า /ŋá:/	ง่า /ŋá:/	งา
ง่าน /ŋá:ŋ/	ง่าน /ŋá:ŋ/	งาน
ซ่วน /súan/	ซ่วน /súan/	ชวน
ซ้าม /sá:m/	ซ้าม /sá:m/	ซาม
ทั้น /thán/	ทั้น /thán/	ทัน
น้อน /nón:/	น้อน /nón:/	นอน
พ้อ /phó:/	พ้อ /phó:/	พอ
ฟ้ง /fǎŋ/	ฟ้ง /fǎŋ/	ฟัง
ม่า /má:/	ม่า /má:/	มา
ล้าว /lá:w/	ล้าว /lá:w/	ลาว
ลิ่ง /líŋ/	ลิ่ง /líŋ/	ลิง
วัน /wón/	วัน /wón/	วน
วัง /wǎŋ/	วัง /wǎŋ/	วัง

3.5 เสียงวรรณยุกต์จัตวา ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงต่ำขึ้น การเขียนสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˊ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและอักษรกลาง

3.5.1 เสียงวรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งออกเสียงจัตวาตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ชน /khǎn/	ชน /khǎn/	ชน
ชา /khǎ:/	ชา /khǎ:/	ชา
ถม /thǎm/	ถม /thǎm/	ถม
ถาม /thǎ:m/	ถาม /thǎ:m/	ถาม
ผม /phǎm/	ผม /phǎm/	ผม
ผี /phǐ:/	ผี /phǐ:/	ผี

ฝน /fǒn/	ฝน /fǒn/	ฝน
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า
สาม /sǎ:m/	สาม /sǎ:m/	สาม
สุ่ม /sǔm/	สุ่ม /sǔm/	สุ่ม
หา /hǎ:/	หา /hǎ:/	หา
หอม /hǔ:m/	หอม /hǔ:m/	หอม

3.5.2 เสียงวรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและอักษรกลาง เฉพาะคำตายสระเสียงสั้นเท่านั้น

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรสูง คำตายเสียงสั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขັด /khǎt/	ขັด /khǎt/	ขັด
ขັบ /khǎp/	ขັบ /khǎp/	ขັบ
ถັก /thǎk/	ถັก /thǎk/	ถັก
ผັก /phǎk/	ผັก /phǎk/	ผັก
ฝັก /phǎk/	ฝັก /phǎk/	ฝັก
สิบ /sǐp/	สิบ /sǐp/	สิบ
หก /hǒk/	หก /hǒk/	หก

คำที่ยกตัวอย่างในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงแม้เป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา วรรณยุกต์จัตวากำกับไม่ได้เพราะเป็นอักษรสูง

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรกลาง คำตายสระเสียงสั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กັก /kǎk/	กັก /kǎk/	กັก
จັบ /cǐp/	จັบ /cǐp/	จิบ
ดັก /dǒk/	ดັก /dǒk/	ดก
เดັก /dǎk/	เดັก /dǎk/	เด็ก
ตັด /tǎt/	ตັด /tǎt/	ตัด
บັด /bǐt/	บັด /bǐt/	บิด

ปัก /pǎk/	ปัก /pǎk/	ปัก
ปัด /pǎt/	ปัด /pǎt/	ปัด
อก /?ǎk/	อก /?ǎk/	อก
อุด /?ǎt/	อุด /?ǎt/	อุด
อุบ /?ǎp/	อุบ /?ǎp/	อุบ

3.6 เสียงวรรณยุกต์พิเศษ เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงที่ 6 ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ ในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มี ลักษณะของเสียงนี้จะเริ่มต้นที่เสียงกลางระดับแล้วเสียงจะสูงขึ้นจนเกือบเท่าเสียงตรี แต่หางเสียงจะตกลงเล็กน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นเสียงระหว่างเสียงวรรณยุกต์สามัญกับเสียงวรรณยุกต์ตรีนั่นเอง ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำเฉพาะคำเป็นเท่านั้น ซึ่งมีข้อสังเกตคือ ในภาษาไทยมาตรฐานส่วนมากเป็นคำที่ประสมด้วยรูปวรรณยุกต์เอก ในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์ /~/ แทนเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ในการเขียนนั้นจะเขียนเหมือนภาษาไทยมาตรฐานทุกประการ แต่จะต่างกันที่การออกเสียง

3.6.1 คำที่ประสมด้วยอักษรสูง คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ข้า /khǎ:/	ข้า /khǎ:/	ข้า
จี /khǐ:/	จี /khǐ:/	จี
ขู่ /khǐ:/	ขู่ /khǐ:/	ขู่
ถี /thǐ:/	ถี /thǐ:/	ถี
ผ่าน /phǎ:n/	ผ่าน /phǎ:n/	ผ่าน
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า
สี่ /sǐ:/	สี่ /sǐ:/	สี่
สัน /sǎn/	สัน /sǎn/	สัน
แห่ /hǎ:/	แห่ /hǎ:/	แห่

3.6.2 คำที่ประสมด้วยอักษรกลาง คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก่อ /kǎ:/	ก่อ /kǎ:/	ก่อ
จ่าย /cǎ:y/	จ่าย /cǎ:y/	จ่าย
ค่า /dǎ:/	ค่า /dǎ:/	ค่า
ต่อ /tǎ:/	ต่อ /tǎ:/	ต่อ
บ่ /bǎ:/	บ่ /bǎ:/	ไม่
บ่ม /bǎm/	บ่ม /bǎm/	บ่ม
ปู่ /pǎ:/	ปู่ /pǎ:/	ปู่
อู่ /ʔǎ:/	อู่ /ʔǎ:/	อู่

3.6.3 คำที่ประสมด้วยอักษรคำ คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเป็นเสียงวรรณยุกต์โท

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ค้อย /khǎy/	ค้อย /khǎy/	ค้อย
คู้ /khǎ:/	คู้ /khǎ:/	คู้
โง่ /ŋǎ:/	โง่ /ŋǎ:/	โง่
ท้อ /thǎ:/	ท้อ /thǎ:/	ท้อ
นั่ง /nǎŋ/	นั่ง /nǎŋ/	นั่ง
พ้อ /phǎ:/	พ้อ /phǎ:/	พ้อ
แม่ /mǎ:/	แม่ /mǎ:/	แม่
ว่า /wǎ:/	ว่า /wǎ:/	ว่า
ไฮ่ /hǎy/	ไฮ่ /hǎy/	ไร่

เปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

การศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาทั้งความคล้ายคลึงและความแตกต่างของภาษาถิ่นทั้งสอง ในด้านระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ ที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว ซึ่งจากผลการศึกษาผู้วิจัยพบลักษณะของภาษาทั้งสอง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ระบบเสียง

ระบบเสียง หมายถึง การจัดระเบียบของเสียงเป็นหน่วยเสียง เป็นพยางค์ เป็นคำ(วจินตน์, 2543: 7)

จากการศึกษาเรื่องระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยพบลักษณะที่คล้ายคลึงและแตกต่างของระบบเสียงของภาษาทั้งสองดังนี้

1.1 ความคล้ายคลึง

1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ

จากการศึกษาเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยพบว่า หน่วยเสียงพยัญชนะของภาษาทั้งสองมีจำนวนเท่ากัน คือ 20 หน่วยเสียง โดยสามารถปรากฏต้นพยางค์ได้ทั้ง 20 หน่วยเสียง ซึ่งต่อไปผู้วิจัยจะเรียกว่า พยัญชนะต้น และปรากฏเป็นพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) ได้ 9 หน่วยเสียง และทั้งของภาษาไม่มี หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ หรือหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น คือ หน่วยเสียงพยัญชนะที่อยู่ต้นพยางค์ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงต่างก็มีหน่วยพยัญชนะต้นเดี่ยวจำนวน 20 หน่วยเสียงเท่ากัน ดังนี้

1) หน่วยเสียงหน่วยเสียง /k/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กัก /kǎk/	กัก /kǎk/
กัต /kǎt/	กัต /kǎt/
กัป /kǎp/	กัป /kǎp/
กา /ka:/	กา /ka:/
กิน /kin/	กิน /kin/
กึน /kũn/	กึน /kũn/
กุ่ง /kũŋ/	กุ่ง /kũŋ/

2) หน่วยเสียง /kh/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ขน /khǒn/

ขม /khǒm/

ขาด /khà:t/

ไข่ /khǎy/

คั่น /khón/

คำ /khâ:/

ภาษาลาวเวียง

ขน /khǒn/

ขม /khǒm/

ขาด /khà:t/

ไข่ /khǎy/

คั่น /khón/

คำ /khâ:/

3) หน่วยเสียง /ŋ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

งก /ŋók/

จั้ง /ŋóŋ/

จ้วง /ŋuāŋ/

จ้อ /ŋó:/

จ้ำ /ŋá:/

จิ้น /ŋuín/

เหงา /ŋǎw/

ภาษาลาวเวียง

งก /ŋók/

จั้ง /ŋóŋ/

จ้วง /ŋuāŋ/

จ้อ /ŋó:/

จ้ำ /ŋá:/

จิ้น /ŋón/

เหงา /ŋǎw/

4) หน่วยเสียง /c/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

จัด /cǒt/

จอง /cɔ:ŋ/

จັด /cǎt/

จิบ /cǐp/

จุง /cu:ŋ/

เจ้า /cāw/

ภาษาลาวเวียง

จัด /cǒt/

จอง /cɔ:ŋ/

จັด /cǎt/

จิบ /cǐp/

จุง /cu:ŋ/

เจ้า /cāw/

5) หน่วยเสียง /p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ญก /pók/

ภาษาลาวเวียง

ญก /pók/

ญอด /pɔːt/
 ญ่อม /pɔːm/
 ญา /pāː/
 ญ่าย /pāːy/
 ญึ้น /pín/

ญอด /pɔːt/
 ญ่อม /pɔːm/
 ญา /pāː/
 ญ่าย /pāːy/
 ญึ้น /pín/

6) หน่วยเสียง /d/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ดัก /dɔk/
 ดง /don/
 ดอก /dɔːk/
 ด้า /dāː/
 ดี /diː/
 ได้ /dāy/

ภาษาลาวเวียง

ดัก /dɔk/
 ดง /don/
 ดอก /dɔːk/
 ด้า /dāː/
 ดี /diː/
 ได้ /dāy/

7) หน่วยเสียง /t/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ตัก /tɔk/
 ตา /taː/
 ตาก /tāːk/
 ดี /tiː/
 ตู /tūː/
 โต /toː/

ภาษาลาวเวียง

ตัก /tɔk/
 ตา /taː/
 ตาก /tāːk/
 ดี /tiː/
 ตู /tūː/
 โต /toː/

8) หน่วยเสียง /th/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ถง /thɔŋ/
 ถม /thɔm/
 ถ่า /thām/
 ถั่น /thɔn/

ภาษาลาวเวียง

ถง /thɔŋ/
 ถม /thɔm/
 ถ่า /thām/
 ถั่น /thɔn/

ทำ /thá:/

ทำ /thún/

9) หน่วยเสียง /n/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

น้อง /nɔ̃ŋ/

นอน /nɔ̃:n/

นั่ง /nǎŋ/

นับ /náp/

นิ้ว /níw/

นุ่น /nũn/

หน้า /ná:/

ทำ /thá:/

ทำ /thún/

ภาษาลาวเวียง

น้อง /nɔ̃ŋ/

นอน /nɔ̃:n/

นั่ง /nǎŋ/

นับ /náp/

นิ้ว /níw/

นุ่น /nũn/

หน้า /ná:/

10) หน่วยเสียง /b/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ปัก /bǎk/

บัด /bǎt/

บวช /bùat/

บอก /bǎ:k/

บาย /bǎ:y/

บัด /bǎt/

ภาษาลาวเวียง

ปัก /bǎk/

บัด /bǎt/

บวช /bùat/

บอก /bǎ:k/

บาย /bǎ:y/

บัด /bǎt/

11) หน่วยเสียง /p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ปน /pon/

ปา /pa:/

ป้า /pâ:/

ปัด /pǎt/

เป่า /pǎw/

ปิ่น /pi:n/

ไป /pày/

ภาษาลาวเวียง

ปน /pon/

ปา /pa:/

ป้า /pâ:/

ปัด /pǎt/

เป่า /pǎw/

ปิ่น /pi:n/

ไป /pày/

12) หน่วยเสียง /ph/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ผง /phǎŋ/

ผม /phǒm/

ผ่า /phà:/

เผ้ง /phèŋ/

พะ /phá? /

พ่า /phâ:/

พ้าย /phá:y/

แพ่ /phê:/

ภาษาลาวเวียง

ผง /phǎŋ/

ผม /phǒm/

ผ่า /phà:/

เผ้ง /phèŋ/

พะ /phá? /

พ่า /phâ:/

พ้าย /phá:y/

แพ่ /phê:/

13) หน่วยเสียง /f/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ฝน /fǝn/

ฝิ่น /fǎn/

ฝ่า /fǎ:/

ฝัด /fù:t/

ฟอง /fɔŋ/

ฟั้ง /fǎŋ/

ไฟ่ /fáy/

ภาษาลาวเวียง

ฝน /fǝn/

ฝิ่น /fǎn/

ฝ่า /fǎ:/

ฝัด /fù:t/

ฟอง /fɔŋ/

ฟั้ง /fǎŋ/

ไฟ่ /fáy/

14) หน่วยเสียง /m/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

มด /mót/

มัด /mát/

ม้วย /máuy/

ม่า /mâ:/

ม้า /má:/

มื่อ /mũ:/

ภาษาลาวเวียง

มด /mót/

มด /mót/

ม้วย /máuy/

ม่า /mâ:/

ม้า /má:/

มื่อ /mũ:/

หมา /mǎ:/

หมา /mǎ:/

15) หน่วยเสียง /y/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ยา /ya:/

ยา /ya:/

ยาง /ya:ŋ/

ยาง /ya:ŋ/

ย้าย /yá:y/

ย้าย /yá:y/

ยีน /ywn/

ยีน /ywn/

ยืม /ywm/

ยืม /ywn/

หย่า /yǎ:/

หย่า /yǎ:/

เหยียด /yiat/

เหยียด /yiat/

16) หน่วยเสียง /l/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ลั้ง /lóŋ/

ลั้ง /lóŋ/

ลัม /lóm/

ลัม /lóm/

ลัด /lát/

ลัด /lát/

ล่าน /lá:n/

ล่าน /lá:n/

ลูก /lû:k/

ลูก /lû:k/

ลื้ม /luím/

ลื้ม /luím/

เหล่น /lèn/

เหล่น /lèn/

เหล่ม /lèm/

เหล่ม /lèm/

17) หน่วยเสียง /w/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

วัง /wóŋ/

วัง /wóŋ/

วัน /wón/

วัน /wón/

ว่า /wá:/

ว่า /wá:/

วาด /wâ:t/

วาด /wâ:t/

เว่น /wên/

เว่น /wên/

แหวน /wǎ:n/

แหวน /wǎ:n/

18) หน่วยเสียง /s/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ซด /sót/

ซด /sót/

ซบ /sóp/

ซบ /sóp/

ซื่อ /sǔi:/

ซื่อ /sǔi:/

ซุ่ม /sǔm/

ซุ่ม /sǔm/

สอง /sǔw:ŋ/

สอง /sǔw:ŋ/

สอน /sǔw:n/

สอน /sǔw:n/

สั่ง /sǎŋ/

สั่ง /sǎŋ/

เสื่อ /sǔa /

เสื่อ /sǔa /

19) หน่วยเสียง /h/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

หอบ /hò:p/

หอบ /hò:p/

หอม /hǔw:m/

หอม /hǔw:m/

हां /hà:/

हां /hà:/

หืด /hǔi:t/

หืด /hǔi:t/

ไห่ /hà:y/

ไห่ /hà:y/

ฮูป /hú:p/

ฮูป /hú:p/

เฮ้ /hé:/

เฮ้ /hé:/

โฮ้ /hó:/

โฮ้ /hó:/

20) หน่วยเสียง /ʔ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

เอ้ก /ʔǎk/

เอ้ก /ʔǎk/

อ๊ด /ʔót/

อ๊ด /ʔót/

อ้าง /ʔǎ:ŋ/

อ้าง /ʔǎ:ŋ/

อุ้ม /ʔǔm/

อุ้ม /ʔǔm/

1.1.1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย หรือตัวสะกด คือ หน่วยเสียงที่อยู่ท้ายพยางค์ หรือท้ายคำ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนั้นจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียง เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

1) หน่วยเสียง /-k/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กัก /kāk/

ปาก /pà:k/

เมฆ /mê:k/

เลข /lê:k/

สาก /sà:k/

ฮาก /hâ:k/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กัก /kāk/

ปาก /pà:k/

เมฆ /mê:k/

เลข /lê:k/

สาก /sà:k/

ฮาก /hâ:k/

2) หน่วยเสียง /-t/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กัต /kōt/

กัต /kāt/

ขาด /khà:t/

ขาด /sâ:t/

ตวด /tùat/

สวด /sùat/

หวด /hùat/

ภาษาลาวเวียง

กัต /kōt/

กัต /kāt/

ขาด /khà:t/

ขาด /sâ:t/

ตวด /tùat/

สวด /sùat/

หวด /hùat/

3) หน่วยเสียง /-p/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กั๊ป /kōp/

กั๊ป /kăp/

คาบ /khâ:p/

นั๊ป /náp/

ภาษาลาวเวียง

กั๊ป /kōp/

กั๊ป /kăp/

คาบ /khâ:p/

นั๊ป /náp/

บาป /bà:p/

โลก /lô:p/

ฮูป /hû:p/

บาป /bà:p/

โลก /lô:p/

ฮูป /hû:p/

4) หน่วยเสียง /-ŋ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กาง /ka:ŋ/

ข้าง /khǎŋ/

ค้ำ /ká:ŋ/

ช่าง /sâ:ŋ/

คู้ /lúŋ/

สอง /sǔ:ŋ/

ห้อง /hǔ:ŋ/

ภาษาลาวเวียง

กาง /ka:ŋ/

ข้าง /khǎŋ/

ค้ำ /ká:ŋ/

ช่าง /sâ:ŋ/

คู้ /lúŋ/

สอง /sǔ:ŋ/

ห้อง /hǔ:ŋ/

5) หน่วยเสียง /-n/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กิน /kin/

จัน /khǎn/

คั่น /khón/

เข็ญ /sǎ:n/

น้อน /nǒ:n/

सान /sǎ:n/

อ่าน /ʔǎ:n/

ภาษาลาวเวียง

กิน /kin/

จัน /khǎn/

คั่น /khón/

เข็ญ /sǎ:n/

น้อน /nǒ:n/

सान /sǎ:n/

อ่าน /ʔǎ:n/

6) หน่วยเสียง /-m/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กม /kom/

แก้ม /kê:m/

ขม /khǒm/

คุ่ม /khûm/

ภาษาลาวเวียง

กม /kom/

แก้ม /kê:m/

ขม /khǒm/

คุ่ม /khûm/

ผม /phǒm/

สาม /sǎ:m/

อม /ʔom/

ผม /phǒm/

สาม /sǎ:m/

อม /ʔom/

7) หน่วยเสียง /-y/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กาย /kǎ:y/

ขาย /khǎ:y/

เกี้ย /khóy/

ซ้าย /sǎ:y/

ปาย /pǎ:y/

เลี้ย /lóy/

ห่วย /hùay/

ภาษาลาวเวียง

กาย /kǎ:y/

ขาย /khǎ:y/

เกี้ย /khóy/

ซ้าย /sǎ:y/

ปาย /pǎ:y/

เลี้ย /lóy/

ห่วย /hùay/

8) หน่วยเสียง /-w/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กาว /ka:w/

ขาว /khǎ:w/

เจียว /khǎw/

ดาว /da:w/

นิว /níw/

สิว /síw/

หิว /híw/

ภาษาลาวเวียง

กาว /ka:w/

ขาว /khǎ:w/

เจียว /khǎw/

ดาว /da:w/

นิว /níw/

สิว /síw/

หิว /híw/

9) หน่วยเสียง /-ʔ/

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

แก๊ะ /kǎʔ/

กู /khúʔ/

ตี /tíʔ/

แต๊ะ /tǎʔ/

ภาษาลาวเวียง

แก๊ะ /kǎʔ/

กู /khúʔ/

ตี /tíʔ/

แต๊ะ /tǎʔ/

1.1.2 หน่วยเสียงสระ

หน่วยเสียงสระเป็นหน่วยเสียงที่มีความสำคัญ คือสามารถทำให้คำมีความหมายแตกต่างกันได้ เช่น คำว่า ตา กับ ดี และหน่วยเสียงสระในภาษาหนึ่งๆ นั้นจะมีจำนวนจำกัด ในภาษาไทยมาตรฐานมีหน่วยเสียงสระทั้งหมด 21 หน่วยเสียง เป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น 9 หน่วย หน่วยเสียงสระยาว 9 หน่วย และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วย (กาญจนา นาคสกุล, 2545 : 56) จากการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงมีผู้วิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงมีหน่วยเสียงสระจำนวน 21 หน่วยเสียงเท่ากัน ซึ่งหน่วยเสียงสระในทั้งสองภาษานั้นมีลักษณะของหน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

1.1.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว คือ เสียงสระที่ไม่ประสมกับเสียงสระอื่น มี 18 หน่วยเสียง ดังต่อไปนี้

1) หน่วยเสียงสระ/a/ แทนเสียงสระอะ และแทนเสียงสระอะ ที่มีตัวสะกดเปลี่ยนรูปเป็นไม้หันอากาศ (๋) รวมทั้งคำที่ประสมด้วยรูปสระ อำ ไอ โอ เอา ซึ่งออกเสียงสระอะเช่นเดียวกัน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กั๊ด /kăt/	กั๊ด /kăt/
ขั้น /khăn/	ขั้น /khăn/
คำ /khám/	คำ /khám/
จັบ /căp/	จັบ /căp/
ตັง /tâŋ/	ตັง /tâŋ/
พะ /phá?/	พะ /phá?/
ไน /náy/	ไน /náy/
เอา /?aw/	เอา /?aw/

2) หน่วยเสียงสระ /a:/ แทนเสียงสระอา

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กา /ka:/	กา /ka:/
ขา /khă:/	ขา /khă:/
คำ /khâ:/	คำ /khâ:/

บ้าน /bâ:n/

ฟ้าย /phá:y/

น้ำ /ná:/

ฮ่าน /hâ:n/

บ้าน /bâ:n/

ฟ้าย /phá:y/

น้ำ /ná:/

ฮ่าน /hâ:n/

3) หน่วยเสียงสระ /i/ แทนเสียงสระอิ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กิน /kin/

จิม /khĩm/

จิก /cĩk/

ซิม /sĩm/

นึม /nim/

ยืม /yim/

หิว /hiw/

อึม /ʔim/

ภาษาลาวเวียง

กิน /kin/

จิม /khĩm/

จิก /cĩk/

ซิม /sĩm/

นึม /nim/

ยืม /yim/

หิว /hiw/

อึม /ʔim/

4) หน่วยเสียงสระ /i:/ แทนเสียงสระอี

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กิบ /kì:p/

จิด /khì:t/

บิบ /bì:p/

มี /mí:/

ลิด /lì:t/

หวิ /wí:/

อิก /ʔì:k/

ภาษาลาวเวียง

กิบ /kì:p/

จิด /khì:t/

บิบ /bì:p/

มี /mí:/

ลิด /lì:t/

หวิ /wí:/

อิก /ʔì:k/

5) หน่วยเสียงสระ /w/ แทนเสียงสระ อึ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ขุ่น /kùn/

คึง /dwuŋ/

ภาษาลาวเวียง

ขุ่น /kùn/

คึง /dwuŋ/

ตึง /tuŋ/

ตึง /tuŋ/

บึง /buŋ/

บึง /buŋ/

ยัด /yút/

ยัด /yút/

หนึ่ง /nũŋ/

หนึ่ง /nũŋ/

6) หน่วยเสียงสระ /w:/ แทนเสียงสระ อี

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

กิน /kɯ:n/

กิน /kɯ:n/

ขี้ /khũ:/

ขี้ /khũ:/

คืบ /khũ:p/

คืบ /khũ:p/

ซื่อ /sũ:/

ซื่อ /sũ:/

มีด /mũ:t/

มีด /mũ:t/

อิด /ʔũ:t/

อิด /ʔũ:t/

7) หน่วยเสียงสระ /u/ แทนเสียงสระ อุ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

กุ่ม /kum/

กุ่ม /kum/

ขุ่ม /khũm/

ขุ่ม /khũm/

คูป /khúp/

คูป /khúp/

งุ่ม /ŋũm/

งุ่ม /ŋũm/

จุก /cũk/

จุก /cũk/

บูก /bũk/

บูก /bũk/

อุบ /ʔũp/

อุบ /ʔũp/

8) หน่วยเสียงสระ /u:/ แทนเสียงสระ อู

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

กู่ /kũ:/

กู่ /kũ:/

ขู่ /khũ:/

ขู่ /khũ:/

คู้ /khú:/

คู้ /khú:/

คูด /dũ:t/

คูด /dũ:t/

ฝูง /fũ:ŋ/

สู้ /sũ:/

อู่ /ʔũ:/

ฝูง /fũ:ŋ/

สู้ /sũ:/

อู่ /ʔũ:/

9) หน่วยเสียงสระ /e/ แทนสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

เก็บ /kěp/

เข็ม /khěm/

เค็ม /khém/

เต็น /tên/

เสน /sèn/

เหิน /hěn/

เอ็น /ʔen/

ภาษาลาวเวียง

เก็บ /kěp/

เข็ม /khěm/

เค็ม /khém/

เต็น /tên/

เสน /sèn/

เหิน /hěn/

เอ็น /ʔen/

10) หน่วยเสียงสระเอ /e:/ แทนสระเอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

เก้ /kê:/

เซ้ /sé:/

เท้ /thé:/

เพ้ง /phé:ŋ/

เป้ /pe:/

เลก /lê:k/

เสก /sè:k/

เอก /ʔê:k/

ภาษาลาวเวียง

เก้ /kê:/

เซ้ /sé:/

เท้ /thé:/

เพ้ง /phé:ŋ/

เป้ /pe:/

เลก /lê:k/

เสก /sè:k/

เอก /ʔê:k/

11) หน่วยเสียงสระ /ɛ/ แทนเสียงสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

แก้ง /kɛŋ/

แข็ง /khɛŋ/

แบ่ง /bɛŋ/

ภาษาลาวเวียง

แก้ง /kɛŋ/

แข็ง /khɛŋ/

แบ่ง /bɛŋ/

แผ่น /phǎn/	แผ่น /phǎn/
แต่ง /tɛŋ/	แต่ง /tɛŋ/
แน่น /nɛn/	แน่น /nɛn/

12) หน่วยเสียง/ɛ:/ แทนเสียงสระเอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
แกง /kɛːŋ/	แกง /kɛːŋ/
แขน /khǎːn/	แขน /khǎːn/
แก่น /khɛːn/	แก่น /khɛːn/
แดง /dɛːŋ/	แดง /dɛːŋ/
แปง /pǎːŋ/	แปง /pǎːŋ/
แสน /sǎːn/	แสน /sǎːn/
แหว /ʔɛːw/	แหว /ʔɛːw/
เหลว /lǎːw/	เหลว /lǎːw/

13) หน่วยเสียงสระ /o/ แทนเสียงสระโอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กม /kom/	กม /kom/
ขม /khǒm/	ขม /khǒm/
คก /khók/	คก /khók/
จ๋ม /ɲóm/	จ๋ม /ɲóm/
จ๊ป /cǒp/	จ๊ป /cǒp/
วั้ง /wóŋ/	วั้ง /wóŋ/
ห่ม /hǒm/	ห่ม /hǒm/
ถง /thǒŋ/	ถง /thǒŋ/
ถ่ง /thǒŋ/	ถ่ง /thǒŋ/

14) หน่วยเสียงสระ /o:/ แทนเสียงสระโอ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

โกน /ko:n/

โขง /khǝ:ŋ/

โข่ง /khǝ:ŋ/

ไผ่น /pǝ:n/

โลก /lǝ:k/

โลก /lǝ:p/

โอน /ʔo:m/

โต /to:/

ภาษาลาวเวียง

โกน /ko:n/

โขง /khǝ:ŋ/

โข่ง /khǝ:ŋ/

ไผ่น /pǝ:n/

โลก /lǝ:k/

โลก /lǝ:p/

โอน /ʔo:m/

โต /to:/

15) หน่วยเสียงสระ /ɔ/ แทนเสียงสระเอะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ก่อง /kǝŋ/

ข้อง /khǝŋ/

ค่อง /khǝŋ/

จ้อง /cǝŋ/

น่อง /nǝŋ/

ส่อย /sǝy/

ห่อย /hǝy/

เถาะ /thǝʔ/

ภาษาลาวเวียง

ก่อง /kǝŋ/

ข้อง /khǝŋ/

ค่อง /khǝŋ/

จ้อง /cǝŋ/

น่อง /nǝŋ/

ส่อย /sǝy/

ห่อย /hǝy/

เถาะ /thǝʔ/

16) หน่วยเสียงสระ /ɔ:/ แทนเสียงสระออ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กอง /kɔ:ŋ/

ขอนแก่น /khǝ:n/

ค้อง /khǝ:ŋ/

พ้อม /phǝ:m/

น่อง /nǝ:ŋ/

ป้อม /pɔ:m/

ล้อย /lǝ:y/

ภาษาลาวเวียง

กอง /kɔ:ŋ/

ขอนแก่น /khǝ:n/

ค้อง /khǝ:ŋ/

พ้อม /phǝ:m/

น่อง /nǝ:ŋ/

ป้อม /pɔ:m/

ล้อย /lǝ:y/

สอง /sǔːŋ/

สอง /sǔːŋ/

อ้อย /ʔǔːy/

อ้อย /ʔǔːy/

17) หน่วยเสียงสระ /ə/ แทนเสียงสระเออะ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

เตอะ /tǎː/

เตอะ /tǎː/

เจิง /khǎŋ/

เจิง /khǎŋ/

เด็ก /dǎk/

เด็ก /dǎk/

เถิง /thǎŋ/

เถิง /thǎŋ/

เผิง /phǎŋ/

เผิง /phǎŋ/

18) หน่วยเสียงสระ /ɔː/ แทนเสียงสระเออ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

เกิด /kǎːt/

เกิด /kǎːt/

เก๋ย /khǎːy/

เก๋ย /khǎːy/

เจ๋ย /ŋǎːy/

เจ๋ย /ŋǎːy/

เซีญ /sǎːn/

เซีญ /sǎːn/

เถิก /thǎːk/

เถิก /thǎːk/

เป็ด /pǎːt/

เป็ด /pǎːt/

เพย /phǎːy/

เพย /phǎːy/

เสย /sǎːy/

เสย /sǎːy/

1.1.2.2 หน่วยเสียงสระประสม คือ เสียงสระที่ประสมกับเสียงสระอื่น ในการออกเสียงนั้นจะลงเสียงหนักที่สระเสียงใดเสียงหนึ่ง มี 3 หน่วยเสียง

1) หน่วยเสียง /ia / แทนเสียงสระเอีย

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

เกียน /kian/

เกียน /kian/

เจียน /khǎn/

เจียน /khǎn/

เจียบ /ŋiǎp/

เจียบ /ŋiǎp/

เจียม /ciam/

เถียง /thiǎŋ/

เทียบ /thiǎŋ/

เบียด /biat/

เสียด /sǎŋ/

เขี่ยน /hían/

เจียม /ciam/

เถียง /thiǎŋ/

เทียบ /thiǎŋ/

เบียด /biat/

เสียด /sǎŋ/

เขี่ยน /hían/

2) หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงสระเอือ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

เกือ /kwa/

เขื่อน /khuǎn/

เกือบ /khuǎp/

เคื่อน /dùan/

เคียด /dùat/

เปื่อน /puǎn/

เฟื่อง /fuǎŋ/

เสื่อ /suǎa/

เฮือ /huǎa/

ภาษาลาวเวียง

เกือ /kwa/

เขื่อน /khuǎn/

เกือบ /khuǎp/

เคื่อน /dùan/

เคียด /dùat/

เปื่อน /puǎn/

เฟื่อง /fuǎŋ/

เสื่อ /suǎa/

เฮือ /huǎa/

3) หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงอัว

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

กวน /huan/

ขวด /khùat/

งวด /ŋùat/

ดวง /duaŋ/

ท้วน /thuǎn/

บวบ /bùap/

ปวก /pùak/

หั่ว /hǎa/

ภาษาลาวเวียง

กวน /huan/

ขวด /khùat/

งวด /ŋùat/

ดวง /duaŋ/

ท้วน /thuǎn/

บวบ /bùap/

ปวก /pùak/

หั่ว /hǎa/

1.1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงหน่วยเสียงเท่ากัน ดังต่อไปนี้

1.1.3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงกลางระดับหรือเสียงในระดับกลาง เรียกว่าเสียงกลางระดับ ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลางเฉพาะคำเป็น จะออกเสียงตรงกับคำภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งการเขียนด้วยสัทอักษรจะไม่ใช้สัญลักษณ์

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กิน /kin/	กิน /kin/
แกง /kɛ:ŋ/	แกง /kɛ:ŋ/
เกียน /kian/	เกียน /kian/
ใจ /cay/	ใจ /cay/
ดาว /da:w/	ดาว /da:w/
ดวง /duan/	ดวง /duan/
คอย /do:y/	คอย /do:y/
ตอ /to:/	ตอ /to:/
ตา /ta:/	ตา /ta:/
เต็ม /tem/	เต็ม /tem/
บัง /baŋ/	บัง /baŋ/
บาน /ba:n/	บาน /ba:n/
บุญ /bun/	บุญ /bun/
ปา /pa:/	ปา /pa:/
ปี /pi:/	ปี /pi:/
ป็น /pi:n/	ป็น /pi:n/
ปุ่น /pu:n/	ปุ่น /pu:n/
อม /ʔom/	อม /ʔom/
เอา /ʔaw/	เอา /ʔaw/
ไอ /ʔay/	ไอ /ʔay/

1.1.3.2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงระดับต่ำหรือเสียงตก เรียกว่าเสียงต่ำตกการเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˊ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและ อักษรกลาง

1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งออกเสียงเอกตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง และอักษรกลาง เฉพาะคำตายสระเสียงยาวเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ขอบ /khò:p/	ขอบ /khò:p/
ขาด /khà:t/	ขาด /khà:t/
ชูด /khù:t/	ชูด /khù:t/
ถีบ /thì:p/	ถีบ /thì:p/
ผูก /phù:k/	ผูก /phù:k/
ฝาก /fà:k/	ฝาก /fà:k/
สาก /sà:k/	สาก /sà:k/
หาด /hà:t/	หาด /hà:t/
แกบ /kè:p/	แกบ /kè:p/
จาก /cà:k/	จาก /cà:k/
คูด /dù:t/	คูด /dù:t/
ตาก /tà:k/	ตาก /tà:k/
บาด /bà:t/	บาด /bà:t/
ปาก /pà:k/	ปาก /pà:k/
อีด /ʔùt/	อีด /ʔùt/

2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งจะตรงกับเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
เข้า /khàw/	เข้า /khàw/
ไข่ /khày/	ไข่ /khày/

ถ่า /thà:/	ถ่า /thà:/
ผ่า /phà:/	ผ่า /phà:/
ฝ่า /fa:/	ฝ่า /fa:/
เสื่อ /sùu/	เสื่อ /sùu/
ห้อง /hòŋ/	ห้อง /hòŋ/
ห่า /hà:/	ห่า /hà:/
หิว /hǐw/	หิว /hǐw/

1.1.3.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงวรรณยุกต์สูงแล้วตก เรียกว่าเสียงสูงตก การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˥ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลาง และอักษรด้า

1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งออกเสียงตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลางเฉพาะคำเป็น และอักษรด้าเฉพาะคำตาย สระเสียงยาวเท่านั้น

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรกลางคำเป็น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ก้าว /kâ:w/	ก้าว /kâ:w/
แก้ม /kê:m/	แก้ม /kê:m/
จ้าง /câ:ŋ/	จ้าง /câ:ŋ/
จี้ /ci:/	จี้ /ci:/
ดั้น /dín/	ดั้น /dín/
ด้าม /dâ:m/	ด้าม /dâ:m/
ตั้น /tôn/	ตั้น /tôn/
ตุ้ /tû:/	ตุ้ /tû:/
บ้าน /bâ:n/	บ้าน /bâ:n/
ป้อน /pô:n/	ป้อน /pô:n/
ป่า /pâ:/	ป่า /pâ:/
อุ้ม /ʔûm/	อุ้ม /ʔûm/

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรด้าคำตาย สระเสียงยาว

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

คาบ /khâ:p/

คืบ /khû:p/

งอก /ŋô:k/

พาด /phâ:t/

ฟาด /fâ:t/

มิด /mû:t/

ลาก /lâ:k/

ภาษาลาวเวียง

คาบ /khâ:p/

คืบ /khû:p/

งอก /ŋô:k/

พาด /phâ:t/

ฟาด /fâ:t/

มิด /mû:t/

ลาก /lâ:k/

2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์โทในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งจะตรงกับเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ค่อน /khô:n/

คั่น /khân/

ค้ำ /khâm/

คิ้ว /khîw/

โง่ง /ŋô:ŋ/

ซ่าง /sâ:ŋ/

ซ้อ /sû:/

ซุ่ม /sûm/

ทอ้ง /thô:ŋ/

น่ำ /nâ:/

นั้ว /nîw/

พั่น /phu:n/

ฟ่อน /fô:n/

ฟ่า /fâ:/

มื่อ /mû:/

ม่ำ /mâ:/

ย่วย /yûay/

ภาษาลาวเวียง

ค่อน /khô:n/

คั่น /khân/

ค้ำ /khâm/

คิ้ว /khîw/

โง่ง /ŋô:ŋ/

ซ่าง /sâ:ŋ/

ซ้อ /sû:/

ซุ่ม /sûm/

ทอ้ง /thô:ŋ³/

น่ำ /nâ:/

นั้ว /nîw/

พั่น /phu:n/

ฟ่อน /fô:n/

ฟ่า /fâ:/

มื่อ /mû:/

ม่ำ /mâ:/

ย่วย /yûay/

โย่ /yô:/	โย่ /yô:/
ล่าน /lâ:n/	ล่าน /lâ:n/
วุ่น /wûn/	วุ่น /wûn/
ฮ่าน /hâ:n/	ฮ่าน /hâ:n/

1.1.3.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงสูงขึ้น เรียกว่า เสียงสูงขึ้น การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˊ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำ

1) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งออกเสียงตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำตาย สระเสียงสั้นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
คก /khók/	คก /khók/
คบ /khóp/	คบ /khóp/
งก /ŋók/	งก /ŋók/
ซก /sók/	ซก /sók/
ซุด /sút/	ซุด /sút/
เซ็ด /sét/	เซ็ด /sét/
นัต /nát/	นัต /nát/
นัป /náp/	นัป /náp/
ฟัก /fák/	ฟัก /fák/
ยิด /yút/	ยิด /yút/
ลูก /lúk/	ลูก /lúk/
วัด /wát/	วัด /wát/

2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรีในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์สามัญในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ก้น /khón/	ก้น /khón/

คู้ /khú:/	คู้ /khú:/
ง้า /ŋá:/	ง้า /ŋá:/
ง้าน /ŋá:ŋ/	ง้าน /ŋá:ŋ/
ซ้วน /súan/	ซ้วน /súan/
ซ้าม /sá:m/	ซ้าม /sá:m/
ทั้น /thán/	ทั้น /thán/
น้อน /nón/	น้อน /nón/
พ้อ /phó:/	พ้อ /phó:/
ฟ้ง /fáng/	ฟ้ง /fáng/
ม้า /má:/	ม้า /má:/
ล้าว /lá:w/	ล้าว /lá:w/
ลั้ง /líŋ/	ลั้ง /líŋ/
ว้น /wón/	ว้น /wón/
ว้ง /wáng/	ว้ง /wáng/

1.1.3.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงต่ำขึ้น เรียกว่า เสียงต่ำขึ้น การเขียนสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˨˩˦ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและอักษรกลาง

1) เสียงวรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงซึ่งออกเสียงจัตวาตรงกับภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงเฉพาะคำเป็นเท่านั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ขน /khǒn/	ขน /khǒn/
ขา /khǎ:/	ขา /khǎ:/
ถม /thǒm/	ถม /thǒm/
ถาม /thǎ:m/	ถาม /thǎ:m/
ผม /phǒm/	ผม /phǒm/
ผี /phǐ:/	ผี /phǐ:/
ฝน /fǒn/	ฝน /fǒn/
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า /fǎ:/

สาม /sǎ:m/	สาม /sǎ:m/
สุ่ม /sǔm/	สุ่ม /sǔm/
หา /hǎ:/	หา /hǎ:/
หอม /hǎ:m/	หอม /hǎ:m/

2) หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวาในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งตรงกับเสียงวรรณยุกต์เอกในภาษาไทยมาตรฐาน จะปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและอักษรกลาง เฉพาะคำตายสระเสียงสั้นเท่านั้น

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรสูง คำตายเสียงสั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
จัด /khăt/	จัด /khăt/
จับ /khăp/	จับ /khăp/
ถัก /thăk/	ถัก /thăk/
ฝัก /phăk/	ถัก /thăk/
ฝัก /phăk/	ฝัก /phăk/
ลิบ /sǐp/	ลิบ /sǐp/
หก /hǎk/	หก /hǎk/

คำที่ยกตัวอย่างในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงแม้เป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา แต่ใช้รูปวรรณยุกต์จัตวากำกับไม่ได้เพราะเป็นอักษรสูง

ตัวอย่าง คำที่ประสมด้วยอักษรกลาง คำตายสระเสียงสั้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
กัก /kǎk/	กัก /kǎk/
จิบ /cǐp/	จิบ /cǐp/
ดัก /dǎk/	ดัก /dǎk/
เดัก /dĕk/	เดัก /dĕk/
ตัด /tăt/	ตัด /tăt/
บิด /bǐt/	บิด /bǐt/
ปัก /pǎk/	ปัก /pǎk/
ปัด /pǐt/	ปัด /pǐt/

อก /ʔǝk/

อก /ʔǝk/

อุด /ʔǝt/

อุด /ʔǝt/

อุบ /ʔǝp/

อุบ /ʔǝp/

1.1.3.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ เรียกว่าเสียงกลางขึ้น เป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์เสียงที่ 6 ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ ในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มี ลักษณะของเสียงนี้จะเริ่มต้นที่เสียงกลางระดับแล้วเสียงจะสูงขึ้นจนเกือบเท่าเสียงตรี แต่ทางเสียงจะตกลงเล็กน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นเสียงระหว่างเสียงวรรณยุกต์สามัญกับเสียงวรรณยุกต์ตรีนั่นเอง ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ เฉพาะคำเป็นเท่านั้น ซึ่งมีข้อสังเกตคือ ในภาษาไทยมาตรฐานส่วนมากเป็นคำที่ประสมด้วยรูปวรรณยุกต์เอก ในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์ /~/ แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 6 ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ในการเขียนนั้นจะเขียนเหมือนภาษาไทยมาตรฐานทุกประการ แต่จะต่างกันที่การออกเสียง

1) คำที่ประสมด้วยอักษรสูง คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ภาษาลาวเวียง

ข่า /khǎ:/

ข่า /khǎ:/

ขี้ /khī:/

ขี้ /khī:/

ขู่ /khū:/

ขู่ /khū:/

ถี้ /thī:/

ถี้ /thī:/

ผ่าน /phǎ:n/

ผ่าน /phǎ:n/

ฝ่า /fǎ:/

ฝ่า /fǎ:/

สี่ /sī:/

สี่ /sī:/

สัน /sǎn/

สัน /sǎn/

แห่ /hǎ:/

แห่ /hǎ:/

2) คำที่ประสมด้วยอักษรกลาง คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทย มาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ก่อ /kɔ̌:/	ก่อ /kɔ̌:/
จ่าย /cǎ:y/	จ่าย /cǎ:y/
ดำ /dǎ:/	ดำ /dǎ:/
ต่อ /tɔ̌:/	ต่อ /tɔ̌:/
บ่ /bɔ̌:/	บ่ /bɔ̌:/
บ่ม /bɔ̌m/	บ่ม /bɔ̌m/
ปู่ /pū:/	ปู่ /pū:/
อู่ /ʔū:/	อู่ /ʔu:/

3) คำที่ประสมด้วยอักษรต่ำ คำเป็น ซึ่งคำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐาน จะเป็นเสียงวรรณยุกต์โท

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง
ค้อย /khɔ̌:y/	ค้อย /khɔ̌:y/
อู่ /khū:/	อู่ /khū:/
โง่ /ŋɔ̌:/	โง่ /ŋɔ̌:/
ท้อ /thɔ̌:/	ท้อ /thɔ̌:/
นั่ง /nǎŋ/	นั่ง /nǎŋ/
พ่อ /phɔ̌:/	พ่อ /phɔ̌:/
แม่ /mɛ̌:/	แม่ /mɛ̌:/
ว่า /wǎ:/	ว่า /wǎ:/
ไฮ่ /hǎy/	ไฮ่ /hǎy/

1.2 ความแตกต่าง

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้วนั้น ผู้วิจัยพบลักษณะที่แตกต่างของระบบเสียงของภาษาทั้งสองค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ภาษาทั้งสองจะมีระบบเสียงคล้ายคลึงกัน จะแตกต่างกันบ้างที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเสียงเท่านั้น ดังมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาลาวเวียงที่แตกต่างจากภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นบางหน่วยเสียงจะแตกต่างกันชัดเจน แต่บางหน่วยเสียงจะไม่แตกต่างกันชัดเจนแต่จะเป็นเสียงวรรณยุกต์ย้อยเท่านั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะขอยกตัวอย่างเฉพาะหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนเท่านั้น เช่น

1.2.1.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะออกเสียงแตกต่างกันชัดเจนในคำบางคำ คือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน จะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์สามัญหรือเสียงกลางระดับ แต่ภาษาลาวเวียงจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรีหรือเสียงสูง-ขึ้น เช่น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เฮา /haw/	เฮา /háw/	เรา
วาน /wan/	วาน/wán/	เมื่อวาน

1.2.1.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะออกเสียงแตกต่างกันชัดเจน ในคำบางคำ คือ ภาษาไทยถิ่นอีสานจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์เอกหรือเสียงต่ำ-ตก แต่ภาษาลาวเวียงจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์โทหรือเสียงสูง-ตก เช่น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ลุง /lùŋ/	ลุง /lûŋ/	ลุง
เซา /sàw/	เซา /sâw/	พัก

ข้อสังเกตในการออกเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ที่ผู้วิจัยพบคือ

1. คำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือวรรณยุกต์กลาง-ขึ้นนั้น จะเป็นเสียงระหว่างเสียงวรรณยุกต์สามัญกับเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือ เสียงจะเริ่มดันที่เสียงสามัญ แล้วเสียงจะสูงขึ้นเกือบเท่าเสียงตรี แต่หางเสียงจะตกลงเล็กน้อย

2. คำที่ใช้ตัว // ญ จะออกเสียงขึ้นจมูกชัดเจน ส่วนคำที่ใช้ตัว /y/ ย นั้นจะออกเสียงเหมือนภาษาไทยมาตรฐาน

2. ระบบไวยากรณ์

การศึกษาภาษาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาภาษาใดก็ตาม เรื่องที่น่าสนใจน่าศึกษานอกจากเรื่องเสียงหรือระบบเสียงแล้ว เรื่อง “คำ” และ “การเรียงคำ” หรือ “ประโยค” ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจ

ศึกษามากเช่นเดียวกัน “คำ” เป็นหน่วยเสียงภาษาซึ่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป คนธรรมดาที่ไม่สนใจภาษาเลยก็อาจชี้ให้เห็นว่า อะไรคือคำ คุณสมบัติกว้างๆ ของ “คำ” คือ ประกอบขึ้นด้วยเสียงและความหมาย(วิไลวรรณ, 2521: 41) เมื่อเราทราบว่าการคืออะไรแล้ว เราย่อมตัดสินใจได้ว่า เสียงที่เปล่งออกมานั้นเป็นคำหรือไม่ เช่น คำว่า นาฬิกา เสียงที่เปล่งออกมาคือ

นา สื่อความหมายได้

พิ สื่อความหมายไม่ได้

กา สื่อความหมายได้

คำว่า นาฬิกา นับเป็นคำเพราะสื่อความหมายได้ หรือคำอื่นๆ เช่น คำว่า ขาว ดำ ทุกข์ สุข เป็นเสียงที่เปล่งออกมา และสื่อความหมายได้ จึงนับเป็นคำ เช่นเดียวกับคำว่า นาฬิกา

ส่วนประโยคนั้น เป็นหน่วยที่สมบูรณ์ที่สุดของไวยากรณ์ และอาจจะนำหน้าหรือตามหลังด้วยการหยุดโดยไม่มีกำหนด (หรือพูดอีกอย่างหนึ่งว่าการเจียบ) และเวลาพูดจะมีลักษณะเฉพาะทางด้านเสียง คือ มีทำนองเสียง (intonation) บ่งบอกให้รู้ว่าตอนก่อนจะหยุด แม้ว่าเมื่อเราพูดจริงๆ เป็นข้อความต่อเนื่องกันเราจะไม่มีการหยุดระหว่างประโยค แต่ถ้าเราต้องการจะหยุดก็หยุดได้ระหว่างประโยคเหล่านั้น เราจึงอาจจะกล่าวสั้นๆ ว่า ประโยคคือ ถ้อยคำที่สมบูรณ์ได้ (วิจิตร, 2543: 115)

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงก็เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน “คำ” และ “ประโยค” ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันที่การใช้คำบางคำ และการเรียงประโยคบางประโยคเท่านั้น

การศึกษาเรื่องระบบไวยากรณ์ของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเรื่องคำ การใช้คำ การเรียงคำ และโครงสร้างประโยค ที่ใช้สื่อสารกันในชีวิตประจำวัน และการศึกษาเรื่องคำนั้นต้องศึกษาถึงเรื่องโครงสร้างพยางค์ของคำด้วย ซึ่งพยางค์ หมายถึง หน่วยเสียงกลุ่มหนึ่งประกอบด้วยสระหรือเสียงลาก (เสียงประเภที่ในขณะที่ออกเสียงอากาศที่ออกจากปากไม่โดนกันให้หยุดชะงัก) เสียงเดียว หรือสระประสมกับเสียงพยัญชนะและการออกเสียงกลุ่มนี้ถือเป็น การเสร็จสิ้นสมบูรณ์ ถ้าพยางค์จบด้วยเสียงสระ เรียกว่า “พยางค์เปิด” ถ้าจบด้วยเสียงพยัญชนะเรียกว่า “พยางค์ปิด” พยางค์โดยทั่วไปของภาษาไทยถิ่นทั้งหมดประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์อย่างน้อย 3 หน่วยเสียง (วิไลศักดิ์, 2544: 21-22) จากการศึกษาผู้วิจัยพบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของภาษาทั้งสอง ดังต่อไปนี้

2.1 ความคล้ายคลึง

2.1.1 คำและการใช้คำ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงคำส่วนมากจะเป็นคำพยางค์เดียว เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน คือในภาษาไทยมาตรฐาน คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว จึงได้ชื่อว่าเป็นคำพยางค์เดียว (Monosyllabic Language) หน่วยเสียงที่ประกอบกันเข้าเป็นพยางค์เดียว จะต้องน้อย 3 หน่วยเสียง (กาญจนา, 2545: 183) ซึ่งคำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียง 3 หน่วยเสียงนี้ ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้น หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ซึ่งในทางหลักภาษา เรียกว่า ประสมอักษร 3 ส่วน เช่น คำว่า “ดี”

หน่วยเสียงพยัญชนะต้น คือ ด

หน่วยเสียงสระ คือ สระอิ

หน่วยเสียงวรรณยุกต์คือ เสียงสามัญ

คำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียง 4 หน่วยเสียง ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะท้าย หรือท้ายตัวสะกด ซึ่งในหลักภาษา เรียกว่า วิธีประสมอักษร 4 ส่วน เช่น คำว่า “บิน”

หน่วยเสียงพยัญชนะต้น คือ บ

หน่วยเสียงสระ คือ สระอิ

หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย คือ น

หน่วยเสียงวรรณยุกต์คือ เสียงสามัญ

ส่วนคำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียง 5 หน่วยเสียงนั้น จะมีลักษณะคล้ายคำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียง 4 หน่วยเสียง แต่ในทางหลักภาษานั้น จะเพิ่มตัวการันต์ เช่น สีห์ เลห์ เทห์ เป็นต้น (พระยาอุปกิตศิลปสาร, 2514: 19)

แต่นอกจากจะมีคำพยางค์เดียวแล้ว ภาษาไทยมาตรฐานก็ยังประกอบด้วยคำสองพยางค์ และคำมากพยางค์ ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงซึ่งได้รับอิทธิพลจากภาษาไทยมาตรฐานจึงมีคำเหล่านี้ด้วย ผู้วิจัยซึ่งได้แบ่งโครงสร้างคำในภาษาทั้งสองตามลักษณะที่พบได้ 3 แบบ คือ โครงสร้างคำพยางค์เดียว โครงสร้างคำสองพยางค์ และ โครงสร้างคำสามพยางค์ ในการศึกษาเรื่องคำนั้น ได้ศึกษาทั้งรูปแบบของหลักภาษาและรูปแบบของภาษาศาสตร์ แต่การศึกษารั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการ

ศึกษาในด้านภาษาศาสตร์เท่านั้น โดยใช้สัญลักษณ์ในการพิจารณา “คำ” ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจากหนังสือระบบเสียงภาษาไทยของกาญจนา นาคสกุล (2545)

กาญจนา นาคสกุล (2545:167) ใช้สัญลักษณ์ในการพิจารณา ดังนี้คือ

C แทนหน่วยเสียงพยัญชนะ 1 หน่วย

V แทนหน่วยเสียงสระสั้น

VV แทนหน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงสระประสม

N แทนหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นเสียงพยัญชนะนาสิก และพยัญชนะครึ่งสระ

S แทนหน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะกัก

T แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์

และภาษาถิ่นไทยอีสาน และภาษาลาวเวียง มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง แต่มีสัญลักษณ์แทนแค่ 5 หน่วยเสียงเท่านั้น เนื่องจากหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญไม่มีสัญลักษณ์ใช้แทนจึงใช้สัญลักษณ์ดังนี้คือ

- () แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือหน่วยวรรณยุกต์กลางระดับ
- (^ˊ) แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก
- (^ˋ) แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก
- (^{ˊˊ}) แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น
- (^{ˋˋ}) แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น
- (^{ˊˋ}) แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

โดยจะแยกอธิบายข้อมูลของคำในแต่ละภาษาให้ทราบรายละเอียดก่อน แล้วจึงวิเคราะห์เปรียบเทียบลักษณะของคำ และการใช้คำในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ผลการศึกษาเรื่องคำในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง ที่ใช้สื่อสารในจังหวัดสระแก้ว พบว่ามีโครงสร้างพยางค์ 3 แบบ คล้ายกัน ดังนี้

1. โครงสร้างคำพยางค์เดียว
2. โครงสร้างคำสองพยางค์
3. โครงสร้างคำสามพยางค์

2.1.1.1 คำในภาษาไทยถิ่นอีสาน

1) โครงสร้างคำพยางค์เดียว (Mono-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบ โครงสร้างคำพยางค์เดียวในภาษาไทยถิ่นอีสาน ทั้งหมด 5 แบบ คือ CVVT, CVNT, CVVNT, CVST, CVVST ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) คำพยางค์เดียวแบบ CVVT หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 3 ส่วน คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1) คำพยางค์เดียวแบบ CVVT หรือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญหรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ กลางระดับ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ดี /di:/	ดี
ตา /ta:/	ตา
ปู /pu:/	ปู

1.1.2) คำพยางค์เดียวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ถ่า /thà:/	ถ่า
ผ่า /phà:/	ผ่า
เสื่อ /sùa/	เสื่อ

1.1.3) คำพยางค์เดียวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

ป่า /pà:/	ป่า
น้ำ /nà:/	น้ำ
ฟ้า /fà:/	ฟ้า

1.1.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
คู /khú:/	คู
ง่า /ná:/	งา
ม่า /má:/	มา

1.1.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ขา /khǎ:/	ขา
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า
หา /hǎ:/	หา

1.1.6) หน่วยเสียงพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ก่อ /kǎ:/	ก่อ /kǎ:/
พ่อ /phǎ:/	พ่อ /phǎ:/
แม่ /mǎ:/	แม่ /mǎ:/

1.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะ

สะกดที่เป็นพยัญชนะนาสิก (มาตรา แม่ กน กม) และพยัญชนะครึ่งสระ (มาตรา แม่ เกย เกอว) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ สามัญ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ระดับ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กิน /kin/	กิน
ตำ /tam/	ตำ
บัง /ban/	บัง

1.2.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
เข้า /khàw/	ข้าว
ไข่ /khày/	ไข่
หิ้ว /hìw/	หิ้ว

1.2.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
คิน /dìn/	คิน
ตัน /tôn/	ตัน
อุ่ม /ʔûm/	อุ่ม

1.2.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

คั่น /khón/	คน
ฟั่ง /fán/	ฟั่ง
วัน /wón/	วน

1.2.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ชน /khón/	ชน
ถม /thóm/	ถม
หิว /hǐw/	หิว

1.2.6) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ก่น /kón/	ก่น
ข่ม /khóm/	ข่ม
สั้น /sǎn/	สั้น

1.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT หรือ เรียกว่า วิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะนาสิก (มาตรา กง กน กม) และพยัญชนะครึ่งสระ (มาตราแม่ เกย เกอว) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่ 1-6 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.3.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเสียงเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
แกง /ke:ŋ/	แกง
บาน /ba:n/	บาน

ป็น /pi:n/

ป็น

1.3.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

ข้าง /khà:ŋ/

ข้าง

ข้าม /khà:m/

ข้าม

หวาน /wà:n/

ว่าน

1.3.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

แก้ว /kê:w/

แก้ว

ด้าม /dâ:m/

ด้าม

ป้อน /pôn:/

ป้อน

1.3.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

งาน /ŋá:n/

งาน

ชาย /sá:y/

ชาย

เลย /láy/

เลย

1.3.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

ขาย /khǎ:y/	ขาย
ถาม /thǎ:m/	ถาม
सान /sǎ:n/	सान

1.3.6) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดและหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
จ่าย /cǎ:y/	จ่าย
ผ่าน /phǎ:n/	ผ่าน
ฝ้าย /fǎ:y/	ฝ้าย

1.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST หรือ เรียกว่า วิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะระเบิดหรือพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรีและจัตวา

1.4.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
คบ /khóp/	ครบ
เซ็ด /sét/	เซ็ด
นับ /náp/	นับ

1.4.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กัด /kǎt/	กด
จับ /cǎp/	จับ

อู๊ด /ʔūt/

อูด

1.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงสะกดที่เป็นพยัญชนะระเบิดหรือพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก และโท

1.5.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
จาก /cà:k/	จาก
ขาด /khà:t/	ขาด
ผูก /phù:k/	ผูก

1.5.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ก๊ีบ /khû:p/	ก๊ีบ
งอก /ŋô:k/	งอก
ฟาด /fā:t/	ฟาด

2) โครงสร้างคำสองพยางค์ (Di-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบ โครงสร้างคำสองพยางค์ ในภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งหมด 23 แบบ คือ CVTCVVT, CVVT CVVT, CVT CVVNT, CVT CVVST, CVVT CVVNT, CVVT CVVST, CVT CVNT, CVT CVST, CVVT CVVNT, CVNT CVNT, CVST CVST, CVVNT CVNT, CVVNT CVST, CVVST CVNT, CVVST CVST, CVNT CVVT, CVST CVVT, CVVNT CVVT, CVVST CVVT ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

กะบี้ /ka - bī:/	ผีเสื้อ
กะดำ /ka - tǎ:/	ตะกร้า
สะเอ้อ /sa - ?ǎ:/	สะอึก
กะแต /kà - tɛ:/	กระแต
ตะกั่ว /tǎ - kua:/	ตะกั่ว
ชนะ /sǎ - ni:/	ชนะ
กะทา /kà - tha:/	กะทา
กะสา /kà - sǎ:/	กระสา
สะปือ /sà - buà:/	สะเคือ
ปะตู /pà - tù:/	ประตู่
กะโป้ /kà - pǒ:/	กะลา

2.2) คำสองพยางค์แบบ CVVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
เจือเลื้อ /cua: - lua:/	เลียน
อีกา / ?i: - kà:/	กา
ขี้ถี้ / khì: - thi:/	ทิศทื่อ

2.3) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
พิลาบ /pí? - lâ:p/	พิลาบ
อะลาง /?ǎ? - lá:ŋ/	นันทรี
สะแบง /sǎ? - bɛ:ŋ/	ไม้เหียง
กะปอม /kǎ? - pò:m/	กิ่งก่า

2.4) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
สะหมวก /sà - mùa:k/	นมวก
กะฮอก /kà - hó:k/	กระรอก

2.5) คำสองพยางค์แบบ CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
แม่ออก /mǎi - ?w:k/	อุบลิกา
ปาแตก /pa: -dɛ:k/	ปลาร้า
พ้อออก /pǎi - ?w:k/	อุบาสก

2.6) คำสองพยางค์แบบ CVT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กะเดา /kà - dǎw/	ตะเคา
ปะถม /pà - thǒm/	ประถม

2.7) คำสองพยางค์แบบ CVT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กะตุ้ด /kà - tǔt/	ตะกรุด
กะตีบ /kà - tǐp/	กระติบ
กะจีบ /kà - cǐp/	กระจิบ

2.8) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
เข้าปุ่น /khàw - pùn/	ขนมจีน
เข้าหนม /khàw - nǒm/	ขนม
ตำนึ่ง /tam - nín/	ตำลึง

2.9) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
ตั้นบก /tǒn - bǒk/	กระบอก
ตั้นกก /tǒn - kǒk/	ต้นกก

2.10) คำสองพยางค์แบบ CVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
บักทั้น /bàk - thán/	พุทรา

บั๊กหุ่ง /bāk – hūŋ/

มะละกอ

2.11) คำสองพยางค์แบบ CVST CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

บั๊กนัต /bāk – nāt/

สับประรด

2.12) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

เข้าแลง /khàw – lɛːŋ/

อาหารเย็น

2.13) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

เข้าปาด /khàw – pàːt/

ขนมเปียกปูน

2.14) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

บั๊กม่วง /bāk – mūaŋ/

มะม่วง

บั๊กมี /bāk – mīː/

ขุ่น

บั๊กแคง /bāk – khêːŋ/

มะเขือพวง

นกยูง /nók – ɣáːŋ/

นกกระยาง

ผักแป้น /phāk – pɛːm/

ผักกูด

2.15) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

บั๊กเจียบ /bāk – khìap/

น้อยหน้า

บั๊กบวบ /bāk – būap/

บวบ

2.16) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ความหมาย

ก้อยขึ้น /kōːy – sɪn/

พลั่วเนื้อ

2.17) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

สามสิบ /sǎ:m – sǐp/	สามสิบ
---------------------	--------

2.18) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

ออกใหม่ /ʔɔ:k – máy/	ข้างขึ้น
----------------------	----------

2.19) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

ออกคุ้ม /ʔɔ:k – tùm/	อีสุกอีใส
----------------------	-----------

หมากเก็บ/mà:k – kèp/	หมากเก็บ
----------------------	----------

หมากรุก/mà:k – hùk/	หมากรุก
---------------------	---------

2.20) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

ตำเสา /sǎm – sǎ:/	ต้นตำเสา
-------------------	----------

กินญู /khán – jù:/	ร่วม
--------------------	------

2.21) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

บักอื้อ /bàk – ʔú:/	ฟักทอง
---------------------	--------

2.22) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

ออกใหม่ /ʔɔ:k – mǎy/	ข้างขึ้น
----------------------	----------

2.23) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
------------------	----------

เต้คเต้ /té:t – tɛ:/	นกค้อยตีวิด
----------------------	-------------

3) โครงสร้างคำสามพยางค์ (Tri-syllabic)จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสามพยางค์ ในภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งหมด 9 แบบ คือ CVT CVNT CVVNT, CVVT CVST CVVNT, CVT CVVNT CVVT, CVVT CVVNT CVNT, CVNT CVST CVNT, CVNT CVT CVVT, CVST CVVT CVVST , CVVNT CVVT CVVST ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) คำสามพยางค์แบบ CVT CVNT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กะเจ้าฟาน /ka - cǎw - fá:n/	นกยางไฟ

3.2) คำสามพยางค์แบบ CVVT CVST CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
จี้บักเหลื่อง /khì: - bàk - luǎ:ŋ/	ดีชาน

3.3) คำสามพยางค์แบบ CVT CVVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
กะคันขา /ka - dǎn - khǎ:/	ไข่คัน

3.4) คำสามพยางค์แบบ CVVT CVVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
จี้แมงวัน /khì: - mǎ:ŋ - wán/	ไฟ

3.5) คำสามพยางค์แบบ CVNT CVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
หินเหล็กไฟ /hǐn - lek - fǎy/	หินชนวน

3.6) คำสามพยางค์แบบ CVNT CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
สังกะสี /sǎŋ - ka - sǐ:/	สังกะสี

3.7) คำสามพยางค์แบบ CVST CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
บักเขือเทศ /bàk – khũa – têt/	มะเขือเทศ

3.8) คำสามพยางค์แบบ CVVNT CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
แมงปั้งกือ /mɛːŋ – bôŋ – kũː /	กึ่งกือ

3.9) คำสามพยางค์แบบ CVST CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ความหมาย
นกกะบา /nók – ka – ba:/	นกตีทอง

2.1.1.2 คำในภาษาลาวเวียง

1) โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยว (Mono-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบ โครงสร้างคำพยางค์เดี่ยวในภาษาลาวเวียง ทั้งหมด 5 แบบ คือ CVVT, CVNT, CVVNT, CVST, CVVST ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 3 ส่วน คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT หรือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ดี /di:/	ดี
ตา /ta:/	ตา
ปู /pu:/	ปู

1.1.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ถ้า /thà:/	ถ้า
ผ่า /phà:/	ผ่า
เสื่อ /sùa/	เสื่อ

1.1.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ป่า /pà:/	ป่า
น้ำ /nà:/	น้ำ
ฟ้า /fa:/	ฟ้า

1.1.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คู /khú:/	คู
ง่า /ná:/	ง่า
ม่า /má:/	ม่า

1.1.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขา /khǎ:/	ขา
ฝ่า /fǎ:/	ฝ่า
หา /hǎ:/	หา

1.1.6) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก่อ /kɔ:/	ก่อ
พ่อ /phɔ:/	พ่อ
แม่ /mɛ:/	แม่

1.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะนาสิก (มาตรา แม่ กน กม) และพยัญชนะครึ่งสระ (มาตราแม่ เกย เกอว) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.2.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลางระดับ

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กิน /kin/	กิน
ดำ /tam/	ดำ
บัง /ban/	บัง

1.2.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เข้า /khàw/	เข้า
ไข่ /khây/	ไข่
หิว /hìw/	หิว

1.2.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ดั้น /dín/	ดั้น
ตั้น /tôn/	ตั้น
อุ้ม /ʔûm/	อุ้ม

1.2.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คั้น /khón/	คน
ฟ้ง /fán/	ฟ้ง
วัน /wón/	วน

1.2.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขน /khôn/	ขน
ถม /thôm/	ถม
หิว /hǐw/	หิว

1.2.6) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก่น /kôn/	ก่น
ข่ม /khôm/	ข่ม

สั้น /sǎn/

สั้น

1.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT หรือ เรียกว่า วิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะนาสิก (มาตรา กง กน กม) และพยัญชนะครึ่งสระ (มาตรา แม่ เกย เกอว) และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.3.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเสียงเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือวรรณยุกต์กลางระดับ

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แกง /kɛ:ŋ/	แกง
บาน /ba:n/	บาน
ป็น /pi:n/	ป็น

1.3.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วยหน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ข้าง /khà:ŋ/	ข้าง
ข้าม /khà:m/	ข้าม
หว่าน /wà:n/	ว่าน

1.3.3) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียง พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แก้ว /kê:w/	แก้ว
ด้าม /dâ:m/	ด้าม
ป้อน /pôn/	ป้อน

1.3.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
จ๋าน /ɲá:n/	งาน
ซ่าย /sá:y/	ชาย
เล้ย /láy/	เลย

1.3.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวาหรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขาย /khǎ:y/	ขาย
ถาม /thǎ:m/	ถาม
सान /sǎ:n/	सान

1.3.6) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVNT คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
จ๋าย /cǎ:y/	จ๋าย
ผ่าน /phǎ:n/	ผ่าน
ฝ้าย /fǎ:y/	ฝ้าย

1.4) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST หรือ เรียกว่า วิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะระเบิดหรือพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี และจัตวา

1.4.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คป /khóp/	ครบ
เซ็ด /sét/	เซ็ด
นับ /náp/	นับ

1.4.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงสั้น หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กัด /kǎt/	กัด
จับ /cǎp/	จับ
อุด /ʔǎt/	อุด

1.5) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST หรือ เรียกว่าวิธีประสมอักษร 4 ส่วน คือคำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงสะกดที่เป็นพยัญชนะระเบิดหรือพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก และโท

1.5.1) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวต้น หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
จาก /cà:k/	จาก
ขาด /khà:t/	ขาด
ผูก /phù:k/	ผูก

1.5.2) คำพยางค์เดี่ยวแบบ CVVST คือ คำที่ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงสระเสียงยาว หน่วยเสียงพยัญชนะตัวสะกด และหน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
คืบ /khū:p/	คืบ
งอก /ŋō:k/	งอก
ฟาด /fā:t/	ฟาด

2) โครงสร้างคำสองพยางค์ (Di-syllabic)จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสองพยางค์ ในภาษาลาวเวียงทั้งหมด 23 แบบ คือ CVT CVVT, CVVT CVVT, CVT CVVNT, CVT CVVST, CVVT CVVST, CVT CVNT, CVT CVST, CVVT CVVNT, CVNT CVNT, CVST CVST, CVVNT CVNT, CVVNT CVST, CVVST CVNT, CVVST CVST, CVNT CVVT, CVST CVVT, CVVNT CVVT, CVVST CVVT ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.1) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กะบี่ /ka - bī:/	ผีเสื้อ
กะตำ /ka - tā:/	ตะกร้า
สะเอ้อ /sa - ?ǎ:/	สะอึก
กะแต /kà - te:/	กระแต
ตะกั่ว /tà - kua:/	ตะกั่ว
ชะนี /sǎ - ni:/	ชะนี
กะทา /kà - tha:/	กะทา
กะสา /kà - sǎ:/	กระสา
สะปือ /sà - bùa:/	สะคือ
ปะตู /pà - tù:/	ประตู่
กะโป้ /kà - pǎ:/	กะลา

2.2) คำสองพยางค์แบบ CVVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
--------------	----------

เจือเลื้อ /cua: – lua:/	เลียน
อีกา / ?i: – kà:/	กา
ขี้ถี้ / khì: – thi:/	นกทิดทื่อ

2.3) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
พิลาบ /pí? – lâ:p/	พิลาบ
ตะผาง /tə? – phǎ:ŋ/	นนทรี
สะเบง /sà? – bɛ:ŋ/	ไม้เหียง
กะปอม /kà? – pò:m/	กิ้งก่า

2.4) คำสองพยางค์แบบ CVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
สะหมวก /sà – mùa:k/	หมวก
กะชอก /kà – hó:k/	กระรอก

2.5) คำสองพยางค์แบบ CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
แม่ออก /mɛ: -?w:k/	อุบาสิกา
ปาแตก /pa: – dɛ:k/	ปลาร้า
พ้อออก /pɔ: -?w:k/	อุบาสก

2.6) คำสองพยางค์แบบ CVT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กะเดา /kà – dɔw/	สะเดา
ปะถม /pà – thǒm/	ประถม

2.7) คำสองพยางค์แบบ CVT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กะตุ้ด /kà – tǔt/	ตะกรุด
กะตีบ /kà – tǐp/	กระติบ

กะจิบ /kà – cǐp/

กระจิบ

2.8) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

เข้าปุ้น /khàw – pùn/

ขนมจีน

เข้าหนม /khàw – nǒm/

ขนม

ตำนีน /tam – nín/

ตำลึง

2.9) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ต๋นบก /tôn – bōk/

กระบอก

ต๋นโมก /tôn – mōk/

ต๋นโมก

2.10) คำสองพยางค์แบบ CVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

บักทั้น /bàk – thán/

พุทรา

บักหุ่ง /bàk – hǔng/

มะละกอ

2.11) คำสองพยางค์แบบ CVST CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

บักนัต /bàk – nát/

สับปะรด

2.12) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

เข้าเลง /khàw – lɛ:ŋ/

อาหารเย็น

2.13) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

เข้าปาด /khàw – pà:t/

ขนมเปียกปูน

2.14) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
บั๊กม่วง /bàk –mũaŋ/	มะม่วง
บั๊กมี /bàk –mĩ:/	ขนุน
บั๊กเค่ง /bàk –khê:ŋ/	มะเขือพวง
นกญ้าง /nók –ŋá:ŋ/	นกกระยาง
บั๊กจ้อบ /bàk –cǒp/	จอบ

2.15) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
บั๊กเจียบ /bàk –khìap/	น้อยหน้า
บั๊กบวบ /bàk –bũap/	บวบ

2.16) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก้อยซิ่น /kǒ:y – sìn/	ปล่าเนื้อ

2.17) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
สามสิบ /sǎ:m – sǐp/	สามสิบ
สี่สิบ /sí: – sǐp/	สี่สิบ

2.18) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ออกใหม่ /ʔɔ:k – máy/	ข้างขึ้น

2.19) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ลูกกั๊ก /lũ:k –kǒk/	ลูกคนโต
ออกตุ่ม /ʔɔ:k –tũm/	อีสุกอีใส

หมากเก็บ/mà:k -kèp/	หมากเก็บ
หมากฮุก/mà:k -hùk/	หมากฮุก

2.20) คำสองพยางค์แบบ CVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
สำสา /săm-să:/	น้ำชา
คั้นญู /khán -nú:/	รุ่ม
คั้นไค /khán -dáy/	บันได

2.21) คำสองพยางค์แบบ CVST CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
บักอ้อ /bàk -?ú:/	ฟักทอง

2.22) คำสองพยางค์แบบ CVVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ออกใหม่ /?w:k -măy/	ข้างขึ้น

2.23) คำสองพยางค์แบบ CVVST CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ลูกหล่า /lú:k -lâ:/	ลูกคนเล็ก
เต้คเต้ /té:t -tê:/	ด้อยตีวิด

3) โครงสร้างคำสามพยางค์ (Tri-syllabic)จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสามพยางค์ ในภาษาลาวเวียงทั้งหมด 9 แบบ คือ CVT CVNT CVVNT, CVVT CVST CVVNT, CVT CVVNT CVVT, CVVT CVVNT CVNT, CVNT CVST CVNT, CVNT CVT CVVT, CVST CVVT CVVST, CVVNT CVVT CVVST, CVST CVT CVVT ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1) คำสามพยางค์แบบ CVT CVNT CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
--------------	----------

กะเจ้าฟาน /ka - cǎw - fá:n/

นกยางไฟ

3.2) คำสามพยางค์แบบ CVVT CVST CVVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

จี้บักเหลื่อง /khì: - bàk - luǎ:ŋ/

ดีช่าน

3.3) คำสามพยางค์แบบ CVT CVVNT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

กะคันขา /ka - dǎn - khǎ:/

ไข่คัน

3.4) คำสามพยางค์แบบ CVVT CVVNT CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

จี้แมงวัน /khì: - mǎ:ŋ - wán/

ไฟ

3.5) คำสามพยางค์แบบ CVNT CVST CVNT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

ห็นเหล็กไฟ /hǎn - lek - fǎy/

หินชนวน

3.6) คำสามพยางค์แบบ CVNT CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

สังกะสี /sǎŋ - ka - sǐ:/

สังกะสี

3.7) คำสามพยางค์แบบ CVST CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

บักเชื้อเทศ /bàk - khǎa - têt/

บักเชื้อเทศ

3.8) คำสามพยางค์แบบ CVVNT CVVT CVVST ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง

ความหมาย

แมงบั้งก๊อ /mǎ:ŋ - bōŋ - kǎ:/

กั้งก๊อ

3.9) คำสามพยางค์แบบ CVST CVT CVVT ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
บั๊กพิล้า /bàk –phí –lá:/	ทับทิม
นกกะบา /nók –ka –ba:/	นกคันทอง

2.1.1.3 การใช้คำในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

การใช้คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง จะมีลักษณะการใช้คำคล้ายคลึงกัน และมีลักษณะเช่นเดียวกับการใช้คำในภาษาไทยมาตรฐาน ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป การพูดจาสนทนากัน ชาวไทยอีสาน และชาวลาวเวียง ก็ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับ “บุรุษ” โดยตรง ซึ่งบุรุษในที่นี้ คือ คำที่แสดงถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพูดจาสนทนากันในฐานะเป็นผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และผู้ที่พูดถึง อาจเป็นคำนาม หรือคำสรรพนามก็ได้ (กำชัย, 2509: 267)

1) การใช้คำสรรพนาม คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม หรือแทนชื่อ ในข้อความต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำหรือข้อความซ้ำ ๆ กัน ด้วยการใช้คำสรรพนามแทน ในชีวิตประจำวันจะใช้บุรุษสรรพนามมากที่สุด และการสังเกตว่า คำใดเป็นคำสรรพนามที่บุรุษที่เท่าใด ให้ดูหน้าหน้าของคำเป็นสำคัญ บุรุษสรรพนาม แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

1.1) สรรพนามบุรุษที่ 1 คือคำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูด

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กู /ku:/	กู /ku:/	กู ถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ใช้บางโอกาสเฉพาะบุคคลเท่านั้น
ข่อย /khò:t/	ข่อย /khò:t/	ฉัน ฉันทัน ผม
ข่าน้อย /khà: – nǐ:y/	ข่าน้อย /khà: – nǐ:y/	ใช้พูดกับพระภิกษุ
เฮ้า /háw/	เฮ้า /háw/	เรา

คำว่า ข่าน้อย บางครั้งออกเสียงว่า ขะน้อย เป็นคำสรรพนามที่ใช้กับพระภิกษุ และพูดตอบรับว่า โดยข่าน้อย ซึ่งเป็นคำรับว่า อะ ครับ นั่นเอง

2.2) สรรพนามบุรุษที่ 2 คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดด้วย

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เจ้า /cāw/	เจ้า /cāw/	คุณ ท่าน เธอ

โต /to:/	โต /to:/	เธอ ให้กับผู้อ่อนอาวุโสกว่า
มิ่ง /mǔŋ/	มิ่ง /mǔŋ/	มิ่ง ถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ใช้
		บางโอกาสเฉพาะบุคคลเท่านั้น
แม่ออก /mǎi -ʔɔ:k/	แม่ออก /mǎi -ʔɔ:k/	เป็นคำที่ภิกษุ เรียกอุบาสิกา
พ่อออก /pǎi -ʔɔ:k/	พ่อออก /pǎi -ʔɔ:k/	เป็นคำที่ภิกษุ เรียกอุบาสก

ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ยังมีคำที่ใช้เรียกเด็กๆ แบบเอ็นดู ถ้าเป็นเด็กผู้หญิงจะเรียกว่า อีหล่า อีน้ำง อีน้ำงน้อย ถ้าเป็นเด็กชาย จะเรียกว่า บักหล่า บักห้า บักหาน้อย ภาษาไทยมาตรฐาน คือ คำว่า หนู นั่นเอง

การเรียกผู้ใหญ่แบบยกย่องคล้ายเรียก “คุณ” ในภาษาไทยมาตรฐาน ถ้าเรียกผู้ชายจะมีคำว่า “อ้าย” นำหน้าชื่อ เช่น อ้ายสี อ้ายอาจ ถ้าเรียกผู้หญิงจะมีคำว่า “น้า” นำหน้าชื่อ เรียกได้ ทั้งสาวโสดและไม่โสด เช่น น้าดี น้าสา แต่เป็น คำเรียกผู้อ่อนอาวุโสกว่า

แต่ถ้ามีคำว่า “บัก” นำหน้าชื่อผู้ชาย และ “อี” นำหน้าชื่อผู้หญิงแล้วถือว่าเป็นคำเรียกไม่สุภาพ เหมือนคำว่า “ไอ้” และ “อี” ในภาษาไทยมาตรฐานนั่นเอง

2.3) สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดถึง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ผู้ได้ /phǔi: - dǎy/	ผู้ได้ /phǔi: - dǎy/	ใคร
เผ็น /phǎn/	เผ็น /phǎn/	ท่าน
ไผ /phǎy/	ไผ /phǎy/	ใคร
มัน /mán/	มัน /mán/	มัน
เล้า /láw/	มัน /mán/	เขา

คำว่า “เผ็น” เป็นได้ทั้งสรรพนามบุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 เช่นเดียวกับคำว่า “ท่าน”

2) การใช้คำเรียกชื่อเครือญาติ การเรียกชื่อเครือญาติ คำส่วนมากจะคล้ายๆ

ภาษาไทยมาตรฐาน แต่อาจจะออกเสียงต่างกัน แต่บางคำก็แตกต่างกัน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
น้อง /nɔ:ŋ/	น้อง /nɔ:ŋ/	น้อง

น้ำ /ná:/	น้ำ /ná:/	น้ำ
ป้า /pâ:/หรือ แม่ป้า	ป้า /pâ:/หรือ แม่ป้า	ป้า
พ่อ /phǎ:/ หรือ อีพ่อ	พ่อ /phǎ:/ หรือ อีพ่อ	พ่อ
พ่อใหญ่ /phǎ: -náy/	พ่อใหญ่ /phǎ: -náy/	ตา
พ่อเถ่า /phǎ: -thâw/	พ่อเถ่า /phǎ: -thâw/	พ่อตา
พี่อ้าย /phī: -?â:y/	พี่อ้าย /phī: -?â:y/	พี่เขย
พี่เอื้อย /phī: -?ûay/	พี่เอื้อย /phī: -?ûay/	พี่สะใภ้
แม่ /mǎ:/	แม่ /mǎ:/	แม่
แม่ใหญ่ /mǎ: -ñāy/	แม่ใหญ่ /mǎ: -ñāy/	ยาย
แม่เถ่า /mǎ: -thâw/	แม่เถ่า /mǎ: -thâw/	แม่ยาย
ลูกกัก /lû:k -kǒk/	ลูกกัก /lû:k -kǒk/	ลูกคนโต
ลูกหล่า /lû:k -lâ:/	ลูกหล่า /lû:k -lâ:/	ลูกคนเล็ก
ลูกเขย /lû:k -khǎ:y/	ลูกเขย /lû:k -khǎ:y/	ลูกเขย
ลูกเภา /lû:k -phây/	ลูกเภา /lû:k -phây/	ลูกสะใภ้
ลุง /lún/ หรือ พ่อลุง	ลุง /lún/ หรือ พ่อลุง	ลุง
อา /?a:/	อา /?a:/	อา(ผู้หญิง)
อาว /?a:w/	อาว /?a:w/	อา(ผู้ชาย)
อ้าย /?â:y/	อ้าย /?â:y/	พี่ชาย
เอื้อย /?ûay/	เอื้อย /?ûay/	พี่สาว

3) การใช้คำที่เรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ การเรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ในภาษาไทย
ถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง จะคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กะต๊ิบ /kà -tǐp/	กะต๊ิบ /kà -tǐp/	กระต๊ิบ
กระทะ /kà -thá?/ หรือ หม่อขางกระทะ /kà -thá?/ หรือ หม่อขาง		กระทะ
กะต้อ /kà -tǎ:/	ตะก้อ /tǎ -kǎ:/	ตะกร้อ
กะตำ /kà -tǎ:/	กะตำ /kà -tǎ:/	ตะกร้า
กะตุ้ด /kà -tǔt/	กะตุ้ด /kà -tǔt/	ตะกรุด
บักจ๊ก /bàk -cǒk/	บักจ๊อบ /bàk -cǒp/	จอบ
กะโป้ /kà -pǒ:/	กะโป้ /kà -pǒ:/	กะลา

เกียน /kian/	เกียน /kian/	เกวียน
ขวน /khüan/	ขวน /khüan/	ขวาน
จั่ว /khüa/	จั่ว /khüa/	สะพาน
กั้นญี่ /khán -nú:/	กั้นญี่ /khán -nú:/	ร่ม
ซั้ง /síng/	ซั้ง /síng/	ตาซั้ง
		เครื่องซั้งน้ำหนัก
บ่วง /bũan/ หรือ ซ่อน	บ่วง /bũan/ หรือ ซ่อน	ซ้อน
ป่องเอี่ยม /pɔ̃:ŋ -?iam/ หรือ หน้าต่างป่องเอี่ยม	ป่องเอี่ยม /pɔ̃:ŋ -?iam/ หรือ หน้าต่าง	หน้าต่าง
แป้น /pê:n/	แป้น /pê:n/	ไม้กระดาน
ฟอย /fó:y/	ฟอย /fó:y/	ไม้กวาด
วี /wí:/	วี /wí:/	พัด
แว่น /wě:n/	แว่น /wě:n/	กระจก
ส่ง /sòŋ/	ส่ง /sòŋ/	กางเกง
สาด /sà:t/	สาด /sà:t/	เสื่อ
เสื่อ /sũa/	เสื่อ /sũa/	ฟูก
เสื่อ /sùa/	เสื่อ /sùa/	เสื่อ

4) การใช้คำเรียกชื่ออาหาร พืช ผัก ผลไม้ การเรียกชื่อ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ก้วย /kũay/	ก้วย /kũay/	กล้วย
ก้อย /kô:y/	ก้อย /kô:y/	พล่า น้ำตก
ก้อยซิ่น /kô:y -sîn/	ก้อยซิ่น /kô:y -sîn/	พล่าเนื้อ
เข้า /khàw/	เข้า /khàw/	ข้าว
เข้าปาด /khàw -pà:t/	เข้าปาด /khàw -pà:t/	ขนมเปียกปูน
เข้าปุ้น /khàw -pùn/	เข้าปุ้น /khàw -pùn/	ขนมจีน
เข้าหนม /khàw -nôm/	เข้าหนม /khàw -nôm/	ขนม
แจ่ว /cɛ:w/	แจ่ว /cɛ:w/	น้ำพริก
ซิ่น /sîn/	ซิ่น /sîn/	เนื้อ

ตำนึ่ง /tam – nín/	ตำนึ่ง /tam – nín/	ตำลึง
ตำบักหุ่ง /tam –bàk –hũŋ/	ตำบักหุ่ง /tam –bàk –hũŋ/	ส้มตำ
บักเขียบ /bàk –khìap/	บักเขียบ /bàk –khìap/	น้อยหน่า
บักແ່ງ /bàk –khê:ŋ/	บักແ່ງ /bàk –khê:ŋ/	มะเขือพวง
บักหั่น /bàk –thán/	บักหั่น /bàk –thán/	พุทรา
บักนัต /bàk –nát/	บักนัต /bàk –nát/	สับประรด
บักพิล้า /bàk –phí–lá:/	บักพิล้า /bàk –phí–lá:/	ทับทิม
บักม่วง /bàk –mũaŋ/	บักม่วง /bàk –mũaŋ/	มะม่วง
บักมี /bàk –mí:/	บักมี /bàk –mí:/	ขนุน
บักสิดา /bàk –sí: –da:/	บักสิดา /bàk –sí: –da:/	ฝรั่ง
บักหุด /bàk –hù:t/	บักหุด /bàk –kù:t/	มะกรูด
บักอ้อ /bàk –?ũ:/	บักอ้อ /bàk –?ũ:/	ฟักทอง
บักหุ่ง /bàk –hũŋ/	บักหุ่ง /bàk –hũŋ/	มะละกอ
ปาแตก /pa: –dɛ:k/	ปาแตก /pa: –dɛ:k/	ปลาร้า
ผักเป็น /phăk –pê:n/	ผักเป็น /phăk –pê:n/	ผักกูด
ผักสะแงะ /phăk –sà –ŋɛ?/	ผักหอมแปะ /phăk –hɔ:m –pe:/	สาระแหน่
ผักอีฮุ้ม /phăk –?i: – húm/	ผักอีฮุ้ม /phăk –?i: – húm/	มะรุม
หัวสิงไค้ /hũa –sĩŋ –kháy/	หัวสิงไค้ /hũa –sĩŋ –kháy/	ตะไคร้
อั่ว /?ũa/	อั่ว /?ũa/	ไส้กรอก

คำว่า ผัก /phăk/ เป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา แต่เขียนรูปวรรณยุกต์จัตวากำกับไม่ได้

เพราะ ผ เป็นอักษรสูง

5) การใช้คำเรียกชื่อสัตว์ชนิดต่างๆ การเรียกชื่อสัตว์ชนิดต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะใช้คล้ายคลึงกันจะมีบางคำคล้ายภาษาไทยมาตรฐาน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กวาง /khuang/	กวาง /khuang/	กวาง
กะปอม /kà – pɔ:m/	กะปอม /kà – pɔ:m/	กิ่งก่า
กะฮอก /kà – hɔ:k/	กะฮอก /kà – hɔ:k/	กระรอก
กั๊บกั๊ /kăp – kê:/	กั๊บกั๊ /kăp – kê:/	ตุ๊กแก

จี้เกี่ยม /khì: – kiam/	จี้เกี่ยม /khì: – kiam/	จิ้งจก
จี้โก๋ /khì: – kǎ:/	จี้โก๋ /khì: – kǎ:/	จิ้งเหลน
จี้เข็บ /khì: – khěp/	จี้เข็บ /khì: – khěp/	ตะขาบ
เข้ /khè:/	เข้ /khè:/	จระเข้
จู้ว /núa/	จู้ว /núa/	วัว
เกีย /kia/	เจีย /cia/	ค้างคาว
นกกะบา /nók – ka – ba:/	นกกะบา /nók – ka – ba:/	นกตีทอง
นกขุ่ม /nók – khùm/	นกขุ่ม /nók – khùm/	นกคุ้ม
นกจอก /nók – cò:k/	นกจอก /nók – cò:k/	นกกระจอก
นกจิบ /nók – cǐp/	นกจิบ /nók – cǐp/	นกกระजิบ
นกเจ้า /nók – cǎw/	นกเจ้า /nók – cǎw/	นกกระยางควาย
นกแจนแวน /nók – cɛ:n – wé:n/	นกแจนแวน /nók – cɛ:n – wé:n/	นกกระแวน
นกแซ้ว /nók – cé:w/	นกแซ้ว /nók – cé:w/	นกแซงแซว
นกญ้าง /nók – ná:ŋ/	นกญ้าง /nók – ná:ŋ/	นกกระยาง
นกท้ำ /nók – thá:/	นกท้ำ /nók – thá:/	นกกระทา
แป้ /bê:/	แพะ /phê:/	แพะ
ปากะเคิด /pa: – kà – dǎ:t/	ปากะเคิด /pa: – kà – dǎ:t/	ปลากระดี
ปาขอ /pa: – khǎ:/	ปาขอ /pa: – khǎ:/	ปลาซ่อน
ปาแข็ง /pa: – khě:n/	ปาแข็ง /pa: – khě:n/	ปลาหมอ
ปาซัว /pa: – síw/	ปาซัว /pa: – síw/	ปลาชิว
ปาดอง /pa: – tɔ:ŋ/	ปาดอง /pa: – tɔ:ŋ/	ปลากทราย
ปาส้อย /pa: – sǎ:y/	ปาส้อย /pa: – sǎ:y/	ปลาสร้อย
ปิง /piŋ/	ปิง /piŋ/	ปลิง
แม้งกะปี้ /mé:ŋ – kà – bí:/	แม้งปอ /mé:ŋ – kà – bí:/	แมลงปอ
แม้งงอด /mé:ŋ – ŋw:t/	แม้งงอด /mé:ŋ – ŋw:t/	แมลงป่อง
เผ้ง /phəŋ/	เผ้ง /phəŋ/	ผึ้ง
ถั่น /lé:n/	ถั่น /lé:n/	ตะกวด
ฮวก /húak/	ฮวก /húak/	ลูกอ๊อด
แฮด /hê:t/	แฮด /hê:t/	แรด

ข้อสังเกต จากตัวอย่าง การใช้คำเรียกชื่อสัตว์ชนิดต่างๆ มีข้อที่น่าสังเกต คือ คำ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงนั้น เนื่องจากไม่มีเสียง /r/ ร และไม่มีเสียงควบกล้ำ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง จึงใช้คำว่า กะ แทนคำว่า กระ ในภาษาไทยมาตรฐานได้ดังกล่าวมาแล้ว แต่ยังมีคำที่ตัดเสียง กะ ออกเหลือเพียงพยางค์หลัง เช่น นกกระจอก นกกระจิบ นกกระทา นกกระยาง จะกลายเป็น นกกะจอก นกกะจิบ นกกะทา นกกะยาง และกลายเป็น นกจอก นกจิบ นกจ่าง นกท้าว แต่การใช้คำเหล่านี้ผู้บอกภาษาบางคนก็ใช้ทั้งสองคำ

นอกจากนี้ยังมีคำต่างๆ ไปในภาษาไทยถิ่นอีสาน และลาวเวียงที่มีลักษณะนี้อีกจำนวนมาก คือ ตัดเสียง กะ ออกเหลือเพียงพยางค์หลัง แต่ผู้บอกภาษาบางคนก็ใช้ทั้งสองคำ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ภาษาไทยมาตรฐาน
คั้ง /dôŋ/	กะคั้ง /kà-dôŋ/	กระคั้ง
คูก /dù:k/	คูก /dù:k/	กระคูก
คุม /dum/	คุม /dum/	กระคุม
โคด /dò:t/	โคด /dò:t/	กระโคด
โถน /thǎ:n/	โถน /thǎ:n/	กระโถน
ทีบ /thu:p/	ทีบ /thu:p/	กระทีบ
บวย /buay/	บวย /buay/	กระบวย
บอก /bò:k/	บอก /bò:k/	กระบอก
บุง /buŋ/	กะบุง /buŋ/	กระบุง

นอกจากที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงยังมีการใช้คำที่คล้ายกัน แต่ออกเสียงต่างกันและสื่อความหมายต่างกัน การศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ผู้วิจัยพบว่าถ้ายังสับสนในเรื่องเสียงแล้ว จะมีผลทำให้การใช้คำผิดพลาดได้ด้วย ตัวอย่างเช่น

บ่ซำบายเป็นไข่

กินเข้ากับไข่

ปวดเข้าหลาย

จากตัวอย่างนี้ จะมีคำ 2 คู่ คือ

คำว่า ไข่ ในประโยคที่ 1 และ 2

คำว่า เข้า ในประโยคที่ 2 และ 3

ถ้าดูจากภาษาเขียน ผู้ที่ไม่ใช่ชาวไทยอีสาน และชาวลาวเวียง จะแยกไม่ออกว่าคำทั้งคู่ต่างกันอย่างไร แต่ถ้าเขียนด้วยตัวอักษร หรือ อักษรแทนเสียงแล้วจะเห็นความแตกต่างกันชัดเจน คือ เรื่องเสียงวรรณยุกต์

บ่ซำบายเป็นไข่ /khây/

เสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

กินเข้ากับไข่ /khăy/

เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

กินเข้า /khàw/ กับ ไข่

เสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ปวดเข้า /khăw/ หลาย

เสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น

คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และชาวลาวเวียง จะมีคำลักษณะเช่นนี้อยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดความสับสนในการออกเสียงของคนท้องถิ่นอื่น แต่ถ้าสังเกตจะสามารถบอกได้ว่าคำเหล่านี้เป็นเสียงวรรณยุกต์อะไร และสื่อความหมายอย่างไรในประโยค

ภาษาไทยถิ่นอีสาน

ชาวลาวเวียง

ความหมาย

เข้า /khàw/

เข้า /khàw/

ข้าว

เข้า /khàw/

เข้า /khàw/

เข้า

เข้า /khăw/

เข้า /khăw/

เข้า

ไข่ /khây/

ไข่ /khây/

ไข่

ไข่ /khăy/

ไข่ /khăy/

ไข่

คำ /khâ:/

คำ /khâ:/

คำ

คำ /khă:/

คำ /khă:/

คำ

ข้าง /sâ:/

ข้าง /sâ:/

ข้าง

ข้าง /să:/

ข้าง /să:/

ข้าง

เข้า /sâw/

เข้า /sâw/

เข้า

เข้า /săw/

เข้า /săw/

เข้า

ผ่า /phà:/

ผ่า /phà:/

ผ่า

ผ่า /phă:/

ผ่า /phă:/

ผ่า

ฟ้า /fâ:/

ฟ้า /fâ:/

ฟ้า

ฟ้า /fă:/

ฟ้า /fă:/

ฟ้า

ม่วน /müan/

ม่วน /müan/

ม่วน

ม่วน /müan/

ม่วน /müan/

ไพเราะ สนุก

เสื่อ /süa/

เสื่อ /süa/

เสื่อ

เสื่อ /sǐa/	เสื่อ /sǐa/	ฟูก
เสื่อ /sǐa/	เสื่อ /sǐa/	เชื้อ
ห่า /hà:/	ห่า /hà:/	ห้ำ
ห่า /hǎ:/	ห่า /hǎ:/	ห่า

นอกคำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ยังมีคำที่จะทำให้สับสนในเรื่องเสียงวรรณยุกต์ได้อีก คือ คำที่เปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐานแล้ว จะมีคำที่ออกเสียงเหมือนกัน แต่สื่อความหมายต่างกัน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ซ่า /sǎ:/	ซ่า /sǎ:/	ซ่า
ซ้า /sǎ:/	ซ้า /sǎ:/	ซา
ซ่าย /sǎ:y /	ซ่าย /sǎ:y /	ซ้าย
ซ่าย /sǎ:y/	ซ่าย /sǎ:y/	ซา
น้ำ /nǎ:/	น้ำ /nǎ:/	น้ำ
น้ำ /nǎ:/	น้ำ /nǎ:/	นา
น้ำ /nǎ:m/	น้ำ /nǎ:m/	น้ำ
น้ำ /nǎ:m/	น้ำ /nǎ:m/	ควย
ม่า /mǎ:/	ม่า /mǎ:/	ม่า
ม่า /mǎ:/	ม่า /mǎ:/	มา
ล้า /lǎ:/	ล้า /lǎ:/	ล้า
ล้า /lǎ:/	ล้า /lǎ:/	ลา

คำที่ยกตัวอย่างเหล่านี้ จะเห็นความแตกต่างชัดเจนว่า สื่อความหมายอย่างไรเมื่ออยู่ในรูปของประโยค ตัวอย่างเช่น

เข้าแถวผู้ซ่ายยืนทางซ่ายเคือ

ความหมาย เข้าแถวผู้ซ่ายยืนทางซ่ายนะ

น้ำบู่เดินไปน้ำโคนแล้ว

ความหมาย น้ำไม่อยู่เขาไปนานแล้ว

การใช้คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ในเรื่องของ “คำ” มีที่น่าสนใจคือ คำพยางค์เดียวแบบ CVST และการใช้คำสรรพนาม

1. คำพยางค์เดียวแบบ CVST ซึ่งในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำพยางค์เดียวแบบ CVST จะต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะเป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา แต่ภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ภาษาไทยมาตรฐาน
กัป /kǒp/	กัป /kǒp/	กบ /kòp/
คัก /dǎk/	คัก /dǎk/	คิก /dùk/
อัด /ʔǒt/	อัด /ʔǒt/	อด /ʔòt/

ดังนั้น คำภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่มีพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) สระเสียงสั้น จะไม่มีคำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์เอก

2. การใช้คำสรรพนาม ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง สรรพนามบุรุษที่ 3 ยังคงใช้ทั่วไป แต่สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 คำว่า “ข่อย” “เฮา” กับ “เจ้า” ในปัจจุบันผู้ที่ได้รับการศึกษาจะไม่ใช้กับ ผู้อาวุโส เช่น พูดกับบิดา มารดา ปู่ย่า ตา ยาย หรือผู้ใหญ่ทั่วไป แต่จะใช้คำแทนตัวเองว่า หนู ผม แทน และคำตอบรับว่า อะ ครับ แทน เหมือนภาษาไทยมาตรฐาน แต่ยังคงใช้กับผู้อาวุโสกว่า เช่น พูดกับเด็กๆ ยังมีที่ใช้คำว่า “ข่อย” กับ “เจ้า”

ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ “พี่” พูดกับ “น้อง” ก็เรียกตัวเองว่า “พี่” ไม่เรียกว่า “อ้าย” หรือ “เอื้อย” และน้องก็เรียกตัวเองว่า “หนู” หรือ “ผม” หรือใช้ชื่อเล่นเรียกตัวเอง เหมือนในภาษาไทยมาตรฐาน การเรียกชื่อ อีพ่อ อีแม่ อีพ่อใหญ่ อีแม่ใหญ่ นั้นก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันไม่มีใครใช้เพราะถือว่าเป็นคำหยาบตามอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐาน จะใช้อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ หรือผู้อาวุโส คนรุ่นใหม่ส่วนมากมักจะไม่ใช่คำเหล่านี้แล้ว แต่จะหันไปใช้คำว่าพ่อ แม่ ตา ยาย แทน

2.1.2 การเรียงคำ

ในชีวิตประจำวันของคนเรา จำเป็นต้องใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ความเข้าใจ และอื่นๆ ดังนั้น ภาษาจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งในการดำรงชีวิตของมนุษย์

ภาษาที่เราใช้ในการติดต่อสื่อสารนั้น มีทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ภาษาพูดนับเป็นภาษาที่แท้จริง ส่วนภาษาเขียนเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ใช้เขียนแทนภาษาพูด เพื่อใช้บันทึกเรื่องราว

ต่าง ๆ และศาสตร์ทุกแขนงเพื่อให้สูญสิ้นไป การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน เราจึงใช้ทั้งภาษาพูด ภาษาเขียน และแน่นอน การสื่อสารที่จะประสบผลสำเร็จการใช้ “ภาษา” เป็นสื่อ นั้น จะต้องประกอบด้วย การเรียงคำ และประโยคนั้นเอง จึงจะสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษานั้น ๆ

ภาษาที่ใช้ในการพูดจากัน หรือการใช้ภาษาของแต่ละภาษานั้น จะต้องมีการเรียงคำ เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันระหว่างผู้ส่งสารกับผู้รับสาร การเรียงคำ หมายถึงการมีคำ ตั้งแต่ 2 คำ ขึ้นไปมารวมกันเพื่อสื่อความหมาย การเรียงคำจะรวมกันเป็น วลี อนุประโยค หรือ ประโยคก็ ตามต้องมีกฎเกณฑ์ (วิไลวรรณ, 2526: 47) ซึ่งกฎเกณฑ์การเรียงคำแต่ละภาษานั้นจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้แล้วแต่ลักษณะของภาษาแต่ละภาษาว่ามีกฎเกณฑ์อย่างไร ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงก็เช่นเดียวกันมีการเรียงคำ ดังนี้

2.1.2.1 การเรียงคำในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

การเรียงคำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงโดยทั่ว ๆ ไป จะคล้ายคลึงกัน จะมีลักษณะเหมือนการเรียงคำในภาษาไทยมาตรฐาน ดังต่อไปนี้คือ

1) การเรียงคำในระดับคำ คือ การนำเอาคำ 2 คำ มาเรียงกัน และคำขยายจะอยู่หลังคำนามหรือคำกริยา เหมือนภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กันดี /khón -di:/	กันดี /khón -di:/	คนดี
กันชั่ว /khón -sǔa/	กันชั่ว /khón -sǔa/	คนชั่ว
กันเลว /khón -lé:w/	กันเลว /khón -lé:w/	คนเลว
ใจดี /cay -di:/	ใจดี /cay -di:/	ใจดี
ใจฮ้าย /cay -hā:y/	ใจฮ้าย /cay -hā:y/	ใจร้าย
ใจเสีย /cay -sia/	ใจเสีย /cay -sia/	ใจเสีย
ใจหาย /cay -hā:y/	ใจหาย /cay -hā:y/	ใจหาย
รักดี /hák -di:/	รักดี /hák -di:/	รักดี
รักชั่ว /hák -sǔa/	รักชั่ว /hák -sǔa/	รักชั่ว

จากตัวอย่างดังกล่าวนี้ คำบางคำถ้านำมาเรียงคำสลับที่กันจะสื่อความหมายต่างกัน คือ

ใจดี เป็น ดีใจ

ใจเสีย เป็น เสียใจ

ใจหาย เป็น หายใจ

นอกจากนี้ คำประสม ก็มีลักษณะการเรียงคำคล้ายกับการเรียงคำในระดับคำเพราะ คำประสม คือ คำมูลตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปรวมกันเป็นคำเดียว (กำชัย, 2509: 255) โดยให้คำที่มีความหมายหลักอยู่ข้างหน้า และคำที่เป็นส่วนขยายอยู่ข้างหลังคำที่นำมาประสมกันนั้นเป็นได้ทั้ง คำนาม คำกริยา และคำวิเศษณ์

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
ขนส่ง /khǒn –sǒŋ/	ขนส่ง /khǒn –sǒŋ/	ขนส่ง
เข้าใจ /khàw –cay/	เข้าใจ /khàw –cay/	เข้าใจ
ดูเย็น /tū: –yen/	ดูเย็น /tū: –yen/	ดูเย็น
โต๊ะเรียน /tó –hían/	โต๊ะเรียน /tó –hían/	โต๊ะเรียน
น้ำแข็ง /nâ:m –khǎŋ/	น้ำแข็ง /nâ:m –khǎŋ/	น้ำแข็ง
ปลาเค็ม /pa: –khém/	ปลาเค็ม /pa: – khém/	ปลาเค็ม
พ่อครัว /phǎ: –khúa/	พ่อครัว /phǎ: –khúa/	พ่อครัว
พ่อเถา /phǎ: –thàw/	พ่อเถา /phǎ: –thàw/	พ่อตา
แม่ครัว /mǎ: –khúa/	แม่ครัว /mǎ: –khúa/	แม่ครัว
แม่น้ำ / mǎ: – nâ:m/	แม่น้ำ / mǎ: – nâ:m/	แม่น้ำ
ลูกเขย /lû:k –khǎy/	ลูกเขย /lû:k –khǎy/	ลูกเขย
ลูกน้อง /lû:k – nǎ:ŋ/	ลูกน้อง /lû:k – nǎ:ŋ/	ลูกน้อง
ลูกไม้ /lû:k – mǎy/	ลูกไม้ /lû:k – mǎy/	ลูกไม้
เว้าจา /wâw –ca:/	เว้าจา /wâw –ca:/	พูดจา
เสียหน้า /sǎ –nà:/	เสียหน้า /sǎ –nà:/	เสียหน้า
หุงต้ม /hǔŋ –tôm/	หุงต้ม /hǔŋ –tôm/	หุงต้ม

2) การเรียงคำในระดับวลี การเรียงคำในระดับวลีนี้ คือ กลุ่มคำที่นำมาเรียงติดต่อกัน สามารถสื่อความหมายได้ แต่ไม่ได้ความครบบริบูรณ์ ข้อสำคัญที่จะสังเกต คือ ไม่ใช่คำประสม คือ เป็นคำต่อคำที่ใช้ติดต่อกัน และมีเนื้อความเกี่ยวเนื่องกันด้วย (พระยาอุปกิตศิลปสาร 2514: 199) ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมีการเรียงคำในระดับวลีเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กำลังกิน /kam –láŋ –kin/	กำลังกิน /kam –láŋ –kin/	กำลังกิน

กินแล้ว /kin -lé:w/	กินแล้ว /kin -lé:w/	กินแล้ว
เก่งอีหลี /kɛŋ -ʔi: -lí:/	เก่งอีหลี /kɛŋ -ʔi: -lí:/	เก่งจริง ๆ
ไก่อ๊เง้ /kǎy - cɛ:/	ไก่อ๊เง้ /kǎy - cɛ:/	ไก่อ๊เง้
คันกรุงเทพ /khón -kun -thê:p/	คันกรุงเทพ /khón -kun -thê:p/	คนกรุงเทพ
ชั้นหนึ่ง /sân - nũan/	ชั้นหนึ่ง /sân - nũan/	ชั้นหนึ่ง
ช่างโตใหญ่ /sâ:ŋ -to: - nǎy/	ช่างโตใหญ่ /sâ:ŋ - to: - nǎy/	ช่างตัวใหญ่
ดีอีหลี /di: -ʔi: - lí:/	ดีอีหลี /di: -ʔi: -lí:/	ดีจริง ๆ
เดือนอ้าย /duan -ʔâ:y/	เดือนอ้าย /duan -ʔâ:y/	เดือนอ้าย
เต่าทะเล /tǎw -thá -lé:/	เต่าทะเล /tǎw -thá -lé:/	เต่าทะเล
นกเขาชวา /nók -khǎw -sa - wá:/	นกเขาชวา /nók -khǎw -sa - wá:/	นกเขาชวา
น้ำพิกาปูก /ná: -lí -ka: -pũk/	น้ำพิกาปูก /ná: -lí -ka: -pũk/	นาฬิกาปลุก
ในบ้าน /náy -bân/	ในบ้าน /náy -bân/	ในบ้าน
ลูกผู้ชาย /lû:k - phũ:-sá:y/	ลูกผู้ชาย /lû:k - phũ:-sá:y/	ลูกผู้ชาย
สามน้ำที่ /sǎm-ná:-thí:/	สามน้ำที่ /sǎm-ná:-thí:/	สามนาฬิกา
อายน้องกัน /ʔâ:y - nũ:ŋ - kan/	อายน้องกัน /ʔâ:y - nũ:ŋ - kan/	พี่น้องกัน
เฮือนสีขาว /huán- sí:- khǎ:w/	เฮือนสีขาว /huán- sí:- khǎ:w/	บ้านสีขาว
เฮือนหลังใหญ่ /huán- lǎŋ - nǎy/	เฮือนหลังใหญ่ /huán- lǎŋ - nǎy/	บ้านหลังใหญ่

3) การเรียงคำในระดับประโยค การเรียงคำในภาษาไทยจะไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เพราะภาษาไทยเป็นภาษาในตระกูลคำโดด ในภาษาถิ่นทั่วไปทั้งในประเทศไทย จีน และเวียดนาม ประโยคส่วนใหญ่เรียงคำในรูปของ ประธาน กริยา กรรม การเรียงคำรูปของกรรม ประธาน กริยา ก็มีแต่เป็นส่วนน้อย (วิไลวรรณ, 2526: 47) การเรียงคำในประโยคคือ การนำกลุ่มคำที่มีความเกี่ยวข้องกันมาเรียงติดต่อกัน สามารถสื่อความหมายได้ และมีใจความครบบริบูรณ์ เช่น ฉันไปโรงเรียนทุกวัน ฉันชอบอ่านหนังสือ เป็นต้น

การเรียงคำในประโยคนั้น ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมีลักษณะเหมือนการเรียงคำในภาษาไทยมาตรฐาน คือ ประโยคทั่วไปจะประกอบด้วย ประธาน กริยา กรรม หรือประกอบด้วย ภาคประธาน ภาคแสดง เช่น นกบิน นับเป็นประโยคที่สมบูรณ์ เพราะคำกริยา “บิน” เป็นอกรรมกริยา คือ กริยาที่ไม่มีกรรมมารองรับ เป็นประโยคที่มีทั้งภาคประธาน และภาคแสดง

ในชีวิตประจำวันของชาวไทยอีสาน และชาวลาวเวียงในจังหวัดสระแก้วนั้น ประโยคที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ได้ถามทุกข์สุขซึ่งกัน และกัน จะมีลักษณะการเรียงคำดังนี้

1. การเรียงคำในประโยคบอกเล่า
2. การเรียงคำในประโยคคำถาม
3. การเรียงคำในประโยคปฏิเสธ

3.1) การเรียงคำในประโยคบอกเล่า จะมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษาไทย มาตรฐาน คือ ในชีวิตประจำวันที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการติดต่อสนทนาติดต่อสื่อสารกันนั้น การบอกเล่าถึงความรู้สึก ความคิดเห็น เล่าประสบการณ์ เหตุการณ์ต่าง ๆ ล้วนใช้ประโยค บอกเล่าทั้งสิ้น

ตัวอย่าง ประโยคบอกเล่าในภาษาไทยถิ่นอีสาน และชาวลาวเวียง

	กินเข้าอ้มหลาย /kin -khàw -ʔim -lǎ:y/
ความหมาย	กินข้าวอ้มมาก
	ข่อยเมื่อก่อนเคือ /khòy - muǎ - kǝ:n - dǝ:/
ความหมาย	ฉันกลับก่อนนะ
	คิดฮอดบ้านหลาย /khuít - hǝ:t - bǎ:n - lǎ:y/
ความหมาย	คิดถึงบ้านมาก
	ง้ำมคือในฝั้น /ŋǎ:n - khuít - náy - fǎn/
ความหมาย	สวยเหมือนในฝั้น
	เข้าฮ่องเพ็งม่วนหลาย /cǎw - hǝ:ŋ - phǝ:ŋ - mǝan - lǎ:y/
ความหมาย	คุณร้องเพลงเพราะมาก
	แซบอีหลีได้ /sǝ:p - ʔi: - lǝ: - dé:/
ความหมาย	อร่อยจริง ๆ นะ
	ญ่างไว้อีหลี /nǎ:ŋ - wáy - ʔi: - lǝ:/
ความหมาย	เดินเร็วจริง ๆ
	เติกน้อยไปโล้งเลี่ยน /dǝk - nǝ:y - pay - lǝ:ŋ - lían/
ความหมาย	เด็ก ๆ ไปโรงเรียน
	ตาเข้าง้ำมหลาย /ta: - cǎy - ná:m - lǎ:y/
ความหมาย	ตาคุณสวยมาก

	นอนตื่นเช้าดีกว่าตื่นสาย /nɔːn - tuɪːn - sâw - diː - kũa - tuɪːn - sũay/
ความหมาย	นอนตื่นเช้าดีกว่าตื่นสาย
	เบ๊งกัก ๆ แหน่ /bɛ̃ŋ - kək - khák - khák - nɛː/
ความหมาย	คูตี ๆ หน่อย
	ไปญามแม่ใหญ่ /pay - ģaːm - mɛː - ģĩy/
ความหมาย	ไปเยี่ยมยาย
	พี่เอื้อยเจ้าจ๋ามเนาะ /phĩː - ʔũay - câw - náːm - nɔː/
ความหมาย	พี่สะใภ้คุณสว่นะ
	ไฟฟ้าฮุ่งหลาย /fáy - fãː - hũŋ - lǎːy/
ความหมาย	ไฟฟ้าสว่างมาก
	เมื่อบ้านไว้ ๆ เด้อ /muía - bâːn - wáy - wáy - dɔː/
ความหมาย	กลับบ้านเร็ว ๆ นะ
	ยาขมอีหลี /yaː - khõm - ʔiː - lĩː/
ความหมาย	ยาขมจริง ๆ
	ถ้าเมื่อก่อนเด้อ /láː - muía - kũn - dɔː/
ความหมาย	ลากลับก่อนนะ
	เว้าม่วนหลาย /wâw - mũan - lǎːy/
ความหมาย	พูดเพร่ามาก
	สอนเลขข่อยแหน่ /sɔːn - lêːk - khòːy - nɛː/
ความหมาย	สอนเลข(เลขคณิต)ฉันทด้วย
	หิวเข้าหลาย /hĩw - khàw - lǎːy/
ความหมาย	หิวข้าวมาก
	อยู่บ้านเคื่อลูก /yũː - bàːn - dɔː - lũːk/
ความหมาย	อยู่บ้านนะลูก
	เฮ็ดเวียกตี ๆ เด้อ /hét - wiak - diː - diː - dɔː/
ความหมาย	ทำงานตี ๆ นะ

3.2) การเรียงคำในประโยคคำถาม เมื่อมีการติดต่อสนทนาสื่อสารกัน การบอกเล่า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในบางครั้งจะมีข้อสงสัย จึงมีถามหรือมีการใช้ประโยคคำถามในการสนทนา ซึ่งมีลักษณะเหมือนภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง ประโยคคำถามในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

	กินเข้าแล้วบ้อ /kin - khàw-lê:w- bǝ:/
ความหมาย	กินข้าวแล้วยัง
	เข้าไปได้บ่ /khàw - pay - dâi - bǝ:/
ความหมาย	เข้าไปได้ไหม
	คิดฮอดข่อยบ่ /khút-hǝ:t- khǝ:y- bǝ:/
ความหมาย	คิดถึงฉันไหม
	เงินไผ่วางอยู่หนี่ /nǝn- phǎy - wá:n- yǝ:- nǝ:/
ความหมาย	เงินใครวางอยู่นี่
	เจ้ากินแกงเหียนเป็นบ่ /câw-kin - kɛ:n - ʔian- pen- bǝ:/
ความหมาย	คุณกินแกงปลาไหลเป็นไหม
	แซบบ่ /sɛ:p- bǝ:/
ความหมาย	อร่อยไหม
	ญาคันเฮ็ดหญ้งลูก /tɕâ:t - kan-hét- nǎŋ-lǝ:k/
ความหมาย	แย่งกันทำไมลูก
	ดีใจบ่ /di:-cay - bǝ:/
ความหมาย	ดีใจไหม
	ตำบักหุ่งให้ใส่ป่าแตกบ่ /tam-bàk-hǎŋ-hǎy-sǎy- pa:-dɛ:k- bǝ:/
ความหมาย	สั้มนำให้ใส่ปลาร้าไหม
	ถูบ่ /thù:k- bǝ:/
ความหมาย	ถูไหม
	ทั้นอยู่ได้บ่ /thón-yǝ:-dâi - bǝ:/
ความหมาย	ทนอยู่ได้ไหม
	แน้มเฮ็ดหญ้ง /né:m-hét-tɕǎŋ/
ความหมาย	มองทำไม
	เบ้งหน้งบ่ /bǝŋ- nǎŋ- bǝ:/
ความหมาย	ดูหน้งไหม
	ไปไผ่มาแล้วเข้า /pay-sǎy-má:-tɛ:-sǎw/
ความหมาย	ไปไหนมาแล้วเข้า
	ไผ่สิไปเที่ยวหน่น /phǎy-sǝ:-pay - thǎw- nǝ:/

ความหมาย	ใครจะไปเที่ยวบ้าง ฝนตกแฮ้งบ่ /phǒn -tǒk - hé:ŋ - bǐ:/
ความหมาย	ฝนตกหนักไหม พ่อเจ้าไปไส /phǐ: -cāw - pay -sǎy/
ความหมาย	พ่อกของคุณไปไหน ฟ้าวไปไส /fā:w -pay -sǎy/
ความหมาย	รีบไปไหน เมื่อบ้านม่วนบ่ /muá -bà:n -mǎn - bǐ:/
ความหมาย	กลับบ้านสนุกไหม ยาข่มบ่ /ya: -khǒm - bǐ:/
ความหมาย	ยาขมไหม ลาบแซบบ่ /lā:p -sē:p - bǐ:/
ความหมาย	ลาบอร่อยไหม เว้าล้าวเป็นบ่ /wāw -lá:w - pen - bǐ:/
ความหมาย	พูดภาษาลาวเป็นไหม เสื่อโตนี่จ้ามบ่ /sùu - to: - nǐ: -ŋá:m - bǐ:/
ความหมาย	เสื่อตัวนี้สวยไหม อยากไปเที่ยวบ่ /yà:k - pay - thǐaw - bǐ:/
ความหมาย	อยากไปเที่ยวไหม เฮ็ดเป็นบ่ /hét - pen - bǐ:/
ความหมาย	ทำเป็นไหม

3.3) การเรียงคำในประโยคปฏิเสธ ในการสนทนาติดต่อสื่อสารกันนั้น เมื่อมีการบอกเล่ามีคำถามบางครั้งจะมีความคิดเห็นคล้อยตามกัน เหมือนกัน แต่บางครั้งก็มีความคิดเห็นไม่เหมือนกัน จึงทำให้มีการปฏิเสธเกิดขึ้น ซึ่งการเรียงคำในประโยคปฏิเสธนี้จะมีลักษณะเหมือนภาษาไทยมาตรฐาน

ตัวอย่าง ประโยคปฏิเสธในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

	กินเข้าบ่แซบ /kin -khàw - bǐ: - sē:p/
ความหมาย	กินข้าวไม่อร่อย
	ข่อยบ่หิว /khò:y - bǐ: - hǐw /

ความหมาย	ฉันไม่หิว ฉันบ่คืบต้องคอบ /khón – bǐ:- dǐ:- bǐ:- tǐ:ŋ – khóp/
ความหมาย	คนไม่ดีไม่ต้องคอบ จั้นบ่มีคอกบ่ต้องมาขอ /ŋún – bǐ:- mí:- dǔ:k – bǐ:- tǐ:ŋ – má:- khó:/
ความหมาย	เงินไม่มีหรือไม่ต้องมาขอ แจ๋นนี้ค้อบแซบ /cǐ:w – nǐ:- khǔ:- bǐ:- sǐ:p/
ความหมาย	น้ำพริกนี้ทำไมไม่อร่อย ซำบายคืออยู่แต่บ่ม่วน /sám – ba:y – di:- yǔ:- tǐ:- bǐ:- mǔan/
ความหมาย	สบายดีแต่ไม่สนุก ญ่างบ่ไว้คอกเจ็บขาอยู่ /ŋǎ:- bǐ:- wáy – dǔ:k – cǐp – khǎ:- yǔ:/
ความหมาย	เดินไม่เร็วหรือยังเจ็บขาอยู่ ดั่งลูกข่อยบ่โด่งเลย /daŋ – lǔ:k – khǔ:y – bǐ:- dǔ:ŋ – lǎy/
ความหมาย	จมูกลูกของฉันไม่โด่งเลย ตำบักหุ้งกนี้บ่ค้อยแซบ /tam – bàk – hǔŋ – khók – nǐ:- bǐ:- khǔ:y – sǐ:p/
ความหมาย	ส้มตำครกนี้ไม่ค้อยอร่อย เบ็งหน้งบ่ม่วนคอก /bǐŋ – nǎŋ – bǐ:- mǔan – dǔ:k/
ความหมาย	ดูหนังไม่สนุกหรือ ไปบ่ถึก /pay – bǐ:- thǔ:k/
ความหมาย	ไปไม่ถูก ไผบ่ได้อ่านหนังสือ /phǎy – bǐ:- dǎy – ?ǎ:n – nǎŋ – suǎ/
ความหมาย	ใครไม่ได้อ่านหนังสือ ฝนบ่ตักหลายมือแล้ว /fǒn – bǐ:- tǎk – lǎ:y – mu:- lǐ:w/
ความหมาย	ฝนไม่ตกหลายวันแล้ว พ่อใหญ่บ่อยู่ /phǔ:- nǎy – bǐ:- yǔ:/
ความหมาย	ตาไม่อยู่ แม่ใหญ่บ่อยู่ /mǎ:- nǎy – bǐ:- yǔ:/
ความหมาย	ยายไม่อยู่ ยืมแล้วบ่เคี้ยคิ่น /ywm – lǐ:w – bǐ:- kháy – khuǐ:n/
ความหมาย	ยืมแล้วไม่เคยส่งคืน ลูกบ่จั้น /lúk – bǐ:- khǔ:n/

ความหมาย	ลูกไม้ขึ้น เว้าบ่เป็นตาฟ้ง /wâw – bǝ: – pen – ta: – fǎŋ/
ความหมาย	พุดไม่น่าฟ้ง เสื่อไผ่คือบ่เอาไปเมียน /sùə – phǎy – khu: – bǝ: – ?aw – pay – mian/
ความหมาย	เสื่อใครทำไมไม่เอาไปเก็บ หนังสือเล่มนี้ข่อยบ่เคี้ยอ่าน /nǎŋ – sǝ: – ləm – nǝ: – khò:y – bǝ: – khóy – ?ǎ:n/
ความหมาย	หนังสือเล่มนี้ฉันไม่เคยอ่าน เ็นแล้วหันบ่มา /?ǎ:n – lǝ:w – hǎn – bǝ: – má:/
ความหมาย	เรียกแล้วแต่ไม่มา เฮ็ดบ่เป็นสอนข่อยแห่นเคื่อ /hét – bǝ: – pen – sǝ:n – khò:y – nǝ: – dǝ:/
ความหมาย	ทำไมเป็นสอนฉันน้อยนะ

2.1.3 โครงสร้างประโยค

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2541 : 11) กล่าวถึงเรื่องไวยากรณ์ในภาษาไทยไว้ว่า เรื่องสำคัญของระบบไวยากรณ์ไทย คือ เรื่องความสัมพันธ์ของคำที่เรียงกันอยู่ในประโยค ในการศึกษาครั้งนี้ นอกจากจะศึกษาถึงการเรียงคำในประโยคชนิดต่างๆ แล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษาถึงโครงสร้างประโยคแบบต่างๆ ที่พบในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงด้วย

2.1.3.1 โครงสร้างประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

จากการศึกษาเรื่องประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยพบโครงสร้างของประโยค ที่คล้ายคลึงภาษาไทยมาตรฐาน โดยแบ่งเป็นโครงสร้างประโยคสามัญที่เป็นประโยคเริ่มและประโยคไม่เริ่มตามลักษณะการใช้ทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

1) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ อกรรม (อ) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

เมื่อย /mɯay/

ความหมาย

เหนื่อย /nɯay/

2) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ ประธาน อกรรม (ป อ) ตัวอย่าง
ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ฝนตก /fǒn-tǒk/

ความหมาย

ฝนตก /fǒn -tòk/

3) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ อกรรม ประธาน (อ ป) ตัวอย่าง
ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

เมื่อยบ่ใหญ่ /mway-bǐ: - ḡǎy/

ความหมาย

เหนื่อยไหมยาย / nùay-mǎy - yay/

4) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ สกรรม กรรมตรง (ส ต) ตัวอย่าง
ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ไปได้น้ำ /pǎy-dǎy - nǎ:/

ความหมาย

ไปไหนน้ำ /pay - nǎy - ná:/

5) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ ประธาน สกรรม กรรมตรง (ป ส ต)

ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

เด็กล่อยไปโล้งเลียน /dèk - nǐ:y - pay -lǒ:ŋ - lían/

ความหมาย

เด็กๆ ไปโรงเรียน /dèk - dèk - pay - ro:ŋ - rian/

6) โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ กรรมตรง ประธาน สกรรม (ต ป ส) ตัว

อย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

บ้านนี้ไฟญ่ /bân - nǐ: - pǎy - nǎ:/

ความหมาย

ใครอยู่บ้านหลังนี้ /khay - yù: - bân - lăŋ - ní:/

7) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ ทวิกรรม กรรมตรง กรรมรอง(ท ต ร)

ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ป้อนเข้าน้องนำ /pôn - khàw - nō:ŋ - nām/

ความหมาย

ป้อนข้าวน้องด้วย /pôn - khâw - nō:ŋ - dūay/

8) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ ประธาน ทวิกรรม กรรมตรง กรรมรอง(ป ท ต

ร) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

แม่ให้เงินน้อง /mā: - hây - ŋuān - nō:ŋ/

ความหมาย

แม่ให้เงินน้อง

9) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ กรรมตรง ประธาน ทวิกรรม กรรมรอง(ต ป ท

ร) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

เข้านมแม่สิเอาไปวัด /khàw - nōm - mā: - sī - ?aw - pay - wát/

ความหมาย

นมแม่จะเอาไปวัด

10) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ กรรมรอง ประธาน ทวิกรรม กรรมตรง (ต ป

ท ร) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

เข่านาข่อยอึ้งบ่ได้หว่านปุ๋ยเลย /khàw - ná - khǎ:y - nǎŋ - bǎi - dāy - wā:n -

pūy - lǎy/

ความหมาย

เข่านาฉันยังไม่ได้หว่านปุ๋ยเลย

11) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ นามเดี่ยว (นค.) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

แม่ /mā:/

ความหมาย

แม่

12) โครงสร้างประโยคสามัญแบบ นามเดี่ยว นามเดี่ยว (นค. นค.) ตัวอย่าง

ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

พุ้นเค้ บ้านเพ็น /phûn - dê: - bâ:n - pǎn/

ความหมาย

นั่นไง บ้านเขา

2.1.4 คำลงท้ายประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ภาษาแต่ละภาษาจะมีคำลงท้ายประโยคของตนเอง ภาษาไทยมาตรฐานก็เช่นเดียวกัน
จะมีคำลงท้ายประโยคมากมายตามลักษณะของประโยค เช่น

นะ เป็นคำลงท้ายประโยคบอกเล่า ไปแล้วนะ

เลยเป็นคำลงท้ายในประโยคคำสั่ง ไปเลย

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ผู้วิจัยพบคำลงว่ามีคำลง
ท้ายประโยคมากมาย ตามลักษณะของประโยค เช่นเดียวกัน ดังนี้

2.1.4.1 เดี้ /dē:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

หมายถึง แน่ จริง มาก หลาย ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

ข่อยเหม้อยหลายเค้

ความหมาย ฉันเหนื่อยมาก

แต่ถ้าใช้ลงท้ายประโยคปฏิเสธ จะเปลี่ยนเป็นเสียง เดี๊ะ /dēʔ/

บ่แม่นเด๊ะ

ความหมาย ไม่ใช่ ไม่ใช่จริงๆ

2.1.4.2 เดี้อ /dē:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

หมายถึง นะ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

	ไปแล้วเค้อ
ความหมาย	ไปแล้วนะ
	เมื่อก่อนเค้อ
ความหมาย	กลับแล้วนะ

2.1.4.3 ตี /tʰi/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
หมายถึง หรือ ใช้ลงท้ายประโยคคำถาม

	เจ้าบ่กินดี
ความหมาย	คุณไม่กินหรือ
	บ่แซบดี
ความหมาย	ไม่อร่อยหรือ

2.1.4.4 เถาะ /tʰəʔ/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
หมายถึง เถาะ เถิด ใช้ลงท้ายประโยคคำสั่ง หรือ ขอร้อง

	เจ้าไปเถาะอย่ามั่วอีก
ความหมาย	คุณไปเถาะอย่ามั่วอีก
	ไปสาเถาะ
ความหมาย	ไปเสียเถาะ

2.1.4.5 เนาะ /nəʔ/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
หมายถึง นะ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

	ไปเที่ยวน้ำกันเนาะ
ความหมาย	ไปเที่ยวด้วยกันนะ
	เจ้าฮ้องฟังม่วนหลายเนาะ
ความหมาย	คุณร้องเพลงเพราะมากนะ

2.1.4.6 โลด /lɔːt/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
หมายถึง เลย ทีเดียว ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า หรือคำสั่ง

	กินโลด
ความหมาย	กินเลย กินได้เลย

เอาโลค

ความหมาย เอาเลย เอาไปได้เลย

2.1.4.7 หั้น /hàn/ คำลงท้ายนี้พบในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น หมายถึง นั้น
ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

อยู่หั้น

ความหมาย อยู่นั้น อยู่ตรงนั้น

ไปหมองหั้น

ความหมาย ไปตรงนั้น

2.1.4.8 หั้นแหละ /hàn -là/ คำลงท้ายนี้พบในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น
หมายถึง นั้นแหละ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

อยู่หั้นแหละ

ความหมาย อยู่นั้นแหละ

เอาหั้นแหละ

ความหมาย เอานั้นแหละ

2.1.4.9 อยู่ /yǔ:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง
หมายถึง คง ยัง คำว่า อยู่ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า
ซึ่งมีลักษณะเป็นประโยคตอบรับ เพราะจะมีประโยคคำถามนำมาก่อน และผู้ตอบจะลงท้าย
ประโยคด้วย คำว่า อยู่ เสมอ ซึ่งถือเป็นสำนวนเฉพาะถิ่นอีสาน และถิ่นลาวเวียง

ประโยคคำถาม ขายบ่

ประโยคตอบรับ ขายอยู่

ความหมาย ขายไหม

ขาย

ประโยคคำถาม ไปบ่

ประโยคตอบรับ ไปอยู่

ความหมาย ไปไหม

ไป

ประโยคคำถาม เฮ็ดหญังอยู่

ประโยคตอบรับ แต่งโตอยู่

ความหมาย กำลังทำอะไร

กำลังแต่งตัว

คำว่า อยู่ ซึ่งเป็นคำลงท้ายประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงนั้น ไม่สามารถจะสื่อความหมายในภาษาไทยมาตรฐานได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวแล้ว

2.1.4.10 อีหลี /หฺ: -หฺ:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาว

เวียง หมายถึง จริง ๆ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

ແມ່ນอีหลี

ความหมาย ใช่ว่าจริง ๆ

ງ້າມอีหลี

ความหมายสวยจริง ๆ

แต่ถ้าต้องการเน้น ย้ำ มากยิ่งขึ้นจะใช้คำว่าอีหลีอีหลอซึ่งหมายถึงจริง ๆ จัง ๆ

ແມ່ນอีหลีอีหลอ

ความหมาย ใช่ว่าจริง ๆ นะ

ແຂບอีหลีอีหลอ

ความหมาย อร่อยจริง ๆ อร่อยมากที่สุด

นอกจากนี้ในการพูดคุยสนทนากันในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ก็จะมีคำขานรับ คำตอบรับ คำตอบปฏิเสธเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

คำขานรับ เวลาใครเรียกจะขานรับว่า หือ /hu:/ ทั้งผู้หญิง ผู้ชาย คือ คำว่า ขา ครับ ในภาษาไทยมาตรฐานนั่นเอง

ໄດ້ຢູ່ນ້ຳເອີນບ່ອນ້ຳ

หือ ได้ยินอยู่

ความหมาย ได้ยินน้ำเรียกไหมหนุ

ขา ได้ยิน

คำตอบรับ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมี 3 คำ คือ อือ /?u:/ เออ /?a:/ เอ้อ /?o:/ ซึ่งใช้ได้ทั้งผู้หญิง ผู้ชาย ซึ่งเหมือนกับคำว่า ค่ะ ครับ ในภาษาไทยมาตรฐานนั่นเอง ตัวอย่าง

ฮือ /hū:/

กินเข้าแซบบ่

ฮือ หรือ ฮือ แซบอยู่

ความหมาย

กินข้าวอร่อยไหม

ค่ะ หรือ ค่ะอร่อย อร่อยค่ะ

เออ /ʔə:/

ขอยืมหนังสือแน่ออ

เออ

ความหมาย

ขอยืมหนังสือหน่อยนะ

ค่ะ

เอ้อ /ʔə:/

เฝ้าเฝ้าให้ดีอ้อ

เอ้อ

ความหมาย

เฝ้าบ้านให้ดีนะ

ค่ะ

คำตอบปฏิเสธ เวลาตอบปฏิเสธใคร ในเรื่องอะไร จะใช้คำว่า หือ /hū:/ คำเดียวหรือตามด้วยประโยค

ขอยืมเงินได้บ่

หือ หรือ หือ ขอขบมี

ความหมาย

ขอยืมเงินได้ไหม

ไม่ได้ หรือ ไม่ได้ฉันไม่มี

คำขานรับ คำตอบรับ คำตอบปฏิเสธ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงดั่งกล่าว ในภาษาไทยมาตรฐานก็ใช้เช่นเดียวกัน แต่จะนิยมใช้ว่า ขา ครับ ค่ะ ไม่ค่ะ ไม่ครับ มากกว่าขณะเดียวกันในปัจจุบัน ชาวอีสาน และชาวลาวเวียง ก็นิยมใช้คำว่า ขา ค่ะ ครับ มากขึ้น

2.2 ความแตกต่าง

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบความแตกต่างทางไวยากรณ์ของภาษาทั้งสองน้อยมาก ความแตกต่างของภาษาทั้งสองที่เห็นได้ชัด คือ

การใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำดั้งเดิมของภาษาทั้งสองเท่านั้น ตัวอย่างเช่น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
อะลาง /ʔa-láŋ/	ตะพาง /tə-phǎːŋ/	นนทรี
สายปือ/sǎy - buː/	สะปือ/sà - buː/	สะเคือ

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

ภาษาทุกภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติ โดยเฉพาะภาษาที่มีคนพูดอยู่เป็นประจำย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ตามสภาพของสังคม ตามสภาพของท้องถิ่น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่คนในสังคมสังเกตเห็นได้เด่นชัดที่สุด คือ การเปลี่ยนแปลงเรื่อง “คำ” ซึ่งจะมีคำใหม่ ๆ เกิดขึ้นเรื่อย ๆ ในภาษา เพื่อใช้ทันต่อเหตุการณ์ทันยุคทันสมัย ภาษาไทยก็เช่นเดียวกันจะมีคำใหม่ ๆ ใช้เช่น คำว่า โลกาภิวัตน์ ซึ่งเดิมมีผู้ใช้ว่า โลกานุวัตร แต่ผู้รู้ท่านเห็นไม่ตรงกับ ความหมายในภาษาเดิม ควรใช้ว่า โลกาภิวัตน์ ความหมายจะตรงกันกับภาษาเดิมมากกว่า เป็นต้น หรือ คำภาษาสแลงสำหรับวัยรุ่นจะเห็นเด่นชัดมากกว่ามีคำใหม่ ๆ ใช้ตลอดเวลา หรือคำสแลงสำหรับวัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาตนเอง เช่น คำว่า เด็กแนว เจ๋ง จ๋อย จ๊าบ เป็นต้น

ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงภาษา จึงเปลี่ยนแปลงได้ทุกระดับ คือ เรื่อง เสียง คำ ความหมาย การเรียงคำ จนถึงโครงสร้างของประโยค จากการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ผู้วิจัยพบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่คล้ายคลึงกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่นอื่นๆ คือ

3.1 การเริ่มสูญหายของคำศัพท์ภาษาดั้งเดิม

จากการศึกษาผู้วิจัยพบข้อมูลชัดเจนว่าภาษาทั้งสองภาษาที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว มีผู้น้อยลง สาเหตุสำคัญคงสืบเนื่องมาจากการมองว่าภาษาของตนมีศักดิ์ศรีด้อยกว่าภาษาอื่น โดยเฉพาะภาษาไทยมาตรฐาน ทำให้ผู้พูดภาษาทั้งสองเริ่มมีน้อยลง เด็กๆ รุ่นใหม่ได้รับการสอนให้พูดภาษาไทยมาตรฐานตั้งแต่แรกเกิด ส่วนผู้ใหญ่ส่วนมากที่อายุไม่ถึง 60 ปี จะใช้คำศัพท์ของภาษาไทยมาตรฐานแต่ออกเสียงตามสำเนียงภาษาของตนเองมากขึ้น ทำให้มีแนวโน้มว่าทั้งคำศัพท์ในภาษา และภาษาทั้งสองจะเริ่มสูญหายไป ตัวอย่างเช่น

คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่แตกต่างจากคำภาษาไทยมาตรฐานดังที่ยกตัวอย่างมานี้ในปัจจุบันคำบางคำจะยังคงใช้กันทั่วไป เช่น กั๊บกั๊ว แก้ว ส่วนคำบางคำ เช่น คั๊นญ์ จะใช้กับคนบางกลุ่มเท่านั้น เช่น ผู้ใหญ่ โนว้ย ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งยังคงใช้คำดั้งเดิมแต่คนรุ่นใหม่แทบจะไม่ใช้เลย เช่น คำว่า บ่วง ป่องเปี่ยมเอี่ยม ผ่าแพ้มัน หมายถึง ช้อน หน้าต่าง ผ่าเช็ดหน้า คำเหล่านี้ แทบว่าจะเลือนหายไปจากภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงแล้ว แต่จะนำคำภาษาไทยมาตรฐานมาใช้ และออกเสียงเป็นสำเนียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงว่า ช้อน หน้าต่าง ผ่าเช็ดหน้า เป็นต้น

3.2 ระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ของภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงคล้ายกับภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

จากการศึกษานั้น ผู้วิจัยพบการเปลี่ยนแปลงของภาษาในทั้ง 3 ระบบอย่างชัดเจน โดยพบว่าคนที่ใช้ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ที่อายุน้อยจะเริ่มมีระบบของภาษาที่ต่างจากคนอายุมากมากขึ้น โดยน่าจะมีสาเหตุมาจากการที่ปัจจุบันคนรุ่นใหม่ได้รับการศึกษามากขึ้น จึงได้รับอิทธิพลจากภาษาที่ตนเองได้ศึกษาด้วย โดยสามารถสรุปการเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านระบบเสียง

การเปลี่ยนแปลงด้านระบบเสียงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ดังต่อไปนี้

3.2.1.1 ระบบเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงตามที่ถูกวิจัยได้ศึกษาพบว่าหน่วยเสียงพยัญชนะที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือ หน่วยเสียง /h/ เดิมนั้นคำที่มีหน่วยเสียงนี้โดยเฉพาะคำพยางค์เดียวซึ่งภาษาทวยมาตรฐานออกเสียงเป็น เสียง /r/ ส่วนมากจะออกเสียงเป็นเสียง ฮ แต่ปัจจุบันเริ่มเปลี่ยน การออกเสียงเป็นเสียง ล /l/ ได้มากขึ้น ตัวอย่างเช่น คำว่า เรือ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงนั้น เดิมจะออกเสียงว่า เอือ /hwa/ แต่ปัจจุบันจะออกเสียงเป็น เลือ /lwa/ ซึ่งผู้วิจัยสันนิษฐานว่าอาจจะเป็นอิทธิพลของการยืมคำในภาษาไทยมาตรฐานมาใช้ ทำให้มีแนวโน้มจะออกเสียงตามภาษาไทยมาตรฐาน แต่ภาษาดั้งเดิมของคตินั้นไม่มีหน่วยเสียง /r/ จึงใช้หน่วยเสียง /l/ เข้ามาแทน และถึงแม้ว่าคำในภาษาไทยมาตรฐานที่เป็นหน่วยเสียง /r/ จะออกเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงเป็นได้ทั้งเสียง /h/ และเสียง /l/ แต่มักจะเลือกใช้เสียง /l/ มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มผู้ออกภาษาที่มีอายุน้อย

3.2.1.2 ระบบเสียงสระ

หน่วยเสียงสระที่มีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุดของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่าหน่วยเสียงสระที่เปลี่ยนแปลงมากที่สุดคือหน่วยเสียงสระ /ia/ ซึ่งในภาษาไทยมาตรฐานออกเสียงเป็นเสียงสระ /ua/ เช่นคำว่า เมีย /mia/ บักเขี้ยว /bàk-khĩa/ ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง จะมีความหมายในภาษาไทยมาตรฐานว่า กลับ และมะเขือ ตามลำดับ แต่ปัจจุบันนี้ จะเปลี่ยนการใช้จากเสียงสระ /ia/ เป็นหน่วยเสียงสระ /ua/ เป็น คำว่า เมื่อ /mua/ บักเขือ /bàk-khũa/ เป็นต้น

3.2.1.3 ระบบเสียงวรรณยุกต์

หน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาพบว่ายังมีการเปลี่ยนแปลงน้อย แต่มีแนวโน้มว่ากลุ่มผู้ใช้ภาษาที่มีอายุน้อยจะออกเสียงวรรณยุกต์คล้ายคลึงกับภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

3.2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านระบบไวยากรณ์

จากการศึกษาเรื่องของระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงผู้วิจัยพบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง คือการยืมระบบไวยากรณ์ของภาษาไทยมาตรฐานมาใช้ โดยเฉพาะเรื่องคำแต่อกเสียงเป็นของตนเอง เช่น คำว่า ช้อน /sɔ̌:n/ ที่ยืมมาจากคำว่า ช้อน/chɔ̌:n/ ในภาษาไทยมาตรฐาน เดิมจะใช้คำว่า กะบ๋วง /ka-bũaŋ/ เป็นต้น

การแปลความหมายมาจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่งนั้น นับเป็นเรื่องยุ่งยากมิใช่น้อย แม้ว่าจะเป็นภาษาเดียวกันก็ตาม การแปลความหมายจากภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงเป็นภาษาไทยมาตรฐานในการวิจัยครั้งนี้เช่นเดียวกัน บางประโยค บางสำนวนก็ไม่สามารถแปลตรงตัวได้จึงต้องแปลเอาความเท่านั้น

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง นั้นผู้วิจัยสรุปได้ว่าภาษาทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันมาก จะมีความแตกต่างกันที่คำศัพท์พื้นฐานของทั้งสองภาษา และหน่วยเสียงวรรณยุกต์บางหน่วยเสียงเท่านั้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานเปรียบเทียบกับภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้วนั้น สามารถสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สรุปผล

จากผลการวิจัยผู้วิจัยสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างและความคล้ายคลึงของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงด้านระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ ได้ดังนี้

1. ระบบเสียง

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะ พบว่าภาษาทั้งสองต่างมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย 9 หน่วยเสียง เช่นเดียวกัน ดังนี้

1.1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะต้น คือ หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยวที่อยู่ต้นพยางค์ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียง ใน ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงนั้น จะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทั้ง 20 หน่วยเสียงดังต่อไปนี้

1.1.1.1 หน่วยเสียง /k/

1.1.1.2 หน่วยเสียง /kh/

1.1.1.3 หน่วยเสียง /ŋ/

1.1.1.4 หน่วยเสียง /c/

1.1.1.5 หน่วยเสียง /ŋh/

1.1.1.6 หน่วยเสียง /d/

1.1.1.7 หน่วยเสียง /t/

1.1.1.8 หน่วยเสียง /th/

1.1.1.9 หน่วยเสียง /n/

- 1.1.1.10 หน่วยเสียง /b/
- 1.1.1.11 หน่วยเสียง /p/
- 1.1.1.12 หน่วยเสียง /ph/
- 1.1.1.13 หน่วยเสียง /f/
- 1.1.1.14 หน่วยเสียง /m/
- 1.1.1.15 หน่วยเสียง /y/
- 1.1.1.16 หน่วยเสียง /l/
- 1.1.1.17 หน่วยเสียง /w/
- 1.1.1.18 หน่วยเสียง /s/
- 1.1.1.19 หน่วยเสียง /h/
- 1.1.1.20 หน่วยเสียง /ʔ/

1.1.2. หน่วยเสียงพยัญชนะท้าย (ตัวสะกด) คือ หน่วยเสียงที่อยู่ท้ายพยางค์ หรือท้ายคำ ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะทั้ง 20 หน่วยเสียงในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงนั้นจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายได้เพียง 9 หน่วยเสียง เช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

- 1.1.2.1 หน่วยเสียง /-k/
- 1.1.2.2 หน่วยเสียง /-t/
- 1.1.2.3 หน่วยเสียง /-p/
- 1.1.2.4 หน่วยเสียง /-ŋ/
- 1.1.2.5 หน่วยเสียง /-n/
- 1.1.2.6 หน่วยเสียง /-m/
- 1.1.2.7 หน่วยเสียง /-y/
- 1.1.2.8 หน่วยเสียง /-w/
- 1.1.2.9 หน่วยเสียง /-ʔ/

1.2 หน่วยเสียงสระ

จากการศึกษาระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงมีผู้วิจัยพบว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงมีหน่วยเสียงสระจำนวน 21 หน่วยเสียงเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐานดังต่อไปนี้

1.2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว คือ เสียงสระที่ไม่ประสมกับเสียงสระอื่น มี 18 หน่วยเสียงดังต่อไปนี้

1.2.1.1 หน่วยเสียงสระ/a/ แทนเสียงสระอะ และแทนเสียงสระอะ ที่มีตัวสะกดเปลี่ยนรูปเป็นไม้หันอากาศ (กั) รวมทั้งคำที่ประสมด้วยรูปสระ อำ ไอ โอ เอา ซึ่งออกเสียงสระอะเช่นเดียวกัน

1.2.1.2 หน่วยเสียงสระ /a:/ แทนเสียงสระอา

1.2.1.3 หน่วยเสียงสระ /i/ แทนเสียงสระอิ

1.2.1.4 หน่วยเสียงสระ /i:/ แทนเสียงสระอี

1.2.1.5 หน่วยเสียงสระ /ɯ/ แทนเสียงสระ อี

1.2.1.6 หน่วยเสียงสระ /ɯ:/ แทนเสียงสระ อี

1.2.1.7 หน่วยเสียงสระ /u / แทนเสียงสระ อุ

1.2.1.8 หน่วยเสียงสระ /u:/ แทนเสียงสระอู

1.2.1.9 หน่วยเสียงสระ /e/ แทนสระเอะ

1.2.1.10 หน่วยเสียงสระเอ /e:/ แทนสระเอ

1.2.1.11 หน่วยเสียงสระ /ɛ/ แทนเสียงสระเอะ

1.2.1.12 หน่วยเสียง/ɛ:/แทนเสียงสระเอ

1.2.1.13 หน่วยเสียงสระ /o/ แทนเสียงสระโอะ

1.2.1.14 หน่วยเสียงสระ /o:/ แทนเสียงสระโอ

1.2.1.15 หน่วยเสียงสระ /ɔ/ แทนเสียงสระเอาะ

1.2.1.16 หน่วยเสียงสระ /ɔ:/ แทนเสียงสระออ

1.2.1.17 หน่วยเสียงสระ /ə/ แทนเสียงสระเออะ

1.2.1.18 หน่วยเสียงสระ /ə:/ แทนเสียงสระเออ

1.2.2 หน่วยเสียงสระประสม คือ เสียงสระที่ประสมกับเสียงสระอื่น ในการออกเสียงนั้นจะลงเสียงหนักที่สระเสียงใดเสียงหนึ่ง มี 3 หน่วยเสียง

1.2.2.1 หน่วยเสียง /ia/ แทนเสียงสระเอีย

1.2.2.2 หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงสระเอือ

1.2.2.3 หน่วยเสียงสระ /ua/ แทนเสียงอัว

1.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงพบว่า มีหน่วยเสียงวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียงดังต่อไปนี้

1.3.1 หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือหน่วยวรรณยุกต์กลาง-ระดับ ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงกลางระดับหรือเสียงในระดับกลาง ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลางเฉพาะคำเป็น จะออกเสียงตรงกับคำภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งการเขียนด้วยสัทอักษรจะไม่ใช้สัญลักษณ์

1.3.2 หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงระดับต่ำหรือเสียงตก การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ` / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและ อักษรกลาง

1.3.3 หน่วยเสียงวรรณยุกต์โท หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงวรรณยุกต์สูง-ตก การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ^ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรกลาง และอักษรต่ำ

1.3.4 หน่วยเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์สูง-ขึ้น ลักษณะของเสียงจะเป็นเสียงสูง-ขึ้น การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ' / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรต่ำ

1.3.5 หน่วยเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น ลักษณะเสียงจะเป็นเสียงต่ำ-ขึ้น การเขียนด้วยสัทอักษรจะใช้สัญลักษณ์ / ˇ / ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูงและ อักษรกลาง

1.3.6 หน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น เป็นเสียงวรรณยุกต์เสียงที่ 6 ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง เสียงวรรณยุกต์ที่ 6 นี้ ในภาษาไทยมาตรฐานจะไม่มี ลักษณะของเสียงนี้จะเริ่มต้นที่เสียงกลางระดับแล้วเสียงจะสูงขึ้นจนเกือบเท่าเสียงตรี แต่ทางเสียงจะตกลงเล็กน้อย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นเสียงระหว่างเสียงวรรณยุกต์สามัญกับเสียงวรรณยุกต์ตรีนั่นเอง ซึ่งปรากฏในคำที่ประสมด้วยอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ เฉพาะคำเป็นเท่านั้น ซึ่งมีข้อสังเกตคือ ในภาษาไทยมาตรฐานส่วนมากเป็นคำที่ประสมด้วยรูปวรรณยุกต์เอก ในที่นี้จะใช้สัญลักษณ์ /~/ แทนเสียงวรรณยุกต์พิเศษ หรือเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

และจากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกันในจังหวัดสระแก้ว นั้น ผู้วิจัยพบลักษณะที่แตกต่าง ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์จำนวน 2 หน่วยเสียง คือ

1. หน่วยเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือวรรณยุกต์กลาง-ระดับ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะออกเสียงแตกต่างกันชัดเจนในคำบางคำ คือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน จะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์สามัญ หรือเสียงกลางระดับ แต่ภาษาลาวเวียงจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์ตรี หรือเสียงสูง-ขึ้น

2. หน่วยเสียงวรรณยุกต์เอก หรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะออกเสียงแตกต่างกันชัดเจน ในคำบางคำ คือ ภาษาไทยถิ่นอีสานจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์เอกหรือเสียงต่ำ-ตก แต่ภาษาลาวเวียงจะออกเสียงเป็นเสียงวรรณยุกต์โทหรือเสียงสูง-ตก

2. ระบบไวยากรณ์

จากการศึกษาผู้วิจัยพบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของภาษาทั้งสอง ดังต่อไปนี้

2.1. คำและการใช้คำ

ผลการศึกษาเรื่องคำในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง ที่ใช้สื่อสารในจังหวัดสระแก้ว พบว่ามีโครงสร้างพยางค์ 3 แบบ คล้ายกัน ดังนี้

1. โครงสร้างคำพยางค์เดียว
2. โครงสร้างคำสองพยางค์

3. โครงสร้างคำสามพยางค์

2.1.1 คำในภาษาไทยถิ่นอีสาน

2.1.1.1 โครงสร้างคำพยางค์เดียว (Mono-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำพยางค์เดียวในภาษาไทยถิ่นอีสาน ทั้งหมด 5 แบบ คือ CVVT, CVNT, CVVNT, CVST, CVVST

2.1.1.2 โครงสร้างคำสองพยางค์ (Di-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสองพยางค์ ในภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งหมด 23 แบบ คือ CVTCVVT, CVVT CVVT, CVT CVVNT, CVT CVVST, CVVT CVVNT, CVVT CVVST, CVT CVNT, CVT CVST, CVVT CVVNT, CVNT CVNT, CVST CVST, CVVNT CVNT, CVVNT CVST, CVVST CVNT, CVVST CVST, CVNT CVVT, CVST CVVT, CVVNT CVVT, CVVST CVVT

2.1.1.3 โครงสร้างคำสามพยางค์ (Tri-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสามพยางค์ ในภาษาไทยถิ่นอีสานทั้งหมด 9 แบบ คือ CVT CVNT CVVNT, CVVT CVST CVVNT, CVT CVVNT CVVT, CVVT CVVNT CVNT, CVNT CVST CVNT, CVNT CVTCVVT, CVST CVVT CVVST, CVVNT CVVT CVVST

2.1.2 คำในภาษาลาวเวียง

2.1.2.1 โครงสร้างคำพยางค์เดียว (Mono-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำพยางค์เดียวในภาษาลาวเวียง ทั้งหมด 5 แบบ คือ CVVT, CVNT, CVVNT, CVST, CVVST

2.1.2.2 โครงสร้างคำสองพยางค์ (Di-syllabic) จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบโครงสร้างคำสองพยางค์ ในภาษาลาวเวียงทั้งหมด 23 แบบ คือ CVT CVVT, CVVT CVVT, CVT CVVNT, CVT CVVST, CVVT CVVST, CVT CVNT, CVT CVST, CVVT CVVNT, CVNT CVNT, CVST CVST, CVVNT CVNT, CVVNT CVST, CVVST CVNT, CVVST CVST, CVNT CVVT, CVST CVVT, CVVNT CVVT, CVVST CVVT

2.1.2.3 โครงสร้างคำสามพยางค์ (Tri-syllabic)จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยพบ โครงสร้างคำสามพยางค์ ในภาษาลาวเวียงทั้งหมด 9 แบบ คือ CVT CVNT CVVNT, CVVT CVST CVVNT, CVT CVVNT CVVT, CVVT CVVNT CVNT, CVNT CVST CVNT, CVNT CVT CVVT, CVST CVVT CVVST, CVVNT CVVT CVVST, CVST CVT CVVT

2.1.3 การใช้คำในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง

ผู้วิจัยพบลักษณะการใช้คำในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ดังนี้

2.1.3.1 การใช้คำสรรพนาม คำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนคำนาม หรือแทนชื่อ ในข้อความต่าง ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้คำหรือข้อความซ้ำ ๆ กัน ด้วยการใช้คำสรรพนามแทนในชีวิตประจำวันจะใช้บุรุษสรรพนามมากที่สุด และการสังเกตว่าคำใดเป็นคำสรรพนามที่บุรุษที่เท่าใด ให้ดูหน้าของคำเป็นสำคัญ บุรุษสรรพนาม แบ่งเป็น 3 ชนิด คือ

- 1) สรรพนามบุรุษที่ 1 คือคำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูด
- 2) สรรพนามบุรุษที่ 2 คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดด้วย
- 3) สรรพนามบุรุษที่ 3 คือ คำสรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดถึง

2.1.3.2 การใช้คำเรียกชื่อเครือญาติ การเรียกชื่อเครือญาติ คำส่วนมากจะคล้ายๆ ภาษาไทยมาตรฐาน แต่อาจจะออกเสียงต่างกัน แต่บางคำก็แตกต่างกัน

2.1.3.3 การใช้คำที่เรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ การเรียกชื่อสิ่งของเครื่องใช้ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง จะคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

2.1.3.4 การใช้คำเรียกชื่ออาหาร พืช ผัก ผลไม้ การเรียกชื่อ อาหาร พืช ผัก ผลไม้ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะคล้ายคลึงกัน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

2.1.3.5 การใช้คำเรียกชื่อสัตว์ชนิดต่างๆ การเรียกชื่อสัตว์ชนิดต่างๆ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะใช้คล้ายคลึงกันจะมีบางคำคล้ายภาษาไทยมาตรฐาน แต่ส่วนมากจะแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน

2.2 การเรียงคำ

2.2.1 การเรียงคำในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

จากศึกษาเรียงคำ การเรียงคำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงโดยทั่ว ๆ ไป จะมีลักษณะเหมือนการเรียงคำในภาษาไทยมาตรฐาน ดังต่อไปนี้คือ

2.2.1.1 การเรียงคำในระดับคำ

2.2.1.2 การเรียงคำในระดับวลี

2.1.1.3 การเรียงคำในระดับประโยค

ในชีวิตประจำวันของชาวไทยอีสาน และชาวลาวเวียงในจังหวัดสระแก้วนั้น ประโยคที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ได้ถามทุกข์สุขซึ่งกันและกัน จะมีลักษณะการเรียงคำดังนี้

1. การเรียงคำในประโยคบอกเล่า
2. การเรียงคำในประโยคคำถาม
3. การเรียงคำในประโยคปฏิเสธ

2.3. โครงสร้างประโยค

จากการศึกษาเรื่องประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงที่ใช้สื่อสารกัน ในจังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยพบโครงสร้างของประโยค ที่คล้ายคลึงภาษาไทยมาตรฐาน โดยแบ่งเป็นโครงสร้างประโยคสามัญที่เป็นประโยคเริ่มและประโยคไม่เริ่มตามลักษณะการใช้ทั้งหมด 12 รูปแบบ ดังต่อไปนี้

2.3.1 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ อกรรม (อ) ตัวอย่าง

2.3.2 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ ประธาน อกรรม (ป อ)

2.3.3 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ อกรรม ประธาน (อ ป)

2.3.4 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ สกรรม กรรมตรง (ส ต)

2.3.5 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ ประธาน สกรรม กรรมตรง (ป ส ต)

2.3.6 โครงสร้างประโยคสามัญ แบบ กรรมตรง ประธาน สกรรม (ต ป ส)

2.3.7 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ ทวิกรรม กรรมตรง กรรมรอง(ท ตร)

2.3.8 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ ประธาน ทวิกรรม กรรมตรง กรรมรอง(ป ตร)

2.3.9 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ กรรมตรง ประธาน ทวิกรรม กรรมรอง(ต ป ตร)

2.3.10 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ กรรมรอง ประธาน ทวิกรรม กรรมตรง (ต ป ตร)

2.3.11 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ นามเดี่ยว (นค.)

2.3 12 โครงสร้างประโยคสามัญแบบ นามเดี่ยว นามเดี่ยว (นค. นค)

2.4 คำลงท้ายประโยคในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

จากการศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ผู้วิจัยพบคำลงท้ายประโยคตามลักษณะของประโยค ดังนี้

2.4.1 เด้ /dê:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง แน่ จริง มาก หลาย ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

2.4.2 เด้อ /dê:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง นะ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

2.4.3 ดี๋ /tí:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง หรือ ใช้ลงท้ายประโยคคำถาม

2.4.4 เาะะ /hə:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง เอะ เถิด ใช้ลงท้ายประโยคคำสั่ง หรือ ขอร้อง

2.4.5 เนาะ /nə:/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง นะ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

2.4.6 โลด /lɔːt/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง เลข ที่เดียว ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า หรือคำสั่ง

2.4.7 หั้น /hàn/ คำลงท้ายนี้พบในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น หมายถึง นั้น ใช้ลงท้าย ประโยคบอกเล่า

2.4.8 หั้นแหละ /hàn -lǎː/ คำลงท้ายนี้พบในภาษาไทยถิ่นอีสานเท่านั้น หมายถึง นั้นแหละ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

2.4.9 อยู่ /yǔː/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง คง ยัง คำว่า อยู่ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า ซึ่งมี ลักษณะเป็นประโยคตอบรับ เพราะจะมีประโยคคำถามนำมาก่อน และผู้ตอบจะลงท้ายประโยค ด้วย คำว่า อยู่ เสมอ ซึ่งถือเป็นสำนวนเฉพาะถิ่นอีสาน และถิ่นลาวเวียง

2.4.10 อีหลี /ʔiː -hǎː/ คำลงท้ายนี้พบทั้งในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง หมายถึง จริง ๆ ใช้ลงท้ายประโยคบอกเล่า

นอกจากนี้ในการพูดคุยสนทนากันในชีวิตประจำวัน ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษา ลาวเวียง ก็จะมีคำขานรับ คำตอบรับ คำตอบปฏิเสธเช่นเดียวกับภาษาไทยมาตรฐาน ดังนี้

คำขานรับ เวลาใครเรียกจะขานรับว่า หือ /hǔː/ ทั้งผู้หญิง ผู้ชาย คือ คำว่า ขา ครับ ใน ภาษาไทยมาตรฐานนั่นเอง

คำตอบรับ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมี 3 คำ คือ อือ /ʔuː/ เออ /ʔɔː/ เอ้อ /ʔɔː/ ซึ่งใช้ได้ทั้งผู้หญิง ผู้ชาย ซึ่งเหมือนกับคำว่า ค่ะ ครับ ในภาษาไทยมาตรฐานนั่นเอง แต่ใน ปัจจุบัน ชาวอีสาน และชาวลาวเวียงก็นิยมใช้คำว่า ขา ค่ะ ครับ มากขึ้น

ส่วนความแตกต่าง จากการศึกษารายละเอียดภาษาถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงในครั้งนี้ ผู้วิจัย พบความแตกต่างทางไวยากรณ์ของภาษาทั้งสองน้อยมาก ความแตกต่างของภาษาทั้งสองที่เห็นได้ ชัด คือ การใช้คำศัพท์เฉพาะที่เป็นคำดั้งเดิมของภาษาทั้งสองเท่านั้น

3. แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง

จากการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ผู้วิจัยพบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภาษาที่คล้ายคลึงกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาถิ่นอื่นๆ คือ

3.1 การเริ่มสูญหายของคำศัพท์ภาษาดั้งเดิม

3.2 ระบบเสียง และระบบไวยากรณ์ของภาษาจะมีการเปลี่ยนแปลงคล้ายกับ ภาษาไทยมาตรฐานมากขึ้น

3.2.1 การเปลี่ยนแปลงด้านระบบเสียง

การเปลี่ยนแปลงด้านระบบเสียงนั้นมีการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

3.2.2 การเปลี่ยนแปลงด้านระบบไวยากรณ์

จากการศึกษาเรื่องของระบบไวยากรณ์ในภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงผู้วิจัยพบว่าแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง คือการยืมระบบไวยากรณ์ของภาษาไทยมาตรฐานมาใช้ โดยเฉพาะเรื่องคำแต่ออกเสียงเป็นของตนเอง

อภิปรายผล

จากการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงหลายด้าน แต่จากลักษณะเฉพาะของภาษาทั้งสอง ลักษณะเฉพาะที่สามารถบอกความแตกต่างของภาษาทั้งสองได้มากที่สุดและชัดเจนที่สุดคือเสียงวรรณยุกต์ ส่วนความแตกต่างด้านเสียงพยัญชนะ และเสียงสระมีน้อย และเมื่อนำผลการวิจัยนี้ไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยอื่นๆ ที่กล่าวอ้างไว้ในบทที่ 1 และบทที่ 2 พบว่ามีความใกล้เคียงกันมาก

นอกจากนี้การศึกษาด้านโครงสร้างคำ โครงสร้างพยางค์และโครงสร้างไวยากรณ์พบว่าภาษาทั้งสองมีความเหมือนกันมาก อาจจะด้วยเหตุผลที่ว่าภาษาทั้งสองเป็นภาษาในกลุ่มภาษาลาวเหมือนกัน นอกจากนี้เมื่อศึกษาภาษาและนำไปเปรียบเทียบกับคำบอกเล่าของผู้บอกภาษาทั้งสองว่าบรรพบุรุษของตนอพยพมาจากเวียงจันทน์เหมือนกัน จึงสันนิษฐานได้ว่า ภาษาทั้งสองน่าจะพัฒนามาจากภาษาเดียวกันและเจ้าของภาษาเคยอยู่ร่วมกันมาก่อน

จากการศึกษาเรื่องระบบเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงสาเหตุที่ต้องเปรียบเทียบกับภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อชี้ให้เห็นถึงการออกเสียงภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงได้ชัดเจน และถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีข้อควรสังเกต ดังต่อไปนี้

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ ภาษาไทยมาตรฐานมี 21 หน่วยเสียง แต่ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงมี 20 หน่วยเสียง

1.1 ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงไม่มีหน่วยเสียง ฉ ช จึงออกเสียงเป็น ส ซ เช่น คำว่า สีด ซ่าง ภาษาไทยมาตรฐาน คือคำว่า นิด ช่าง

1.2 ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง จะออกเสียง ฉ ย แตกต่างกันคือ ฉ เสียงจะขึ้นจมูก แต่ ย จะออกเสียงเหมือนภาษาไทยมาตรฐาน เช่น คำว่า ฉาก ฉ่าย ยา ยืน ภาษาไทยมาตรฐาน คือคำว่า ยาก ย้าย ยืน ยา

1.3 ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง ไม่มีเสียง ร จึงออกเสียงเป็น ล ฮ เช่น คำว่า โล้งเลียน ฮัก ภาษาไทยมาตรฐาน คือคำว่า โรงเรียน รัก

1.4 ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงไม่มีเสียงควบกล้ำ ร ล ว เช่น คำว่า พระ เกียน เกื่อ ภาษาไทยมาตรฐาน คือคำว่า พระ เกวียน เกลือ

2. หน่วยเสียงสระภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะมีหน่วยเสียงสระเท่ากับภาษาไทยมาตรฐาน แต่จะมีหน่วยเสียงที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่น่าศึกษา คือ สระเอือ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน ส่วนมากจะออกเสียงสระเอือชัดเจน ไม่ใช่ออกเสียงเป็นสระเอีย โดยเฉพาะปัจจุบันที่วิทยาการต่างๆ และเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า ผู้คนได้รับการศึกษาและข่าวสารต่างๆ มากยิ่งขึ้น ผู้ที่ยังออกเสียงสระเอือไม่ได้หรือออกเสียงเป็นสระเอีย เช่น คำว่า เสือ บักเขือ (มะเขือ) ออกเสียงเป็น เสีย บักเขีย นั้นแทบจะไม่มีแล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่อาศัยอยู่ในเมือง ยกเว้นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชนบทที่ห่างไกลเฉพาะบางคนบางกลุ่มเท่านั้นไม่ใช้ทั้งหมด ดังนั้นจึงไม่ควรสรุปว่าภาษาไทยถิ่นอีสานนั้นจะไม่มีเสียงสระเอือ จึงออกเสียงเป็นสระเอีย เช่นแกงเนื้ หมายถึงแกงเนื้อ แต่ควรสรุปว่าภาษาไทยถิ่นอีสาน จะออกเสียงสระเอือ เป็นสระเอือและมีชาวบ้านบางกลุ่มที่ออกเสียงเป็นสระเอีย

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ภาษาไทยมาตรฐาน มี 5 หน่วยเสียง แต่ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงมี 6 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะที่น่าศึกษาคือ หน่วยเสียง

วรรณยุกต์พิเศษ ซึ่งเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น ที่เป็นเสียงพิเศษที่เพิ่มขึ้นมา ซึ่งออกเสียงแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน และเป็นข้อยุ่งยากในการออกเสียงของคนท้องถิ่นอื่นๆ ที่ศึกษาภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ทั้งนี้ เพราะมีคำที่จะให้สับสนได้หลายคำ ตัวอย่างเช่น หิว เข้า ปวดเข้า

ในประโยคแรก หมายถึง หิวข้าว ในภาษาไทยมาตรฐานซึ่งคำว่าข้าว ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ออกเสียงเป็น เข้า ซึ่งเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์เอกหรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์ต่ำ-ตก ส่วนประโยคที่สอง คำว่า เข้า ในภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอก แต่ภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียง จะเป็นหน่วยเสียงวรรณยุกต์พิเศษ คือเสียงวรรณยุกต์กลาง-ขึ้น ซึ่งถ้าเขียนด้วย สัทอักษรจะเห็นความแตกต่างของการออกเสียงชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
หิวเข้า /hǐw -khàw/	ไฮ้ /hāy/	หิวข้าว
ปวดเข้า /puat -khāw/	ปวดเข้า /pùat -khāw/	ปวดเข้า

การออกเสียงวรรณยุกต์พิเศษจะเริ่มต้นที่เสียงวรรณยุกต์สามัญแล้วเสียงจะสูงขึ้นเกือบเท่าเสียงตรี แต่หางเสียงจะตกลงเล็กน้อย หรือเป็นเสียงระหว่างวรรณยุกต์สามัญกับเสียงวรรณยุกต์ตรีนั่นเอง คำเหล่านี้ในภาษาไทยมาตรฐานส่วนมากเป็นคำที่ประสมด้วยรูปวรรณยุกต์เอก ทั้งในคำที่เป็นอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
เก่ง /kēn/	เก่ง /kēn/	เก่ง
แข่ง /khēn/	แข่ง /khēn/	แข่ง
คำ /khā:/	คำ /khā:/	คำ
ต่อ /tǐ:/	ต่อ /tǐ:/	ต่อ
ไถ่ /thāy/	ไถ่ /thāy/	ไถ่
ป่า /pā:/	ป่า /pā:/	ป่า
พ่อ /phǐ:/	พ่อ /phǐ:/	พ่อ
แม่ /mē:/	แม่ /mē:/	แม่

ดังนั้น การศึกษาภาษาถิ่นไม่ว่าจะเป็นภาษาถิ่นใด สิ่งที่ต้องระมัดระวังและต้องสังเกตให้มากก็คือ เรื่องระบบเสียงนั่นเอง ภาษาไทยถิ่นในประเทศไทยนั้นระบบเสียงส่วนมากจะคล้ายคลึงภาษาไทยมาตรฐาน ทั้งเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ ส่วนที่

พียงสังเกตมากที่สุดคือ ส่วนที่มีความแตกต่างจากภาษาไทยมาตรฐาน หรือส่วนที่เป็นเสียงที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะภาษาถิ่นนั้นๆ นั่นเอง

ส่วนในเรื่องการใช้คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ในเรื่องของ “คำ” มีที่น่าสนใจคือ คำพยางค์เดียวแบบ CVST และในเรื่องของ “การใช้คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง” มีที่น่าสนใจคือ การใช้คำสรรพนาม

1. คำพยางค์เดียวแบบ CVST ซึ่งในภาษาไทยมาตรฐานเป็นคำพยางค์เดียวแบบ CVST จะต่างกันที่เสียงวรรณยุกต์ คำภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงจะเป็นเสียงวรรณยุกต์จัตวา หรือวรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น แต่ภาษาไทยมาตรฐานจะเป็นเสียงวรรณยุกต์เอกหรือวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ภาษาไทยมาตรฐาน
กั๊บ /kǒp/	กั๊บ /kǒp/	กบ
คั๊ก /dǔk/	คั๊ก /dǔk/	คิก
อั๊ด /ʔǒt/	อั๊ด /ʔǒt/	อด

ดังนั้น คำภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงที่มีพยัญชนะสะกดที่เป็นพยัญชนะกัก (มาตราแม่ กก กค กบ) สระเสียงสั้น จะไม่มีคำที่เป็นเสียงวรรณยุกต์เอก หรือวรรณยุกต์ต่ำ-ตก

2. การใช้คำสรรพนาม ในภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง สรรพนามบุรุษที่ 3 ยังคงใช้ทั่วไป แต่สรรพนามบุรุษที่ 1 และ 2 คำว่า “ข่อย” “เฮา” กับ “เจ้า” ในปัจจุบันผู้ที่ได้รับการศึกษาจะไม่ใช้กับ ผู้อาวุโส เช่น พุดกับบิดา มารดา ปู่ย่า ตา ยาย หรือผู้ใหญ่ทั่วไป แต่จะใช้คำแทนตัวเองว่า หนู ผม แทน และคำตอบรับว่า อะ ครับ แทน เหมือนภาษาไทยมาตรฐาน แต่ยังคงใช้กับผู้อาวุโสกว่า เช่น พุดกับเด็กๆ ยังมีที่ใช้คำว่า “ข่อย” กับ “เจ้า” ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ “พี่” พุดกับ “น้อง” ก็เรียกตัวเองว่า “พี่” ไม่เรียกว่า “อ้าย” หรือ “เอื้อย” และน้องก็เรียกตัวเองว่า “หนู” หรือ “ผม” หรือใช้ชื่อเล่นเรียกตัวเอง เหมือนในภาษาไทยมาตรฐาน การเรียกชื่อ อีพ่อ อีแม่ อีพ่อใหญ่ อีแม่ใหญ่ นั้นก็เช่นเดียวกัน ปัจจุบันไม่มีใครใช้ เพราะถือว่าเป็นคำหยาบตามอิทธิพลของภาษาไทยมาตรฐาน จะใช้อยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุ หรือผู้อาวุโส คนรุ่นใหม่ส่วนมากมักจะไม่ใช่คำเหล่านั้นแล้ว แต่จะหันไปใช้คำว่าพ่อ แม่ ตา ยาย แทน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. ค วรรศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียง ในจังหวัดสระแก้วกับภาษาไทยถิ่นอีสานและภาษาลาวเวียงถิ่นอื่นๆ ที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว
2. วรรศึกษาความเปลี่ยนแปลงของภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในจังหวัดสระแก้วต่างๆ ว่ามีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงไปในด้านใดบ้าง
3. วรรมีการจัดทำสารานุกรมภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาลาวเวียงในจังหวัดสระแก้วเพื่ออนุรักษ์ภาษาไว้ไม่ให้สูญหาย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กันทิมา วัฒนะประเสริฐ และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 2531. รายงานผลการวิจัยเรื่องระบบเสียง
ภาษาลาวลุ่มแม่น้ำท่าจีน. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กัลยา ดิงศักดิ์. 2545. “ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย”. ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3
: ภาษาศาสตร์สำหรับครู หน่วยที่ 7-15. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.

กำชัย ทองหล่อ. 2509. หลักภาษาไทย. พระนคร: รวมสาส์น.

กาญจนา คูวัฒนะศิริ. 2528. ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

กาญจนา นาคสกุล. 2545. ระบบเสียงภาษาไทย. โครงการตำราบรมราชกุมารี. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กาญจนา พันธุ์คำ. 2523. ลักษณะเฉพาะทางด้านเสียงของภาษาลาวในอำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตภาควิชาภาษาศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทนา ศักดานุวัฒน์. 2538. แผนที่ภาษาจังหวัดปราจีนบุรี และสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญา
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จันทิราพร สุขปรีดี. 2531. ภูมิศาสตร์ภาษาไทยถิ่นจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาศาสตร์: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุวรรณ พุ่มพฤกษ์ และคนอื่นๆ. 2536. กลุ่มชาติพันธุ์ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช.
เอกสารประกอบการประชุมทางวิชาการเนื่องในงานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช
20 กุมภาพันธ์ 2536. ลพบุรี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเทพสตรี.

จิตร ภูมิศักดิ์. 2544. ความเป็นมาของคำสยามไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อ
ชนชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ศยาม.

ชลลดา สักวาลย์ทรัพย์. 2534. การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวนที่ตำบลหนองแสง อำเภอปากพลี
จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย ภาควิชา
ภาษาตะวันออก: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ทัศนัย อารมณสุข. 2521. การศึกษาเปรียบเทียบเสียงของคำในภาษาพวนกับภาษาไทยมาตรฐาน.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. 2520. แบบสอบถามสำหรับสำรวจเสียงและระบบเสียงในภาษาถิ่นอีสาน.
โครงการวิจัยภาษาไทยและภาษาพื้นเมืองถิ่นต่างๆ.สถาบันศูนย์ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ:
ทบวงมหาวิทยาลัย

นฤมล ปิยวิทย์. 2530. ภาษาถิ่น.นครราชสีมา: วิทยาลัยครูนครราชสีมา.

นิรมล บุญซ้อน. 2540. การศึกษาคำลงท้ายในภาษาพวน. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
(ภาษาศาสตร์): มหาวิทยาลัยมหิดล.

เบญจวรรณ ตานนท์. 2542. การศึกษาเปรียบเทียบคำซ้อนในภาษาไทยกลางและภาษาถิ่นอีสาน.
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ปณิฏฐา ประธานเกียรติ. 2544. ระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาไทยอีสานที่พูดโดยคนไทยอีสาน เขมร และ
ญว ในชุมชนบ้านท่าคอยนาง ตำบลสวาย อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ปราณี กุลละวณิช และคนอื่นๆ. 2532. ภาษาทัศน. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา พิณทอง. 2532. สารานุกรมภาษาอีสาน-ไทย-อังกฤษ. อุบลราชธานี: ศิริธรรม.

เพ็ญศรี คู้ และนารี สาริกภูมิ. 2529. ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นชาวลาวเวียงและชาวลาวพวนในอำเภอ
สนามชัยเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา. โครงการไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อุดรธานี.

กัญญา จิตต์ธรรม. 2517. ภาษาถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: โรงพิมพ์เมืองสงขลา.

ขงยุทธ บุราสิทธิ์. 2543. “กลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว(อีสาน)”. ใน รวมบทความวิชาการภาษา และ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. นครปฐม:
มหาวิทยาลัยมหิดล.

รัชนิย์ เสนีย์ศรีสันต์. 2525. การศึกษาเปรียบเทียบเสียง และระบบเสียงภาษาลาวพวน มาบปลาเค้า
ของผู้พูดที่มีอายุต่างกัน. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัติย์. 2532. แบบทดสอบระบบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่น. สถาบันวิจัยภาษา และ
วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

_____. 2525. ภาษาถิ่นตระกูลไทย (พร้อมตระกูลภาษาต่างๆ ในประเทศไทย).
สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

วรรณา รัตนประเสริฐ. 2528. คำและลักษณะคำในภาษาลาวเวียงจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชาภาษาตะวันออก: มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.

วันทนีย์ ปกรโณคม และ คีฎ ปาลีคุปต์. 2521. การเปรียบเทียบเสียง ศัพท์และกระบวนประโยค
ที่ใช้อยู่เสมอระหว่างภาษาไทยกลางและไทยอีสานจังหวัดขอนแก่น. ขอนแก่น: ภาควิชา
ภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

วิจินต์ ถิ่นทะวิบูลย์. 2499. ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ กับภาษาไทยถิ่นสงขลา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

วิจิตร ภาณุพงศ์. 2543. โครงสร้างของภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2520. ภาษาผู้ไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2519. ภาษาและภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2526. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ : วรรณกรรมภาษาไทยและภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. 2544. ภาษาไทยถิ่น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมทรง บุรุษพัฒน์. 2543. ภูมิศาสตร์ภาษาถิ่น. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.

สุโขทัยธรรมมาธิราช,มหาวิทยาลัย. 2545. เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 : ภาษาศาสตร์สำหรับครู. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2545. ภาษาในสังคมไทย ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลง และการพัฒนา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2544. ภาษาศาสตร์สังคม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา ทิพผล. 2531. ระบบหน่วยเสียงภาษาถิ่นอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อุปกิตศิลปสาร, พระยา. 2514. หลักภาษาไทย. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.

Kingkham, Wilaisak. 2001. **A Comparative Study of tai-Phuan, Tai-Phake and Lao-Wiang.** Bangkok: Kasetsart University.

Li, Fang Kuei. 1977. **A Handbook of Comparative Tai**. Hawaii: The university Press of Hawaii.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้บอกภาษา และประวัติหมู่บ้าน

ประวัติผู้บอกภาษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ผู้บอกภาษา ภาษาละ 15 คน โดยเลือกผู้บอกภาษาที่ดีที่สุดของแต่ละภาษาไว้เป็นหลักในการให้ข้อมูล 3 คน ผู้บอกภาษาที่เลือกไว้เป็นหลักคือ ผู้บอกภาษาคนที่ 1-3 ในรายชื่อผู้บอกภาษาแต่ละภาษา ส่วนผู้บอกภาษาคนอื่นๆ ใช้สำหรับตรวจสอบข้อมูล นอกจากนี้บางครั้งต้องตรวจสอบกับคนอื่นๆ ในหมู่บ้านด้วย เพื่อความถูกต้องของข้อมูล

1. ผู้บอกภาษาไทยถิ่นอีสาน

1.1 นายถาวร วรรณาม อายุ 77 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัว ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพข้าราชการบำนาญ

1.2 นางสาวกร สัมผัส อายุ 53 ปี อยู่บ้านเลขที่ 117 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.3 นางเกษร วรรณาม อายุ 55 ปี อยู่บ้านเลขที่ 171 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ข้าราชการครู

1.4 นายพรมมา บัวประสาร อายุ 82 ปี อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.5 นางสาววรรธิกา วรรณาม อายุ 18 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44/1 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ นักเรียน

1.6 นายมี พรหมประกอบ อายุ 70 ปี อยู่บ้านเลขที่ 5 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.7 นางมยุรี สังข์อ่อน อายุ 47 ปี อยู่บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.8 นายดอกไม้ บัวประสาร อายุ 69 ปี อยู่บ้านเลขที่ 15 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ หมอทำขวัญ

1.9 นางสุจิตา สังข์อ่อน อายุ 56 ปี อยู่บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.10 นายสุวรรณ แก้วเกษม อายุ 66 ปี อยู่บ้านเลขที่ 71 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ทำนา

1.11 นายนพรัตน์ วรรณาม อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44/1 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ นักการภารโรง

1.12 นายศิริวัฒน์ วรรณาม อายุ 33 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบล หันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ข้าราชการครู

1.13 นายวัลลภ วรรณาม อายุ 43 ปี อยู่บ้านเลขที่ หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบลหันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ข้าราชการครู

1.14 นายวีรยุทธ สังข์อ่อน อายุ 18 ปี อยู่บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบล หันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ นักเรียน

1.15 นางสาวพจนา วรรณาม อายุ 16 ปี อยู่บ้านเลขที่ 44/1 หมู่ที่ 3 บ้านหนองบัวเหนือ ตำบล หันทราย อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว อาชีพ นักเรียน

2. ผู้บอกภาษาลาวเวียง

2.1 นางสาวสีกา สังข์อ่อน อายุ 48 ปี อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.2 นางสาวสมบัติ เพชรลับ อายุ 31 ปี อยู่บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ ข้าราชการครู

2.3 นางประเสริฐ หาญมนต์ อายุ 50 ปี อยู่บ้านเลขที่ 48 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.4 นางคำพันธ์ สังคม อายุ 63 ปี อยู่บ้านเลขที่ 17 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.5 นางทุม วงกลม อายุ 74 ปี อยู่บ้านเลขที่ 20 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.6 นางทองดี สังข์อ่อน อายุ 90 ปี อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.7 นางศรีจันทร์ คำพันธ์ อายุ 52 ปี อยู่บ้านเลขที่ 11 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.8 นายบุญมี จำนงค์จิตร อายุ 80 ปี อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.9 นางบุญธรรม บุญฉะอินทร์ อายุ 59 ปี อยู่บ้านเลขที่ 19 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.10 นางทอง จำนงค์จิตร อายุ 77 ปี อยู่บ้านเลขที่ 9 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.11 นายบุญเดิม พรหมประเสริฐ อายุ 46 ปี อยู่บ้านเลขที่ 79 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแขวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.12 นางบุญล้อม คำนึ่ง อายุ 60 ปี อยู่บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแขวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.13 นายสมคิด คำนึ่ง อายุ 36 ปี อยู่บ้านเลขที่ 83 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแขวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ เกษตรกร

2.14 นายนิพนธ์ สังข์อ่อน อายุ 24 ปี อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแขวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ พนักงานบริษัท

2.15 นายสรศักดิ์ สังข์อ่อน อายุ 23 ปี อยู่บ้านเลขที่ 18 หมู่ที่ 2 บ้านบุกะสัง ตำบลหนองแขวง อำเภอพัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว อาชีพ นักศึกษา

ประวัติหมู่บ้าน

1. ประวัติหมู่บ้านหนองบัว

บ้านหนองบัวตั้งขึ้นในวัน เดือน ปี ใดไม่อาจที่จะทราบได้ แต่ที่จะสันนิษฐานตามที่ได้ศึกษาจากผู้สูงอายุ มาตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2493 จากการศึกษาจากผู้สูงอายุหลายคนในขณะนั้นจนถึงบัดนี้ 1 มกราคม พ.ศ 2540 พอสรุปได้ดังต่อไปนี้

บ้านหนองบัวมีคนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ประมาณปี 2400 หรือไม่เกิน พ.ศ 2410 โดยมาปลูกบ้านติดฝั่งห้วยพรหมโสด ด้านทิศเหนือเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่เศษ บุคคลที่เป็นหัวหน้าก็ คือ นายกิ่งถาวรใหญ่ และพวก และญาติพี่น้องประมาณสิบกว่าคน ซึ่งครั้งแรกเข้ามาอยู่เพียงมาจับจองปลูกบ้านอยู่ และจับจองที่ทำมาหากิน โดยคงจะเห็นด้วยที่เห็นว่าดี ดังต่อไปนี้

1. ไกลลำห้วยพรหมโสด ใช้น้ำสะดวก หาปลาได้ง่าย น้ำท่าบริบูรณ์
2. ทำดินเกษตร ปลูกพืชผัก ได้สะดวกทุกฤดูกาล
3. ที่ดินรกร้างว่างเปล่ามาก เลือกรับจองได้ตามใจชอบ ไม่มีผู้ใดหวงห้าม
4. ที่ดินอุดมสมบูรณ์ตามสมควรไม่กันดารมากนัก
5. เป็นทุ่งกว้างเสียส่วนมาก ไม่เป็นที่ป่าเขาลำเนาไพร

บุคคลที่เข้ามาบุกเบิกเขามาก่อนมีมาก่อน มีประมาณสิบกว่าคน หลังจากนั้นก็มีกลุ่มคนอพยพเข้ามาเพิ่มเติมกับคนที่อาศัยอยู่ตั้งแต่ดั้งเดิมแล้ว ทำให้ปัจจุบัน (พ.ศ. 2547) หมู่บ้านหนองบัวนั้น มีประชากรมาตั้งบ้านเรือนอาศัยอยู่ทั้งสิ้นประมาณ 300 หลังคาเรือน โดยแบ่งออกเป็น 2 หมู่บ้าน คือ หมู่บ้าน

หนองบัวเหนือ หมู่ที่ 3 และหมู่บ้านบ่อบัวโบสถ์ หมู่ที่ 10 อยู่ในพื้นที่ของตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ถาวร วรรณาม, 2547 : บันทึก)

2. ประวัติหมู่บ้านบูกะสัง

บ้านบูกะสัง ตั้งขึ้นเมื่อใดไม่สามารถสรุปได้แน่ชัด แต่สันนิษฐานว่า น่าจะเข้ามาตั้งหมู่บ้าน ณ ที่ตั้งของหมู่บ้านในปัจจุบันนี้ประมาณปี พ.ศ. 2429 แต่ก่อนที่จะมาตั้งหมู่บ้านบูกะสังในปัจจุบันนี้ได้มีการอพยพมาจากเวียงจันทน์ โดยตั้งหมู่บ้านอยู่ที่บ้านหนองคุ่ม ตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วก่อนประมาณปี พ.ศ. 2400 แล้วจึงอพยพลงมาอยู่ที่บ้านบูกะสังในปัจจุบัน เพราะต้องการใช้น้ำอุปโภคบริโภคเนื่องจากหมู่บ้านบูกะสังติดกับลำห้วยพรมโหดมากกว่า บุคคลที่เป็นผู้นำพาชาวบูกะสังอพยพมาจากเวียงจันทน์ครั้งแรก คือ หมื่นสุวรรณ คำภากุล โดยพาคณะอพยพมาประมาณสิบกว่าคน หลังจากตั้งหมู่บ้านแล้วหมื่นสุวรรณก็ได้เป็นผู้ใหญ่บ้านคนแรก พอหมื่นสุวรรณเสียชีวิตแล้วก็มีผู้ใหญ่บ้านเป็นหัวหน้าดูแลหมู่บ้านต่อมาคือนายผง สังข์ทิพย์ และมีผู้ใหญ่บ้านดูแลสืบทอดตำแหน่งกันมาอีกหลายรุ่นจนถึงปัจจุบัน เดิมนั้นหมู่บ้านบูกะสัง ขึ้นอยู่กับตำบลโนนหมากเค็ง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว แต่เมื่อปี พ.ศ. 2500 ได้ เปลี่ยนมาขึ้นกับ ตำบลหนองแวง อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้วจนถึงปัจจุบัน (บุญมี จำนงค์จิตร, 2547: สัมภาษณ์)

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์

คำศัพท์ที่ใช้ในการสัมภาษณ์

	ก	
ภาษาไทยถิ่นอีสาน	ภาษาลาวเวียง	ความหมาย
กัก /ko\$	กัก /ko\$	กก
กัด /ko\$	กัด /ko\$	กค
กับ /ko\$	กับ /ko\$	กบ
กา /ka:/	กา /ka:/	กา
กิน /kin/	กิน /kin/	กิน
กิ้น /kUn/	กิ้น /kUn/	กลิ้น
กุง /ku#	กุง /ku#	กุง
กักไม /kôk -ma#	กักไม /ko%oma#	ต้นไม้
กง /koN/	กง /koN/	คือ พยศ
ก่น /k0n'/	ก่น /k0n'/	ขุด
กะจัก /ka@o\$	กะจัก /ka@o\$	กระจัก
กะต้อ /ka@#	กะต้อ /ka@#	ตะกร้อ
กะตำ /ka@a:/	กะตำ /ka@a:/	ตะกร้า
กะตุ้ด /ka@u\$	กะตุ้ด /ka@u\$	ตะกรุด
กะปอม /ka@pC.m/	กะปอม /ka@pC.m/	กิ่งก่า
กะโป้ /ka@o\$	กะโป้ /ka@o\$	กะลา
กับแก /ka@kI#	กับแก /kap'' -kI#	ตุ๊กแก
กางเว้น /ka:N -weh/	กางเว้น /ka:N -weh/	กลางวัน
กิ้น /kin'/	กิ้น /kin'/	สั้น
		ใช้เกี่ยวกับ
		เสื้อผ้า
		เสื้อกิ้น
		หมายถึง
		เสื้อสั้น
กีก /kU@	กีก /kU@	ไป คนไป
กุ่ม /ku#	กุ่ม /ku#	คุ่ม

กุ่มหุ้ม /ku ^u #-hu ^u @/	กุ่มหุ้ม /ku ^u #-hu ^u @/	กุ่มครอง
กู่ /ku ^u #/	กู่ /ku ^u #/	เก็บ เช่น
		กู่ฟ้า
		หมายถึง
		เก็บผ้า
กูด /ku ^u @/	กูด /ku ^u @/	หงิก งอ หยิก
		เช่น ผมกูด
		หมายถึง
		ผมหยิก
เก็บ /kE ^u @/	เก็บ /kE ^u @/	รองเท้า
แก้ /kI ^u !'/	แก้ /kI ^u !'/	เงิน ลาก
	ข	
ขน /kho ^u \$/	ขน /kho ^u \$/	ขน
ขม /kho ^u \$/	ขม /kho ^u \$/	ขม
ขาด /kha ^u @/	ขาด /kha ^u @/	ขาด
ไข่ /kha ^u !'/	ไข่ /kha ^u !'/	ไข่
ข่ม /kho ^u m/	ข่ม /kho ^u m/	กดลง
ข้าว /khu ^u \$/	ข้าว /khu ^u \$/	สะพาน
จี้กะเท่อ /khi -ka ^u thE ^u !'/	จี้กะเท่อ /khi -ka ^u thE ^u !'/	เสลด
จี้เกี่ยม /khi -ki ^u am/	จี้เกี่ยม /khi -ki ^u am/	จิ้งจก
จี้โก้ /khi -kho ^u \$/	จี้โก้ /khi -kho ^u \$/	จิ้งเหลน
จี้ไ่ข้าง /khi -kha ^u !'-kha ^u \$/	จี้ไ่ข้าง /khi -kha ^u !'-kha ^u \$/	จี้-
		แมลงวัน
จี้เข็บ /khi -khe ^u \$/	จี้เข็บ /khi -khe ^u \$/	ตะขาน
จี้ดั่ง /khi -daN/	จี้ดั่ง /khi -daN/	จี้มูก
จี้เดียด /khi -di ^u at/	จี้เดียด /khi -di ^u at/	รังเกียจ
		ขยะแขยง
จี้มูก /khi -mu ^u k/	จี้มูก /khi -mu ^u k/	น้ำมูก
จี้ส่อ /khi : -sC ^u @/	จี้ส่อ /khi : -sC ^u @/	จี้โกง

จ๋อฮ่าย /khi| -ha#/
บู /khu\$

เข้ากำ /kha@-kam'/
เข้าโคด /kha@-kho#/
เข้าจ๋าย /kha|v -na:~y/
เข้าปาด /kha@-pa@/
เข้าปุ่น /kha@-pu#/
เข้าเพ็ด /kha@-pe:~n/
เข้าแล้ง /kha@-lI~N/
เชิง /khE\$
เขิบ /khE@

เข่ /khI@
เข่ว /khI@

คั่น /kho~/
ค่า /kha#/
คบจั่น /kho~ -Na~ / หรือ จั่น สบจั่น

ค้อง /khC~N/
ค่อย /khC~#/
คัก /kha~k/
คักแน่ /kha~k -nI~'/
คั่นคาก /kha~k -kha#/
คั่นญู้ /kha~k -nu~!/
คั่นไค /kha~k -day/
ค้ำ /kha~!/

จ๋อฮ่าย /khi| -ha#/
บู /khu\$

เข้ากำ /kha@-kam'/
เข้าโคด /kha@-kho#/
เข้าจ๋าย /kha|v -na:~y/
เข้าปาด /kha@-pa@/
เข้าปุ่น /kha@-pu#/
เข้าเพ็ด /kha@-pe:~n/
เข้าแล้ง /kha@-lI~N/
เชิง /khE\$
เขิบ /khE@

เข่ /khI@
เข่ว /khI@

ค
คั่น /kho~/
ค่า /kha#/
คบจั่น /kho~ -Na~ /
หรือ จั่น สบจั่น

ค้อง /khC~N/
ค่อย /khC~#/
คัก /kha~k/
คักแน่ /kha~k -nI~'/
คั่นคาก /kha~k -kha#/
คั่นญู้ /kha~k -nu~!/
คั่นไค /kha~k -day/
ค้ำ /kha~!/

จี้เหว่
บังคับ
เคี้ยวเงี้ยว
ข้าวเหนียวดำ
ข้าวโพด
ข้าวเช่า
ขนมเปียกปูน
ขนมจีน
ข้าวกลางวัน
ข้าวเย็น
จิ้ง ทำให้ตึง
ระแหง
แตกระแหง
จระเข้
ฟัน

คน
ค้ำ

ฉลอง
สมโภช
รอ คอย
ลาด เท เอียง
แน่น ชัด
แน่นนอน
คางคก
ร่ม
บันได
ติดค้าง

คาบ /khaʔ/	คาบ /khaʔ/	มือ
คิด /khiʔ/	คิด /khiʔ/	แกะ
		สะกิด
คว่ำ /khiw/	คว่ำ /khiw/	แม่น
คืบ /khiːN/	คืบ /khiːN/	ตัว
		ร่าง
คืบฮ่อน /khiːn -hCʰ/	คืบฮ่อน /khiːn -hCʰ/	ตัวร้อน
คึด /khU/	คึด /khU/	คิด
คึดฮอด /khU! -hCʰ/	คึดฮอด /khU! -hCʰ/	คิดถึง
คื้อกัน /khU! -kan/	คื้อกัน /khU! -kan/	เหมือนกัน
เกิก /khEʔ/	เกิก /khEʔ/	เสียเวลา
เกียด /khiat/	เกียด /khiat/	โกรธ
ไค่ /khay/ หรือ ไค่แห่น	ไค่ /khay/ หรือ ไค่แห่น	ทุเลา
		ค่อยยังชั่ว
ง		
งก /Noʔ/	งก /Noʔ/	งก
ง้ง /Noː/	ง้ง /Noː/	งง
ง่วง /Nuʔ/	ง่วง /Nuʔ/	ง่วง
ง้อ /NCʰ/	ง้อ /NCʰ/	งอ
ง่ำ /Naː/	ง่ำ /Naː/	งา
งั้น /NUʔ/	งั้น /NUʔ/	เงิน
เหงา /Na\$/	เหงา /Na\$/	เหงา
งวก /Nuʔ/	งวก /Nuʔ/	หัน
ง่อน /NCːn/	ง่อน /NCːn/	ท่าทาย
ง้อย /NCʰy/	ง้อย /NCʰy/	เกาะ
งั้น /Naʔ/	งั้น /Naʔ/	ฉลอง
		สมโภช
ง่ำ /Naː/	ง่ำ /naː/	กั้งไม้
		แขนงไม้

จ้ำ /Naḥ/	จ้ำ /Naḥ/	ปิด
จิก /NUḥ/	จิก /nUḥ/	ผงก
จิด /NU/	จิด /nU/	อัสจรรยัใจ
จิ้น /NUḥ/	จิ้น /NUḥ/	เงิน
จุ่ม /Nuḥ/	จุ่ม /Nuḥ/	กว่า
โจ้ง /Noḥ/	โจ้ง /Noḥ/	ก่ง งอน แอน

จัก /co\$	จัก /co\$	ถ้าง
จ่ง /coN/	จ่ง /coN/	เหลื่อไว้
จัด /co\$	จัด /co\$	จด
จอง /cC:N/	จอง /cC:N/	จอง
จั๊ด /ca\$	จั๊ด /ca\$	จัด
จิบ /ci\$	จิบ /ci\$	จิบ
จุง /cu:N/	จุง /cu:N/	จุง
เจ้า /ca#	เจ้า /ca#	เจ้า
จ่ม /com/	จ่ม /com/	บ่น ท่อง
จอบ /cC@	จอบ /cC@	แอบ

จอบเบ้ง /cC@-bEN/	จอบเบ้ง /cC@-bEN/	ลอบ
จ่อย /cC'y/	จ่อย /cC'y/	แอบดู
จัก /ca\$ หรือจักแหลั่ว	จัก /ca\$ หรือจักแหลั่ว	ผอม
จ้งได้ /caN-da\$	จ้งได้ /caN-da\$	ไม่รู้
จ้วน่อย /cua -nC#	จ้วน่อย /cua -nC#	อย่างไร
จาง /ca:N/	จาง /ca:N/	สามเณร
จ่าว /ca:w/	จ่าว /ca:w/	จืด
จี้ /ci:/	จี้ /ci:/	ป่าวประกาศ
จิก /ci k/	จิก /ci k/	โฆษณา
จี้หลี่ /ci:-li:/	จี้หลี่ /ci:-li:/	เผา

จ

จัก /co\$	จัก /co\$	ถ้าง
จ่ง /coN/	จ่ง /coN/	เหลื่อไว้
จัด /co\$	จัด /co\$	จด
จอง /cC:N/	จอง /cC:N/	จอง
จั๊ด /ca\$	จั๊ด /ca\$	จัด
จิบ /ci\$	จิบ /ci\$	จิบ
จุง /cu:N/	จุง /cu:N/	จุง
เจ้า /ca#	เจ้า /ca#	เจ้า
จ่ม /com/	จ่ม /com/	บ่น ท่อง
จอบ /cC@	จอบ /cC@	แอบ
จอบเบ้ง /cC@-bEN/	จอบเบ้ง /cC@-bEN/	ลอบ
จ่อย /cC'y/	จ่อย /cC'y/	แอบดู
จัก /ca\$ หรือจักแหลั่ว	จัก /ca\$ หรือจักแหลั่ว	ผอม
จ้งได้ /caN-da\$	จ้งได้ /caN-da\$	ไม่รู้
จ้วน่อย /cua -nC#	จ้วน่อย /cua -nC#	อย่างไร
จาง /ca:N/	จาง /ca:N/	สามเณร
จ่าว /ca:w/	จ่าว /ca:w/	จืด
จี้ /ci:/	จี้ /ci:/	ป่าวประกาศ
จิก /ci k/	จิก /ci k/	โฆษณา
จี้หลี่ /ci:-li:/	จี้หลี่ /ci:-li:/	เผา

จื่อ /cU˥˥/
เจ็ด /cE˥˥/
แจ /cI˥˥/
แจ่ว /cI˥˥w/
โจก /co˥˥
โจ้น /co˥˥˥/
โจม /co˥˥m/
โจ้ยโล้ย /co˥˥y -lo˥˥y/

จื่อ /cU˥˥/
เจ็ด /cE˥˥/
แจ /cI˥˥/
แจ่ว /cI˥˥w/
โจก /co˥˥
โจ้น /co˥˥˥/
โจม /co˥˥m/
โจ้ยโล้ย /co˥˥y -lo˥˥y/

จำ
ร้อนเหวี่ยง
สนิท
น้ำพริก
แก้วนํ้า
สูงใหญ่
พุง
จืด
ไม่มีรส

ซ

ซด /so˥˥/
ซบ /so˥˥b/
ซื่อ /sU˥˥˥/
ซุ่ม /su˥˥˥˥/
ซอด /sC˥˥˥˥

ซด /so˥˥/
ซบ /so˥˥b/
ซื่อ /sU˥˥˥/
ซุ่ม /su˥˥˥˥/
ซอด /sC˥˥˥˥

ซด
ซบ
ซื่อ
ซุ่ม
ทะลุ ถึง
ตลอด
เกลียด
กะละมัง
ยี่สิบ
ต่าซัง
เนื้อ
เจาะ ไช
ถูก เช่น
อย่าซู้โตเตื่อ
หมายถึง
อย่าถูกตัวนะ
หยุก
พัก
บินร่อน

ซัง /sa˥˥˥/
ซ้ามอ่าง /sa˥˥m -ʔa˥˥n/
ซ้าว /sa˥˥w/
ซัง /si˥˥˥/
จิ้น /sin˥˥/
ซี่ /si˥˥˥/
ซุ่น /su˥˥˥˥/

ซัง /sa˥˥˥/
ซ้ามอ่าง /sa˥˥m -ʔa˥˥n/
ซ้าว /sa˥˥w/
ซัง /si˥˥˥/
จิ้น /sin˥˥/
ซี่ /si˥˥˥/
ซุ่น /su˥˥˥˥/

ซ่า /sa˥˥w/

ซ่า /sa˥˥w/

เซ้น /sE˥˥˥/

เซ้น /sE˥˥˥/

เชือบ /sU#/
แซบ /sI#/
โซ่ /so/

เชือบ /sU#/
แซบ /sI#/
โซ่ /so/

เคลิ้มหลับ
อร้อย
เจ็บป่วย
อดอยาก

ญก /Kok/
ญอด /KC#/
ญ้อม /KC!m/
ญา /Ka:/'/
ญาຍ /Ka#/
ญิ่น /Ki#/
ญ่อง /KC#/#/

ญ

ญก /Kok/
ญอด /KC#/
ญ้อม /KC!m/
ญา /Ka:/'/
ญาຍ /Ka#/
ญิ่น /Ki#/
ญ่อง /KC#/#/

ยก
ยอด
ยอม
ย่า
ย้าย
ยิน
ชม ยอ
สรรเสริญ
จี้
เพราะ
ผูก
เดิน
แย่ง
ดัน ผลัก
นาน ยาว ยื่น

ญ่อง /KC!N6/
ญ่อน /KC#/#/
ญัก /Ka#/
ญ่าง /Ka:/'N/
ญาด /Ka#/
ญู่ /Ku#/
ญื่น /KE#/#/

ญ่อง /KC!N/
ญ่อน /KC#/#/
ญัก /Ka#/
ญ่าง /Ka:/'N/
ญาด /Ka#/
ญู่ /Ku#/
ญื่น /KE#/#/

ด

ดัก /do\$/
ดง /don/
ดอก /dC@/
ด้า /da:/'/
ดี /di:/'/
ได้ /da#/#/

ดัก /do\$/
ดง /don/
ดอก /dC@/
ด้า /da:/'/
ดี /di:/'/
ได้ /da#/#/

ดก
ดง
ดอก
ด้า
ดี
ได้

ดั้น /do#	ดั้น /do#	ดั้น ท่อน
ดั่ง /daN/	ดั่ง /daN/	จุมก
คาด /da@	คาด /da@	นาบ
		เอาสิ่งทีรื้อนทาบ
ดู๋ /du\$หรือ ดู	ดู๋ /du\$หรือ ดู	ขยัน
เด่ /de:/	เด่ /de:/	ยื่น
เดื่อ /dE#	เดื่อ /dE#	นะ
เด็ก /dE\$	เด็ก /dE\$	ดึก
โดน /do:n/ หรือ คน	โดน /do:n/ หรือ คน	นาน
	ด	
ตัก /to\$	ตัก /to\$	ตก
ตา /ta:/	ตา /ta:/	ตา
ตาก /ta@	ตาก /ta@	ตาก
ตี /ti:/	ตี /ti:/	ตี
ตู๋ /tu#	ตู๋ /tu#	ตู
โต /to:/	โต /to:/	ตัว
ต่ง /toN/	ต่ง /toN/	ตึง เต้ง
ด้วย /tu#y/	ด้วย /tu#y/	ถัมผัส
		ป่าย
ทอด /t@	ทอด /t@	กัถ จิก ต่อย
ต้อด /t#	ต้อด /t#	ถัด
ต้อน /t#/	ต้อน /t#/	ให้
		นำของมาฝาก
ตัน /tan/	ตัน /tan/	ขวาง เช่น
		อย่าตันท้าง
		หมายถึง
		อย่าขวางทาง
ตั่วะ /tu\$/ หรือ ตั่ว	ตั่วะ /tu\$/ หรือ ตั่ว	โกหก
ตาบ /ta@	ตาบ /ta@	ปะ เช่น

		ตาบส่ง
		หมายถึง
		ประกางเง
ตะเว็น /ta:-weɲ/	ตะเว็น /ta:-weɲ/	ตะวัน
		พระอาทิตย์
ตำ /tam/	ตำ /tam/	ชน
		สะดุด
ตำนึ้น /tam-niɲ/	ตำนึ้น /tam-niɲ/	ตำลึง
ตำบั๊กหุง/tam-bak ^h uŋ/	ตำบั๊กหุง/tam-bak ^h uŋ/	ส้มตำ
ตัม /tUːm/	ตัม /tUːm/	เดิม
ตุ้ม /tuʰ/	ตุ้ม /tuʰ/	กลุม
		ห่ม
ตุ๊ด /tuʰ/	ตุ๊ด /tuʰ/	ขยับ
		เลื่อน
ตูป /tu ^h /	ตูป /tu ^h /	กระท่อม
โตน /to:n/	โตน /to:n/	กระโดด
	ถ	
ถม /thoɲ/	ถม /thoɲ/	ถม
ถ่า /tha ^h /	ถ่า /tha ^h /	ถ้ำ
ถก /thoɲ/	ถก /thoɲ/	ถ้าว
		ชก
ถง /thoŋ/	ถง /thoŋ/	ถุง
ถ่ง /thoŋ /	ถ่ง /thoŋ /	ทุ่ง
ถ่อ /thCː/	ถ่อ /thCː/	เท่า
ถอก /thC:k/	ถอก /thC:k/	เท เช่น
		ถอกน้ำถัม
		หมายถึง
		เทน้ำทิ้ง
ถ่า /tha ^h /	ถ่า /tha ^h /	รอ คอย

ถ่ม /thɪp/

ถึก /thU@

ถือฟ้า /thU\$pha/

ถุน /thuɳ\$

เถ่า /tha@

เถาะ /thC@

เถิง /thE\$

เถื่อ /thU'a' /

เถอ /thI\$

เถน /thI\$/

ถั่น /tho\$

ถ้ำ /tha/

ถื่น /thuɳ/

ท่อน /thC#

เทิ่ง /thE#

เที้ง /thEɳ/

แทก /thI#

ไ้ /thay/

ถ่ม /thɪp/

ถึก /thU@

ถือฟ้า /thU\$pha/

ถุน /thuɳ\$

เถ่า /tha@

เถาะ /thC@

เถิง /thE\$

เถื่อ /thU'a' /

เถอ /thI\$

เถน /thI\$/

ท

ทั่น /tho\$

ท้ำ /tha/

ทื่น /thuɳ/

ท่อน /thC#

เทิ่ง /thE#

เที้ง /thEɳ/

แทก /thI#

ไ้ /thay/

ทิ้ง

ถูก

ถูกต้อง

ตั้งครรภ์

เสพ

แก่

เถอะ

ถึง

ครั้ง

โกน เช่น

โกนผม

โกนขน

เทวดา

ทน

ทา

ทุน

รวม

พิง

ข้างบน

วัด

ชาว หมู่ เช่น

ไ้บ้านไ้

หมายถึง

ชาวบ้านไหน

หรือ

คนบ้านไหน

น		
น้อง /nɔ̌ŋ/	น้อง /nɔ̌ŋ/	น้อง
นอน /nɔ̌n/	นอน /nɔ̌n/	นอน
นั่ง /naN/	นั่ง /naN/	นั่ง
นับ /naɓ/	นับ /naɓ/	นับ
นิ้ว /niw/	นิ้ว /niw/	นิ้ว
นุ่น /nun/	นุ่น /nun/	นุ่น
หน้า /na@/	หน้า /na@/	หน้า
นบ /noɓ/	นบ /noɓ/	ไหว
น้อย /nC#/	น้อย /nC#/	เล็ก
นั่งของย่อ /naN-yCN-yC#	นั่งของย่อ /naN-yCN-yC#	นั่งของ ฯ
นิ้ว /nuɓ/	นิ้ว /nuɓ/	มีรสกลมกล่อม
นาบ /naɸ/	นาบ /naɸ/	กดลง
น้ำ /naɰ/	น้ำ /naɰ/	ตวาดให้กลัว
		ด้วย ตาม เช่น
		ขอไปน้ำแค้น
		หมายถึง
		ขอไปด้วยนะ
เนิง /nEŋ/	เนิง /nEŋ/	เอน เอียง
แน่น /nIɰm/	แน่น /nIɰm/	มอง เช่น
		แน่นบ่เห็น
		หมายถึง
		มองไม่เห็น
แน่นเบ้ง /nIɰm-bEN/	แน่นเบ้ง /nIɰm-bEN/	มองดู เช่น
		แน่นเบ้งหยั่ง
		หมายถึง
		มองดูอะไร
แน่ว /nIɰw/		ชนิด พันธุ์

บ		
บ่ /bC:/	บ่ /bC:/	ไม่ ไหม เช่น บ่ถึก หมายถึง ไม่ถูก ไปบ่ หมายถึง ไปไหม
บัก /bo\$	บัก /bo\$	บก
บัด /bo\$	บัด /bo\$	บด
บวช /bu@	บวช /bu@	บวด
บอก /bC\$ /	บอก /bC\$ /	บอก
บ่าย /ba:" /	บ่าย /ba:" /	บ่าย
บีด /bi*	บีด /bi*	บิด
บัก /bo\$	บัก /bo\$	แห้ง เช่น น้ำบักบ่ หมายถึง น้ำแห้งไหม
บ่อน /bo\$	บ่อน /bo\$	ที่ แห้ง เช่น อยู่บ่อนได้ หมายถึง อยู่ที่ไหน
บักเขียบ /ba@khiap/	บักเขียบ /ba@khiap/	น้อยหน้า
บักแคง /ba@khi# /	บักแคง /ba@khi# /	มะเขือพวง
บักทั้น /ba@kha# /	บักทั้น /ba@kha# /	พุทรา
บักนัด /ba@da/	บักนัด /ba@da/	สับปะรด
บักพิล้า /ba@phi\la:/	บักพิล้า /ba@phi\la:/	ทับทิม
บักมี /ba@mi:/	บักมี /ba@mi:/	ขนุน
บักสิดา /ba@si:*da:/	บักสิดา /ba@si:*da:/	ฝรั่ง
บักหุด /ba@hu@	บักหุด /ba@hu@	มะกรูด
บักอ้อ /ba@U\$	บักอ้อ /ba@U\$	ฟักทอง
บักหุ่ง /ba@huN/	บักหุ่ง /ba@huN/	มะละกอ

บา /ba:/	บา /ba:/	เว้น
บู๋ /bu\$	บู๋ /bu\$	ลุย ฝ่า
เบ็ง /bEN/	เบ็ง /bEN/	ดู
แบ๋ /bI#	แบ๋ /bI#	แพะ
ปน /pon/	ปน /pon/	ปน
ปา /pa:/	ปา /pa:/	ปลา
ป่า /pa#	ป่า /pa#	ป่า
ปิด /piʔ	ปิด /piʔ	ปิด
เป้า /paʷ/	เป้า /paʷ/	เป้า
ป็น /pi:n/	ป็น /pi:n/	ป็น
ไป๋ /pa@	ไป๋ /pa@	ไป
ปึก /po\$	ปึก /po\$	คลุม เช่น ผ่าปึกหัว หมายถึง ผ้าคลุมศีรษะ
ป่ง /poN/	ป่ง /poN/	งอก ผลิ
ป่วง /puaN/	ป่วง /puaN/	เสียดติ
ป่องเอี้ยม /pC!N -?iam/	ป่องเอี้ยม /pC!N -?iam/	หน้าต่าง
ป้อย /pC#/	ป้อย /pC#/	แข่งดา
ปาขอ /pa: -khC:/	ปาขอ /pa: -khC:/	ปลาช่อน
ปาแตก /pa: -dI@	ปาแตก /pa: -dI@	ปลาร้า
ปึก /pU\$	ปาแตก /pa: -dI@	โง่เขลา
เปิด /pE@	เปิด /pE@	เปื้อน
		เปื้อนหน้าย
แป๋ /pI\$	แป๋ /pI\$	ใกล้
แปง /pI:N/	แปง /pI:N/	ซ่อม
แป้น /pI#	แป้น /pI#	ไม้กระดาน
แป้ว /pI#	แป้ว /pI#	ตำหนิ

		แปลที่หายแล้ว
		แต่ยังมีรอย
โป /poː/	โป /poː/	หัวหน้า
		ประธาน
		ผู้เป็นใหญ่
		เช่น พ่อโป
		แม่โป

	ผ	
ผง /phoŋ\$	ผง /phoŋ\$	ผง
ผม /phom\$/	ผม /phom\$/	ผม
ผ่า /pha@	ผ่า /pha@	ผ่า
เผิง /phEX@	เผิง /phEX@	เผิง
ผ้อ /phC#	ผ้อ /phC#	พบ
ผอง /phC\$	ผอง /phC\$	ตักตวง
ผักตู /pa\$-tuː/	ผักตู /pa\$-tuː/	ประตุ
ผักแป้น /pa\$-pI#	ผักแป้น /pa\$-pI#	ผักกุยช่าย
ผักสะแงะ /pa\$-sa@!/	ผักสะแงะ /pa\$-sa@!/	สระระแห่น
ผา /pha\$	ผา /pha\$	ลาด เช่น
		ฝนผา
		หมายถึง
		ฝนลาด
ผ่าแพ่มั่น /pha@phI!-moɿ/	ผ่าแพ่มั่น /pha@phI!-moɿ/	ผ่าเข็ดหน้า
ผิน /phiɿ/	ผิน /phiɿ/	หัน กลับ
ผิก /phik/	ผิก /phik/	หลีก
ผู้บ่าว /phuː"-baːw/	ผู้บ่าว /phuː"-baːw/	ชายหนุ่ม
ผู้สาว /phuː"-saɿ\$/	ผู้สาว /phuː"-saɿ\$/	หญิงสาว
เผิง /phEX@	เผิง /phEX@	เผิง
ไผ /pha\$	ไผ /pha\$	ไกร

ฝ		
ฝน /fo\$	ฝน /fo\$	ลับ เช่น
		ฝนมีด
		หมายถึง
		ลับมีด
ฝด /fo\$	ฝด /fo\$	ผด
ฝง /fi\$	ฝง /fi\$	ผิง
ฝเฝด /fi:*-fi@	ฝเฝด /fi:*-fi@	ผาเฝด
ฝุ่น /fun/	ฝุ่น /fun/	ปุ๋ย
ฝน /fo\$	ฝน /fo\$	ฝน
ฝิ่น /fa\$	ฝิ่น /fa\$	ฝิ่น
ผา /fa\$	ผา /fa\$	ผา
ฝืด /fU@	ฝืด /fU@	ฝืด
ฟ		
พะ /pha? /	พะ /pha? /	พระ
ฟา /pha#	ฟา /pha#	พร้า
ฟ้าย /pha:/	ฟ้าย /pha:/	พาย
แพ /phi#	แพ /phi#	แพ
ฟ้วน /phuán/	ฟ้วน /phuán/	กลืนไส้
ฟวม /phuám/	ฟวม /phuám/	กำลัง เช่น
		ฟวมกิน
		หมายถึง
		กำลังกิน
พ่อใหญ่ /phC:'-náy/	พ่อใหญ่ /phC:'-náy/	ตา คุณตา
พ่อเถ่า /phC:'-tha@	พ่อเถ่า /phC:'-tha@	พ่อตา
พ่อก /phC:'-?C@	พ่อก /phC:'-?C@	อุบาสก
ฟี่ /phi:*	ฟี่ /phi:*	นี่ เช่น
		อยู่ฟี่
		หมายถึง

ฟี่อาย /phiː-ʔaʰ/	ฟี่อาย /phiː-ʔaʰ/	อยู่นี้
ฟี่เอื้อย /phiː-ʔUʰy/	ฟี่เอื้อย /phiː-ʔUʰy/	ฟี่เขย
ฟี่ /phiː/	ฟี่ /phiː/	ฟี่สะไก
ฟี่สบ /phiː-sopʰ/	ฟี่สบ /phiː-sopʰ/	อ้วน
ฟ้อ /phUː/	ฟ้อ /phUː/	ริมฝีปาก
		กลี่ เช่น
		ฟ้อผ่า
		หมายถึง
		กลี่ผ่า
ฟุ /phuː/	ฟุ /phuː/	เปื่อย
		ผุดขึ้น
ฟุ่น /phuʰ/	ฟุ่น /phuʰ/	โน้น
เฟ้ /pheː/	เฟ้ /pheː/	พัง เช่น
		บ้านลีเฟ้
		หมายถึง
		บ้านจะพัง
เพอะ /phEː/	เฟ้ /pheː/	หยาบคาย เช่น
		เว้าเพอะ
		หมายถึง
		พูดหยาบคาย
โผด /phoʰ/	โผด /phoʰ/	เกินไป เช่น
		เว้าโผด
		หมายถึง
		พูดเกินไป
โผ้น /phoːn/	โผ้น /phoːn/	จอมปลวก
		เนินดิน
	ฟ	
ฟ่ง /foʰ/	ฟ่ง /foʰ/	กระเด็น
ฟด /foː/	ฟด /foː/	เดือด

ฟอย /fɔ̌j/	ฟอย /fɔ̌j/	ไม้กวาด
ฟาง /faʰ/	ฟาง /faʰ/	รีบ
ฟู /fu/	ฟู /fu/	ลอย
เฟื้อ /fɯ/	เฟื้อ /fɯ/	เกาะ ฟิง อิง
ฟ่อง /fɔ̌N³/	ฟ่อง /fɔ̌N³/	ฟ่อง
ฟ้ง /faN⁴/	ฟ้ง /faN⁴/	ฟ้ง
ไฟ /faj⁴/	ไฟ /faj⁴/	ไฟ
ม		
มด /mo/	มด /mo/	มด
มัด /ma/	มัด /ma/	มัด
ม้วย /maj/	ม้วย /maj/	มวย
ม่า /maʰ/	ม่า /maʰ/	ม่า
ม้า /ma/	ม้า /ma/	มา
มื่อ /mɯ/	มื่อ /mɯ/	มื่อ
หมา /ma\$	หมา /ma\$	หมา
มัน /mo/	มัน /mo/	กลม
ม่ม /moʰ/	ม่ม /moʰ/	พัน เช่น
		บ่ม
		หมายถึง
		ไม่พัน
ม่วน /muän/	ม่วน /muän/	ไพเราะ สนุก
มอก /mɔ̌/	มอก /mɔ̌/	หมก หมัก
มัก /mak/	มัก /mak/	ชอบ รับ
มักหลาย /mak – la\$	มักหลาย /mak – la\$	ขอมมาก
		รักมาก
ม่าง /maʰ/	ม่าง /maʰ/	รื้อ ทำลาย
ม้าน /ma/	ม้าน /ma/	มีครรภ์
มี /mi/	มี /mi/	รวย
มิดดัด /miɔ̌ – ta\$	มิดดัด /miɔ̌ – ta\$	กรรไกร
มึน /mɯ/	มึน /mɯ/	คื้อดึง

มือ /mU#	มือ /mU#	ไม่อาย
มือขึ้น /mU#- sUᵐn/	มือขึ้น /mU#- sUᵐn/	วัน
มือนี่ /mU#- ni:/	มือนี่ /mU#- ni:/	เมื่อวาน
มืออื่น /mU#- ?U:n/	มืออื่น /mU#- ?U:n/	วันนี้
มือชื่อ /mU#- niᵐ/	มือชื่อ /mU#- niᵐ/	พรุ่งนี้
มุ่นอุ้ยปุ้ย /muᵐ - ?uᵐ#puᵐ#	มุ่นอุ้ยปุ้ย /muᵐ - ?uᵐ#puᵐ#	มะรืน
มึนตา /mUᵐ - ta:/	มึนตา /mUᵐ - ta:/	แหลกละเอียด
แม่ใหญ่ /mI:ᵐ - nayᵐ/	แม่ใหญ่ /mI:ᵐ - nayᵐ/	ลืมตา
แม่เต่า /mI:ᵐ - thaᵐ/	แม่เต่า /mI:ᵐ - thaᵐ/	ยาย
แม่ออก /mI:ᵐ - ?C@	แม่ออก /mI:ᵐ - ?C@	แม่ยาย
แม้งคับ /mIᵐN - khaᵐ/	แม้งคับ /mIᵐN - khaᵐ/	อุบาสก
แม้งจอด /mIᵐN - NCᵐ/	แม้งจอด /mIᵐN - NCᵐ/	แมลงทับ
แม้งบ้ง /mIᵐN - boᵐ#	แม้งบ้ง /mIᵐN - boᵐ#	แมลงป่อง
แม้งบ้งกือ /mIᵐN - boᵐ# - kU:/	แม้งบ้งกือ /mIᵐN - boᵐ# - kU:/	ตัวบุง
แม่น /mI:n/	แม่น /mI:n/	กึ่งกือ
เมื่อ /mUᵐ/	เมื่อ /mUᵐ/	ถูก ไซ้
		กลับ เช่น สีเมื่อ
		บ้านแล้วเด้อ
		หมายถึง จะกลับ
		บ้านแล้วนะ
	ย	
ย่าน /yaᵐ#	ย่าน /yaᵐ#	กลัว
ยาสูบ /ya: - su@	ยาสูบ /ya: - su@	บุหรี เช่น
		สูบยา
		หมายถึง
		สูบบุหรี
ยา /ya:/	ยา /ya:/	ยา
ยาง /ya:N/	ยาง /ya:N/	ยาง
ย้าย /yaᵐy/	ย้าย /yaᵐy/	ยาย

ยื่น /yUn/	ยื่น /yUn/	ยื่น
ยิ้ม /yUm/	ยิ้ม /yUm/	ยิ้ม
หย่า /ya:'/	หย่า /ya:'/	หย่า
เหยียด /yiat/	เหยียด /yiat/	เหยียด
ล		
ล้ง /loŋ/	ล้ง /loŋ/	ลง
ลัม /loŋ/	ลัม /loŋ/	ลม
ลัด /laɹ/	ลัด /laɹ/	ลัด
ล่าน /laʔ/	ล่าน /laʔ/	ล่าน
ลูก /luʔ/	ลูก /luʔ/	ลูก
ลื้ม /lUŋ/	ลื้ม /lUŋ/	ลื้ม
เหล่น /leŋ@/	เหล่น /leŋ@/	เล่น
เหล่ม /leŋ@/	เหล่ม /leŋ@/	เล่ม
ลกไก่ /lok -kaŋ'/	ลกไก่ /lok -kaŋ'/	เล่าไก่
ลั่นๆ /loŋ -loŋ/	ลั่นๆ /loŋ -loŋ/	พล่าม
		เพื่อเจ้า
		เช่น เว้าลั่นๆ
		หมายถึง
		พูดพล่าม
		พูดเพื่อเจ้า
ล้อย่น่า /lCʔ -naʔ/	ล้อย่น่า /lCʔ -naʔ/	ว่ายนํ้า
ลี่ /li:/	ลี่ /li:/	หลบ ซ่อน
ลึ้น /luŋ/	ลึ้น /luŋ/	หลัง เช่น ไปลึ้น
		หมายถึง
		ไปที่หลัง
แล่น /lI:n/	แล่น /lI:n/	วิ่ง
แล้น /lIŋ/	แล้น /lIŋ/	ตะกวด
โลด /lo:t/	โลด /lo:t/	เลย เช่น
		ไปโลด

		หมายถึง ไปเลย
ว		
วี่ /wiː/	วี่ /wiː/	พัด
วื่อ /wUː/	วื่อ /wUː/	โมโห เช่น วื่อเฮ็ดหญัง
		หมายถึง โมโหทำไม
เว้า /waʔ/	เว้า /waʔ/	พูด
เว้ง /wEŋ/	เว้ง /wEŋ/	บริเวณ
เว่อ /wEʔ/	เว่อ /wEʔ/	บาน เช่น ดั่งเว่อ
		หมายถึง จมูกบาน
เวียก /wiak/	เวียก /wiak/	งาน รุระ เช่น เฮ็ดเวียก
		หมายถึง ทำงาน
แวน /wIːn/	แวน /wIːn/	กระจก
แวน /wIʔ/	แวน /wIʔ/	แฟบ
ว้ง /woŋ/	ว้ง /woŋ/	วง
วัน /woŋ/	วัน /woŋ/	วน
ว่า /waː/	ว่า /waː/	วา
วาด /waʔ/	วาด /waʔ/	วาด
เว่น /weŋ/	เว่น /weŋ/	เว่น
แหวน /wIʂ/	แหวน /wIʂ/	แหวน
ส		
ส้ง /soŋ˧/	ส้ง /soŋ˧/	กางเกง
ส้วง /suŋ˧/	ส้วง /suŋ˧/	สั้ง

สวย /su\$/
ส่อ /sC@
สอง /sC\$/
สอน /sC\$/
สั่ง /saN/
เสื่อ /sU@
สะเคิด /sa@E@
ต่าง /sa@
สาค /sa@
สาป่า /sa\$-pa:/
ถ้ำ /sam''/

สึก /si\$/
สึม /si\$/
สือ /sU:'/

สือๆ /sU:'-sU:'/
เส็ง /se\$

เสี้ยว /siaw/
เสื่อ /sU@
เสื่อ /sUa/
โสดาย /so\$-ta:y/

โสดเล่ /so\$-le@

สวย /su\$/
ส่อ /sC@
สอง /sC\$/
สอน /sC\$/
สั่ง /saN/
เสื่อ /sU@
สะเคิด /sa@E@
ต่าง /sa@
สาค /sa@
สาป่า /sa\$-pa:/
ถ้ำ /sam''/

สึก /si\$/
สึม /si\$/
สือ /sU:'/

สือๆ /sU:'-sU:'/
เส็ง /se\$

เสี้ยว /siaw/
เสื่อ /sU@
เสื่อ /sUa/
โสดาย /so\$-ta:y/

โสดเล่ /so\$-le@

สาย
ชักถาม
สอง
สอน
สั่ง
เสื่อ
หว่า
บ่อน้ำ
เสื่อ
วิดปลา
เท่า
ขนาดเท่ากัน
สึก
โบสถ์
ตรง เช่น
สือไปตลอด
หมายถึง
ตรงไปเลย
เฉยๆ
แข่ง เช่น
เล่นเส็งกันบ่
หมายถึง
วิ่งแข่งกันใหม่
เพื่อนรัก
เสื่อ
ฟูก
ขอมคาย
ขอมเสียงคาย
สนทนา
ถกเถียง

หอบ /hC@/	หอบ /hC@/	หอบ
หอม /hC\$/	หอม /hC\$/	หอม
ห้า /ha@/	ห้า /ha@/	ห้า
หืด /hU@/	หืด /hU@/	หืด
ให้ /ha@/	ให้ /ha@/	ให้
ห่อหมก /nC:m/	ห่อหมก /nC:m/	ห่อหมก โกง เช่น
		หลังห่อหมก
		หมายถึง
		หลังโกง
โห้ง /no@/	โห้ง /no@/	ลุ่มช้าๆ
หญ้ง /Ka\$/	หญ้ง /Ka\$/	อะไร เช่น
		เป็นหญ้ง
		หมายถึง
		เป็นอะไร
หญ้า /Ka\$/	หญ้า /Ka\$/	สาก
หญม /Ku\$/	หญม /Ku\$/	ชวน
หน้าหน่าย /na@na:y/	หน้าหน่าย /na@na:y/	เบื่อหน่าย
แห่น /nI:/	แห่น /nI:/	บ้าง นะ เช่น
		ขอแห่น
		หมายถึง
		ขอบ้าง
หม /ho\$/	หม /ho\$/	ระดู
หญ /mu:/	หญ /mu:/	เพื่อน
หม่อ /mC@/	หม่อ /mC@/	หม้อ
หม่อขาง /mC@kha\$/	หม่อขาง /mC@kha\$/	กระทะ
หม่อง /mC@/	หม่อง /mC@/	ที่ แห่ง
หมิ่น /mU:n/	หมิ่น /mU:n/	ล้น
หล่อน /lC@/	หล่อน /lC@/	หลุดหมด

หลาบ /la@	หลาบ /la@	เข็ดขยาด
		กลัว
หลีโตน /li:~to:n/ หรือชีโตน	หลีโตน /li:~to:n/ หรือชีโตน	สงสาร
หลุบ /lu\$	หลุบ /lu\$	ขาดทุน
หลุ่ม /lum/	หลุ่ม /lum/	ข้างล่าง
ແ່ລ່ /lI@	ແ່ລ່ /lI@	ลีฟ้า
		ลีคล้ำ
หวัตลิ่งไ่ /hu\$-si~khay/	หวัตลิ่งไ่ /hu\$-si~khay/	ตะไกร
หวาง /wa\$/	หวาง /wa\$/	ทุเลา
		กลาย
หวิ่ง /wiV/	หวิ่ง /wiV/	วิ่งเวียน
หุ่ม /hum/	หุ่ม /hum/	ดูถูก
		เหยียดหยาม
		เช่น อย่าหุ่ม
		ผู้อื่น
		หมายถึง
		อย่าดูถูกผู้อื่น
เหิง /hE\$	เหิง /hE\$	นาน
เหิม /hEm/	เหิม /hEm/	ห้าม เช่น
		บักม่วงเหิม
		หมายถึง
		มะม่วงห้าม
ແ່ນ /hI@	ແ່ນ /hI@	แตะ เช่น
		หมาແ່นกะดุก
		หมายถึง
		หมาแตะกระดุก
	อ	
เอ็ก /?E\$	เอ็ก /?E\$	อก
อด /?o\$	อด /?o\$	อด

อ้างอิง /ʔaʰ#/ อุ้ม /ʔuʰ#/ อึ้ง /ʔC:N/ ออนซอน /ʔC:n -sCɿn/ อั๊ด /ʔa\$ อั่ว /ʔuaʰ/ อาว /ʔa:w/ อ้าย /ʔaʰ#/ อึ้ง /ʔiN/ อั๊ด /ʔiʰ/ อึ้ง /ʔi:-kEʰ# อึ้ง /ʔi:-na\$ อึ้ง /ʔi:-liʰ/ อั๊ด /ʔU\$ อึ้ง /ʔU\$-ya@ อึ้ง /ʔu\$ อึ้ง /ʔu\$-ʔaN/ อึ้ง /ʔe# เอ็ก /ʔE\$ เอ็น /ʔE# เอียน /ʔianʰ/ เอ็บ /ʔI@	อ้างอิง /ʔaʰ#/ อุ้ม /ʔuʰ#/ อึ้ง /ʔC:N/ ออนซอน /ʔC:n -sCɿn/ อั๊ด /ʔa\$ อั่ว /ʔuaʰ/ อาว /ʔa:w/ อ้าย /ʔaʰ#/ อึ้ง /ʔiN/ อั๊ด /ʔiʰ/ อึ้ง /ʔi:-kEʰ# อึ้ง /ʔi:-na\$ อึ้ง /ʔi:-liʰ/ อั๊ด /ʔU\$ อึ้ง /ʔU\$-ya@ อึ้ง /ʔu\$ อึ้ง /ʔu\$-ʔaN/ อึ้ง /ʔe# เอ็ก /ʔE\$ เอ็น /ʔE# เอียน /ʔianʰ/ เอ็บ /ʔI@	อ้างอิง อุ้ม กระดอง นิยม ชมชอบ ปิด ไต้กรอก อาผู้ชาย ส่วนอาผู้หญิง เรียกว่า อา พี่ชาย รัด เหนี่ยว อ่อนแรง พระจันทร์ อะไร จริงๆ อด อดอยาก กุ่มใจ กุ่มใจมาก ตกแต่ง ประดับ อวด อก เรียก ปลาไหล หีบ กล่อง
--	--	--

แอม /?I#/

แอม /?I:w/

เอียบ /?U@/

เอื้อย /?U#y/

โอ /?o:/

แอม /?I#/

แอม /?I:w/

เอียบ /?U@/

เอื้อย /?U#y/

โอ /?o:/

ก้นห้อง

ทำฝาห้อง

เอว

คลุก

ชะโลมด้วยเกลือ

พี่สาว

จัน เช่น

โองั้น

หมายถึง

จันเงิน

ฮ

ฮวก /ha#k/

ฮอด /hC#/

ฮาก /ha#k/

ฮิด /hi:t/

ฮิดค้อง /hi:t-khC:N/

ฮั้น /hU#n/

ฮุก /huk/

ฮวก /ha#k/

ฮอด /hC#/

ฮาก /ha#k/

ฮิด /hi:t/

ฮิดค้อง /hi:t-khC:N/

ฮั้น /hU#n/

ฮุก /huk/

ลูกฮอด

ถึง เช่น

ฮอดเฮือนแล้ว

หมายถึง

ถึงบ้านแล้ว

ฮาเจียน

ริด

จาริตประเพณี

รสเพื่อน

กู เจพาะส่วน

ของร่างกาย

เช่น ฮุกแขน

หมายถึง

กูแขน

แจ้ง สว่าง

เช่น ไฟฮุ้ง

หมายถึง

ไฟสว่าง

ฮุ้ง /huN/

ฮุ้ง /huN/

ฮุด /hu↓/	ฮุด /hu↓/	คู้
ฮูป /hu↓p/	ฮูป /hu↓p/	ฮูป
เฮ้ /he↓/	เฮ้ /he↓/	เฮ
โฮ้ /ho↓/	โฮ้ /ho↓/	โฮ
ฮู้ /hu↓/	ฮู้ /hu↓/	จู
ฮุด /hu#/	ฮุด /hu#/	รุด
เฮ็ด /he↓/	เฮ็ด /he↓/	ท่า
เฮ็ดหญ้ง /he↓-na↓ŋ/	เฮ็ดหญ้ง /he↓-na↓ŋ/	ท่าอะไร
เฮ็ดเวียก /he↓-wiak/	เฮ็ดเวียก /he↓-wiak/	ทำงาน
เฮื้อ /hU↓/	เฮื้อ /hU↓/	เรือ
เฮื่อน /hU↓n/	เฮื่อน /hU↓n/	บ้าน เรือน
เฮื่อนไฟ /hU↓n-fa↓/	เฮื่อนไฟ /hU↓n-fa↓/	ครัว
โฮ้ม /ho↓m/	โฮ้ม /ho↓m/	ไร่

กรอบประโยคทดสอบ

1. เด็ก / ลูก
2. ลูกของฉัน
3. เด็กน่ารัก / หล่อ
4. เด็ก / ลูกที่น่ารักของฉัน
5. เด็กทุกคน
6. ลูกที่น่ารักของทุกคน
7. ต้นไม้
8. ต้นมะพร้าว
9. ต้นไม้หลายต้น
10. ต้นมะพร้าวต้นใหญ่
11. ต้นมะพร้าวต้นใหญ่หลายต้น
12. พระ
13. พระในพุทธศาสนา
14. พระในศาสนาพุทธที่เชี่ยวชาญ / รู้ซึ่ง ในพระธรรม
15. พระหลายรูป
16. พระในศาสนาพุทธที่เชี่ยวชาญ / รู้ซึ่ง ในพระธรรม บางรูป
17. หม้อ
18. หม้อสองใบ
19. หม้อใบเล็กสองใบ
20. หม้อดินใบเล็กสองใบ
21. แก้ว
22. แก้วสีตัว
23. แก้วตัวใหญ่สีตัว
24. แก้วไม้ตัวใหญ่สีตัว
25. แก้วตัวใหญ่สีตัวนั้น / เหล่านั้น / พวกนั้น / ตรงนั้น
26. แก้วไม้ตัวใหญ่สีตัวนั้น / เหล่านั้น / พวกนั้น / ตรงนั้น ทุกตัว
27. (จอห์น)สูง
29. ฉันเห็น(จอห์น) – อดีต

30. ฉันเห็น (จอห์น)คนที่ตัวสูงๆ – อดีต
31. (จอห์น)ที่ตัวสูงๆ อยู่ที่นี่
32. กามีสิดำ (ประโยค)
33. กามีสิดำ (คำนาม)
34. ฉันเห็นกามีสิดำตัวหนึ่ง – อดีต
35. ฉันเห็นกามีสิดำสามตัวเมื่อวานนี้ – อดีต
36. ฉันเห็นกามีสิดำสามตัวเมื่อวานนี้ – อดีต
37. ดูกามีสิดำตัวอ้วนสามตัวนั่นสิ
38. บ้านของฉัน
39. บ้านของ (จอห์น)
40. บ้านหลังเล็กของ (จอห์น) (คำนาม)
41. บ้านหลังเล็กของ (จอห์น) อยู่ใกล้แม่น้ำ
42. ฉันเห็นบ้านหลังเล็กของ (จอห์น) ที่อยู่ใกล้แม่น้ำ – อดีต
43. โต๊ะ
44. หนังสืออยู่บนโต๊ะ
45. หนังสืออยู่บนโต๊ะยากมาก
46. หนังสือที่อยู่บนโต๊ะเป็นของฉัน
47. หยิบหนังสือให้ฉันเล่มหนึ่ง
48. หยิบหนังสือเล่มที่อยู่บนโต๊ะนั้นให้ฉัน / เล่มนั้นที่อยู่บนโต๊ะ
49. น้ำ
50. น้ำอุ่น
51. น้ำร้อนจัด
52. น้ำ(ปริมาณ)มาก
53. น้ำร้อน (ปริมาณ) มาก
54. น้ำร้อนจัด (ปริมาณ) มาก
55. น้ำร้อน (ประโยค)
56. เขาคินน้ำร้อน – อดีต
57. เขาคินน้ำร้อนจัด – อดีต
58. ฉันเห็นเด็กบางคน – อดีต
59. ฉันเด็กหลายคน / มากมาย / เยอะแยะ - อดีต

60. ฉันเห็นเด็กสองคน - อดีต
61. ฉันเห็นเด็กไม่กี่คน - อดีต
62. (น้ำ)นม
63. นมขาว
64. นม (คุณภาพ) ดี
65. นมวัว
66. นมวัว ดี (ประโยชน์)
67. นมขาวของวัว ดี
68. นมเป็นสีขาว
69. นมนี้สด
70. นมของวัวตัวนี้สดและขาว
71. เขาดื่มนมวัว ที่สดและขาว – อดีต
72. เขาสูง
73. (รามสวร์) สูง
74. (รามสวร์) สูง และแข็งแรง
75. (รามสวร์) สูง แข็งแรง และหล่อ
76. ฉันชอบ (รามสวร์)
77. แมวอยู่ได้เก้าอี้
78. แมวตัวที่อยู่ได้เก้าอี้มีสีดำ
79. แมวหิว
80. แมวตัวที่อยู่ได้เก้าอี้มีสีดำ
81. แมวสีดำตัวนั้นหิว
82. แมวสีดำตัวที่อยู่ได้เก้าอี้หิว
83. แมวดำหิวโซ ที่อยู่ได้เก้าอี้จับหนูตัวหนึ่ง
84. หนูตัวเล็กตัวหนึ่ง
85. หนูสกปรกตัวเล็กตัวหนึ่ง
86. หนูสกปรกตัวเล็กตัวหนึ่ง อยู่ในตะกร้า
87. ฉันเห็นหนูสกปรกตัวเล็กตัวหนึ่ง ในตะกร้า – อดีต
88. แมวสีดำหิวโซเก้าอี้จับหนูสกปรกตัวเล็กในตะกร้า
89. ซ่อน อยู่ที่นี่

90. ซ่อนไม่ได้ที่นี่
91. ซ่อนอยู่ที่กรุงเทพ
92. ซ่อนไม่ได้ที่กรุงเทพ
93. ซ่อนไม่สบาย
94. ซ่อนไม่ได้ไม่สบาย
95. ซ่อนสบายดี
96. ซ่อนไม่ค่อยสบาย
97. ซ่อนไปโรงเรียนทุกวัน
98. ซ่อนไม่ได้ไปโรงเรียนทุกวัน
99. ซ่อนรู้ภาษา
100. ซ่อนไม่รู้ภาษา
101. ซ่อนชอบดื่มนม
102. ซ่อนไม่ชอบดื่มนม
103. ซ่อนกำลังหลับ
104. ซ่อนไม่ได้หลับอยู่
105. ซ่อนกำลังตื่นรำ
106. ตอนนี้ ซ่อนไม่ได้ตื่นรำอยู่
107. ฉันกำลังเรียนภาษา
108. ฉันไม่ได้กำลังเรียนภาษา
109. ตอนนี้คุณกำลังพูดภาษา
110. ตอนนี้คุณ ไม่ได้พูดภาษา
111. ซ่อนซื้อบ้านหลังหนึ่งเมื่อปีที่แล้ว
112. ซ่อนไม่ได้ซื้อบ้านหลังหนึ่งเมื่อปีที่แล้ว
113. ซ่อนซื้อบ้านใหม่หนึ่งหลังทุกๆปี
114. ซ่อนไม่ได้ซื้อบ้านใหม่หนึ่งหลังทุกๆปี
115. เธอเขียน / แต่งกลอนเมื่อสัปดาห์ / อาทิตย์ที่แล้ว
116. เธอไม่ได้เขียน / แต่งกลอนเมื่อสัปดาห์ / อาทิตย์ที่แล้ว
117. เธอเขียน / แต่งกลอน
118. เธอไม่ได้เขียน / แต่งกลอน
119. ตอนเด็กๆ ฉันชอบกิน (อาหาร) หวาน

120. ตอนเด็กๆ ฉันไม่ชอบกิน (อาหาร) หวาน

121. ฉันชอบกินข้าวร้อนทุกวัน

122. ฉันไม่ชอบกินข้าวร้อนทุกวัน

123. ซ้อยจะร้องไห้

124. ซ้อยจะไม่ร้องไห้

125. คุณจะไป (กรุงเทพ) พรุ่งนี้

126. คุณไม่ได้จะไป (กรุงเทพ) พรุ่งนี้

127. พวกเขาอยู่ที่วัด

128. พวกเขาไม่ได้อยู่วัด

129. เธอจะมาที่ ปีหน้า

130. เธอจะไม่มาที่ ปีหน้า

131. พวกเราจะช่วยคุณ

132. พวกเราจะไม่ช่วยคุณ

133. คินนี่ฝนจะตก

134. คินนี่ฝนจะไม่ตก

135. ลูกขึ้น

136. เจ็บๆ / พุดเบาๆ

137. เอาหนังสือของคุณมาให้ฉัน

138. ทำงานให้ทัน

139. กินข้าวกลางวันให้เสร็จเร็วๆ

140. เรียกคนไข้มาหน่อย

141. เอา / พา เด็ก / ลูก เข้ามา

142. เอากระเป๋าของคุณให้ฉันดูหน่อย

143. เชื้อฟังคำสั่งของฉันนะ

144. กินข้าวสิ

145. เลี้ยวขวา / เลี้ยวไปทางขวา

146. เราพร้อมแล้ว

147. อย่าพูด

148. พุดความจริง

149. อย่าพูดโกหก

150. อย่าไป
151. สอบปีหน้า
152. ย่านอนที่นี่
153. อย่าทำโง่ๆ
154. ไม่ต้องเครียด
155. อย่ากังวล
156. อย่าเข้ามาใกล้ฉัน
157. คุณควรที่จะเชื่อฟังคุณครู
158. คุณไม่ควรจะเชื่อฟังคุณครู
159. คุณต้องไปเดี๋ยวนี้
160. คุณไม่ควรพูดโกหก
161. คุณควรระมัดระวัง
162. คุณไม่ควรฆ่าคน
163. คุณควรตรงต่อเวลา
164. คุณไม่ควรมาสาย
165. คุณเหนื่อยไหม
166. ฉัน (พูด/ทำ) ถูกไหม
167. เขาอยู่ที่.....หรือเปล่า
168. ซ้อยอยู่ในครัวหรือเปล่า
169. เด็กพวกนั้นเป็นเพื่อนของคุณหรือเปล่า
170. คุณโกรธฉันหรือเปล่า
171. มีรถไฟไป.....ไหม
172. ฉันเป็นคนรับใช้คุณหรือ
173. เมื่อวานนี้คุณอยู่ในบ้านหรือเปล่า
174. ลูกไปโรงเรียนหรือยัง
175. คราวที่แล้วฉันพูดไปหรือยัง
176. ปีที่แล้ว ซ้อยเป็นหัวหน้าหรือเปล่า
177. ตอนนี้ใครเป็นผู้ใหญ่บ้าน
178. เด็กผู้หญิงพวกนี้มีความสุขไหม
179. คุณจะไปกับฉันหรือเปล่า

180. เขาหลับอยู่หรือ
181. ซ้อยกำลังเรียน.....อยู่หรือ
182. เขาร้องเพลงเป็นไหม
183. แม่ของฉันท่านจะมาที่วันนี้ใช่ไหม
184. คุณจะเจียบหน้อยได้ไหม
185. เราออกไปข้างนอกได้ไหม
186. คุณยกกระเป๋ามาที่นี่ได้ไหม
187. คุณอยากดื่มชาไหม
188. พวกเราจะไป.....วันอาทิตย์ใช่ไหม
189. คุณล้อเล่นใช่ไหม
190. คุณเล่นฟุตบอลเป็นไหม
191. คุณชอบดื่มชาไหม
192. คุณอยู่ที่.....หรือเปล่า
193. คุณไปที่.....เมื่อวานนี้ใช่ไหม
194. เด็กชอบเล่นเกมไหม
195. คุณตอบคำถามของฉันทันหรือยัง
196. นกบินอยู่หรือเปล่า
197. เด็กๆ ของคุณสอบผ่านหรือเปล่า
198. รถผ่านหมู่บ้านไหม
199. รถ.....มาหรือยัง
200. รถมาหรือยัง
201. พ่อของคุณประกอบอาชีพอะไร
202. มีเจ้าหน้าที่มาดูแลบ้างไหม
203. เวลาลูกหลานทำไม่ดีทำโทษไหม
204. ลูกเคยเคยถูกรุ้ไหม
205. คุณเคยเห็น.....หรือยัง
206. ขอนไม้ล่อน้ำมาใช่ไหม
207. ที่นี้น้ำมันแพงไหม
208. ที่นี้ฝนตกบ่อยไหม
209. วันนี้ฝนจะตกไหม

210. เมื่อคืนนี้ฝนตกหรือเปล่า
211. พรุ่งนี้เช้าฝนจะตกไหม
212. ทหารทำหน้าที่ป้องกันประเทศใช่ไหม
213. ทหารไทยต่อสู้กับทหารเขมรหรือเปล่า
214. ทหารปกป้องประชาชนหรือเปล่า
215. (ชื่อสถานที่).....เป็นเมืองใหญ่ใช่ไหม
216. หมู่บ้านนี้อันตรายหรือเปล่า
217. คุณเข้าใจที่ฉันพูดไหม/คุณเข้าใจคำพูดของฉันไหม
218. วันเกิดของเพื่อนคุณเพื่อนคุณให้ของขวัญหรือเปล่า
219. เพื่อนของคุณจะไป (ชื่อสถานที่).....หรือเปล่า
220. คุณอยากไป (ชื่อสถานที่).....ไหม
221. คุณกินข้าวเช้าหรือยัง
223. คุณจะตอบคำถามของฉันไหม
224. นั่นจริงหรือเปล่า
225. คุณโกรธหรือ
226. คุณทำการบ้านหรือยัง
227. รถคันนี้ดีหรือเปล่า
228. วันนี้คุณยุ่งมากไหม
229. มีเรื่องอะไรหรือเปล่า/เป็นอะไรหรือเปล่า/เป็นอะไรไหม
230. คุณไม่เป็นอะไรใช่ไหม
231. นี่คืออะไร
232. นั่นคืออะไร
233. หมายความว่าอะไร
234. คุณซื้ออะไร
235. คุณกำลังทำอะไร
236. พรุ่งนี้คุณจะทำอะไร
237. เขาพูดว่าอะไร
238. คุณกังวลเรื่องอะไร
239. คุณต้องการอะไร
240. ประโยคนี้หมายความว่าอย่างไร

241. เมื่อสองสามนาทีก่อน คุณพูดว่ายังไง/คุณพูดอะไร
242. คุณซื้ออะไรให้แม่
243. คุณเป็นใคร/คุณคือใคร
244. เพื่อนคุณเป็นใคร/คือใคร/ซื้ออะไร
245. ใครพัก/อาศัย อยู่ที่.....
246. ผู้ชายสามคนนั้นเป็นใคร
247. ใครถูก/ใครต่อว่าคุณ
248. พรุ่งนี้จะไปบ้านเขาบ้าง
249. เมื่อวานนี้ใครดูหนังบ้าง
250. ใครพูดภาษา.....ได้
251. คุณกำลังค้นหา/มองหา ใคร
252. คุณต้องการพบใคร
253. เขารักใคร
254. เมื่อวานเย็น/เย็นเมื่อวาน คุณเห็นใครอยู่ในห้อง
255. คุณให้หนังสือใคร
256. คุณแม่ของคุณชอบใคร
257. คำสอนของพระพุทธเจ้าว่าอย่างไร
258. คุณคิดว่าใครเป็นขโมย
259. คุณคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้น
260. ควายกินอะไร
261. ทำไมคุณถึงเสียใจ/คุณเสียใจเรื่องอะไร
262. นกกาสีอะไร
263. รถไฟจะถึง.....กี่โมง/เวลาเท่าไร/เมื่อไร
264. (ค่านาม).....จะมากี่โมง/เมื่อไร
265. คุณอาบน้ำตอนไหน/เมื่อไร
266. คุณแปรงฟันตอนไหน
267. เพื่อนของคุณไปโรงเรียนเมื่อไร/กี่โมง/ตอนไหน
268. สามีของเธอตายไปตั้งแต่เมื่อไร/ตายเมื่อไร/เสียเมื่อไร
269. คุณจะทำงานตอนไหน
270. คุณจะออกจากที่นี่เมื่อไร/กี่โมง

271. คุณจะกลับมาอีกเมื่อไร
272. ใน (หมู่บ้าน).....ฝนตกช่วงไหน
273. คุณสบายดีไหม/ สบายดีหรือเปล่า/อยู่ดีไหม
274. ตอนนี้คุณรู้สึกยังไง
275. คุณจะไป.....อย่างไร(ยัง)
276. ทำไมคุณพูดหยาบคายอย่างนี้
277. สบายดีไหม
278. พระช่วยชาวบ้านยังไง
279. เขาส่งของขวัญไปให้น้องเธออย่างไร
280. คุณไปวัดบ่อยไหม
281. ฉันบอกให้คุณเจ็บก็ครั้งแล้ว
282. เด็กผู้หญิงในหมู่บ้านนี้ไปโรงเรียนกี่คน
283. ลูกของคุณชนะการแข่งขันได้อย่างไร
284. คุณอยู่/พัก ที่ไหน
285. รสบัสคันนี้ไปไหน
286. คุณกำลังจะไปไหน
287. วันนี้เราจะไปไหนกัน
288. คุณเก็บกระเป๋าของฉันไว้ที่ไหน
289. ฉันจะหา/หยิบ กระเป๋าของฉันได้ที่ไหน
290. พระพุทธเจ้าไปที่ไหน-อดีต
291. คุณ/เขา เก็บเงินไว้ที่ไหน
292. พรุ่งนี้ฉันจะเจอคุณที่ไหน
293. วันนี้เด็กๆ ไปไหน/อยู่ไหน
294. เมื่อคืนวานคุณอ่านหนังสือเล่มไหน
295. คุณอยากได้อันไหน
296. กระเป๋าของคุณใบไหน
297. คุณชอบพรรคการเมืองไหน
298. กระเป๋าใบนี้ของใคร
299. กระเป๋าใบนี้ของใคร
300. เมื่อวานคุณไปบ้านของใคร

301. พวกเขาจะเข้าร่วมพรรคของใคร
302. คนรับใช้ของใครหนีไป
303. กระเป๋าของฉันอยู่ที่ไหน
304. คุณจะไปที่ไหน
305. พระพุทธเจ้า พัก/อาศัย.....อยู่ที่ไหน
306. เด็กไปเที่ยวที่ไหน
307. รถคันนี้ไปที่ไหน
308. เขาไปหลบซ่อนที่ไหน
309. คุณเจอเขาที่ไหน
310. เขาร้องให้ทำไม
311. ทำไมฉันต้องทำงานของคุณ
312. ทำไม(ชื่อคน).....ต้องไป(ชื่อสถานที่).....
313. ทำไมพระพุทธเจ้าทรงออกจากวัง
314. ทำไมคุณทำงานในโรงงาน
315. ทำไมเขามาสายทุกวัน
316. เขามาที่.....เมื่อวานนี้
317. ตอนนี้เขากำลังเขียนจดหมาย
318. เขาไปที่.....-อดีต
319. เราอยู่ประเทศไทยมานานแล้ว
320. ฉันจะไป.....เดือน.....
321. ฉันกินข้าวแล้ว
322. พวกเราอยู่ที่หมู่บ้าน.....ตลอด
323. เขาไม่เคยไป.....
324. ฉันอยู่ที่นี้มาตั้งแต่ปี.....
325. เราอยู่ที่.....มา 10 ปี
326. บางที่คุณครูก็โกรธฉัน
327. เขาชอบพูดความจริง
328. เขาเรียกน้องสาวเขาอีกครั้ง
329. ฉันมักจะไปเยี่ยมพ่อแม่ที่หมู่บ้าน
330. นานมาแล้ว มีพระมหากษัตริย์อยู่พระองค์หนึ่ง

331. เจอกันพรุ่งนี้
332. อาทิตย์ถัดไปเราค่อยพบกัน
333. เขาทำงานหนัก
334. รถไฟวิ่งเร็ว
335. อีกไม่นาน(ชื่อคน).....จะมาที่นี่
336. เอน้ำมาให้ฉันเร็วๆ
337. อย่าพูดเสียงดัง
338. ทำงานของคุณไปเสียๆ
339. ฉันจะทำงานอย่างมีความสุข
340. มานี้
341. เขาไม่ได้อยู่ที่นี้
342. ไปตรงนั้น/ไปที่นั่น
343. ฉันไป.....และพบนายกรัฐมนตรีที่นั่น
344. แมวกำลังหลับอยู่บนโต๊ะ
345. ไม่มีน้ำอยู่ในหม้อ
346. วางกระเป๋าของฉันไว้ที่โต๊ะ
347. แมวกระโดดขึ้นไปบนหลังคา
348. พวกเรานั่งอยู่ได้ร่มไม้
349. นกบินไปบนท้องฟ้า
350. เขามาจาก.....
351. มีสะพานข้ามแม่น้ำ
352. ผู้หญิงมองผู้ชาย
353. บ้านของ(ชื่อคน).....อยู่ใกล้บ้านของฉัน
354. ไปซะ
355. เขาไปกับพ่อของเขา
356. เขาใช้มีดตัดต้นไม้
357. มีบ้านอยู่ริมฝั่งคลอง
358. พวกเราขึ้นรถบัสมา
359. สุนัขไปกับเจ้าของ
360. ฉันเข้าไปในห้อง

361. เขาวางกระเป๋าไว้บนโต๊ะ
362. (ชื่อคน).....ยืนอยู่ระหว่าง(ชื่อคน).....กับ(ชื่อคน).....
363. เขาขึ้นอยู่กับกลุ่มเพื่อนของเขา
364. มีต้นไม้ต้นหนึ่ง/หนึ่งต้น อยู่หลังวัด
365. เขาไปโรงเรียนตอนเช้า
366. ลูกของฉันไป.....เมื่อปีที่แล้ว
367. พวกเราจะไป.....วันพรุ่งนี้
368. คุณเด็กผู้ชายกำลังเล่นโคลนตม
369. คุณกำลังตอบคำถามของฉัน
370. เรา กำลังทำอะไรอยู่
371. ตอนที่เขากำลังทำอาหาร เด็กคนอื่นๆ กำลังเล่น
372. เมื่อวานนี้ ตอนที่ฉันกำลังซักผ้ามีคนขโมยเงินของฉัน
373. รอจนกว่าเขาจะมา
374. ทุกคนเงียบ ตลอดเวลาที่พระกำลังสวดมนต์
375. รถไฟออกไปก่อนที่เรากำลังจะไปถึงสถานี
376. (ชื่อคน).....ออกไปแล้ว ตอนที่ซ้อยมาพบ
377. คนอื่นพูดโกหก แต่ฉันไม่ได้โกหก
378. เด็กหลายคนไปดูละครสัตว์ แต่เด็กคนนี้นั่งอยู่ข้างๆ ฉัน
379. ฉันคิดว่า คุณจะมาพรุ่งนี้
380. เขาบอกว่า เขาจะมาเข้ามหาวิทยาลัยปีหน้า
381. พรุ่งนี้(ชื่อคน).....จะไปถึง.....ก่อนที่รถจะมาถึง.....
382. ถ้าคุณเรียนหนัก คุณจะสอบผ่าน
383. ถ้าฉันเป็นนกฉันจะบิน
384. คราวนี้คุณไม่ชนะการแข่งขัน แต่ถ้าฟังครูฝึก คุณจะชนะ
385. ฉันจะดีใจถ้าคุณมากับฉัน
386. ขອງทรงพระเจริญ
387. ขอให้พระคุ้มครอง
388. ถ้าเราเกิดที่ไทย เราก็ต้องพูดภาษาไทย
389. เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในขณะที่ยังเด็ก/ตั้งแต่เด็ก
390. นกบิน

391. วัวกินหญ้า
392. ฉันชอบคิมชา
393. ฉันเป็นนักเรียน
394. (ชื่อคน).....เป็นครู
395. ฉันมีความสุข
396. เขาเสียใจ
397. (ชื่อคน).....รู้เรื่องสมุนไพร
398. นี่คือน้องชายของฉัน
399. นั่นคือน้องชายของ(ชื่อคน).....
400. เราอ่านหนังสือตอนเช้า
401. เขาอยู่ที่.....
402. (ชื่อคน).....ส่งจดหมายให้แม่เขา
403. เขาจะซื้อรถใหม่ให้ลุงเขาปีหน้า
404. พวกเด็กๆ ให้เขาเป็นหัวหน้า
405. เราแต่งตั้งให้.....เป็นครูใหญ่
406. เขาเป็นครู
407. ฉันอยากไป.....
408. ฉันจะบอกว่าเธอเป็นคนซื่อสัตย์
409. เขาคิดว่า พวกเรารวย
410. บอกมาว่าคุณต้องการอะไร
411. เล่าให้ฉันฟัง
412. ทำงานของคุณไป
413. ทำตามที่ฉันบอก
414. (ชื่อคน).....ถามว่า
415. (ชื่อคน).....ถามว่า (ชื่อคน)....มีความสุขไหม
416. (ชื่อคน).....ถาม (ชื่อคน)....มีความสุขไหม
417. นี่คือน้องผู้ชาย
418. นี่คือน้องผู้ชายคนที่ช่วยฉัน
419. นี่คือน้องที่ต้องการ
420. ผู้ชายคนที่คุณเจอเมื่อวานนี้ กำลังจะมาบ้านเรา

421. บ้านที่เขาสร้างหลังใหญ่มาก
422. เธอถามฉันว่าฉันจะมาไหม
423. เขาถาม.....ว่า เธอจะไปบ้านของเขาไหม
424. ผู้ชายคนที่แขนซ้ายบาดเจ็บเป็นทหาร
425. รถบัสคันที่คุณนั่งไปเที่ยวเมื่อฤดูร้อนที่แล้ว เป็นรถบัสที่หรูหรา
426. เธอสัญญาว่าจะให้ของขวัญกับฉัน
427. ฉันหวังว่าจะชนะการแข่งขัน
428. ฉันหวังว่าเธอจะชนะ
429. เด็กร้องไห้ตอนเห็นหมา
430. ฉันรู้ว่าคุณมาทำไม
431. พวกเรารู้ว่า ทำไมครูถึงโกรธ
432. คุณรู้ไหมว่าเขาอยู่ที่ไหน
433. เรียกฉันได้ ถ้าคุณต้องการความช่วยเหลือ
434. เขาเรียกฉันว่าคนโง่
435. เขาคิดว่าฉันไม่ซื่อสัตย์
436. เรามาเพื่อทำให้คุณมีความสุข
437. รสขมน้ำเต้าน้ำที่กำลังเดินข้ามถนน
438. เขาเหนื่อยมากจนเดินไม่ไหว
439. เขาชอบว่ายน้ำในน้ำร้อน
440. เขาชอบว่ายน้ำ
441. การพูดโกหกเป็นบาป
442. เธอวิ่งไปช่วยเด็ก
443. เขากระโดดลงในแม่น้ำ เพื่อช่วยเด็กที่กำลังจะจมน้ำ
444. การร้องเพลงเป็นสิ่งที่ดี
445. ถึงฉันจะเหนื่อยแต่ฉันก็จะไป
446. เขาพูดเหมือนกับว่า เขาเป็นหัวหน้า
447. ถ้าฉันไม่ช่วย เขาจะทำไมสำเร็จ
448. เขาสร้างเขื่อนและบ้านหลังนี้
449. เขื่อนและบ้านหลังนี้ สร้างโดย(ชื่อคน).....
450. เขาจะมาที่นี่เดือนหน้า

451. นั่นต้องเป็นเสื้อแน่ๆ
452. ที่คุณพูดอาจจะจริง/คุณอาจจะพูดถูก
453. เขาอาจจะโกรธเพราะคุณทำผิด
454. คุณควรจะกลัวสิ่งศักดิ์สิทธิ์
455. คุณควรจะเชื่อฟังคำสั่งของฉัน
456. คุณจะไปอาทิตย์หน้า
457. คุณสามารถกินของที่อยากกิน
458. เธอร้องเพลงได้
459. เธอทำอาหารเป็น
460. อีกไม่นาน/เร็วๆ นี้ พระมหากษัตริย์จะมาที่นี่
461. ฉันไม่กล้าทำให้เขาโกรธ
462. คุณไม่ต้องมากับพวกเรา
463. คุณต้องเชิญ(ชื่อคน).....แต่ไม่ต้องเชิญญาติของเขา
464. คุณรู้
465. ฉันซักผ้า
466. เขาเขียนจดหมาย
467. เขาเห็นสุนัข
468. เขามาสาย
469. เขานั่งบนโต๊ะ
470. เขาอยู่ที่.....
471. ฝนตกทุกวัน
472. พวกเราออกจากบ้าน(คำนาม).....
473. เธอแต่งหนังสือ
474. เขาม่าควาย
475. หมาเห่า
476. บางคนชอบก๊วยเตี๋ย
477. คุณพูดกับตัวเอง
478. แมวตัวเล็กกว่าหมา
479. เขาไม่พูด
480. เขาทำตามการแนะนำของคุณ

481. หัวหน้ายังตัวตาย
482. เธอทำร้ายตัวเอง
483. พวกเขาจะกลับบ้านฉันพรุ่งนี้
484. หมาข้างบ้านฉันเห่าตลอดคืน
485. เพื่อนของฉันมาโรงเรียนตรงเวลา
486. ผู้ชายคนนั้นมาที่บ้านของฉัน
487. พระมาที่นี้เมื่อคืนวาน
488. นกสามตัวบิน
489. เด็กสามคนร้องไห้
490. พรุ่งนี้เขาจะมาที่นี้
491. หมาดำตายในบ้าน
492. มาที่บ้านฉัน
493. มาที่บ้านน้องสาวเขา
494. แม่ของคุณอยู่ที่บ้านหรือเปล่า
495. พ่อของคุณอยู่ที่บ้านหรือเปล่า
496. เมื่อวานนี้ คุณอยู่ที่บ้านหรือเปล่า
497. ปีที่แล้วใครเป็นผู้ใหญ่บ้าน
498. คุณมีพี่น้องกี่คน
499. คุณมีลูกกี่คน
500. พ่อของคุณทำอาชีพเกษตรกรหรือเปล่า

ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์

ตารางทดสอบเสียงวรรณยุกต์ภาษาถิ่นตระกูลไทย

ชื่อภาษาถิ่น.....หมู่บ้าน.....ตำบล.....
อำเภอ.....จังหวัด.....

A	B	C	DL	DS
ขา.....	ข่า.....	ข้า.....	ขาด.....	ขัด.....
ไหม.....	ไหม่.....	ไหม้.....	ขาด.....	ขุด.....
ผา.....	ผ่า.....	ผ้า.....	สาบ.....	ลับ.....
ไข.....	ไข่.....	ไข้.....	หลอก.....	หลัก.....
ปี.....	ปี๋.....	ป้า.....	กาบ.....	กั๊บ.....
เกา.....	เก๋า.....	จ้าง.....	ปาก.....	ปัก.....
จาง.....	ป้า.....	เก๋า.....	ตาก.....	ตัก.....
ตา.....	คำ.....	ใต้.....	เกิด.....	กบ.....
บิน.....	ปิ่น.....	คิ่น.....	ดาบ.....	คั๊บ.....
บาน.....	คำ.....	บ้า.....	ดอก.....	เค็ด.....
แดง.....	อยู่.....	บ้าน.....	บอก.....	ฝิด.....
อา.....	อิม.....	อ้า.....	อาบ.....	อับ.....
กา.....	คำ.....	ค้ำ.....	นอก.....	มัด.....
นอง.....	น่อง.....	น่อง.....	ลูก.....	ลูก.....
พอ.....	พื่อ.....	ไม้.....	ลาบ.....	ลับ.....
เรือน.....	ไข่.....	ไข้.....	ทาก.....	ทัก.....

ผู้บอกภาษา.....อายุ.....ปี
ผู้บันทึก.....เมื่อวันที่...../...../.....

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ	นายวาทัญญู สังข์อ่อน
วัน เดือน ปีเกิด	19 มกราคม พ.ศ. 2523
ภูมิลำเนา	161 หมู่ 3 ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
การศึกษา	สำเร็จการศึกษา ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาเขตกรณ ในพระบรมราชูปถัมภ์
สถานที่ทำงาน	โปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์